

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Kırküçüncü İctima

21 . 4 . 1340 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	947:948	vekâletten mevrut (3/218) numaralı tezkere ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatasıyla teklifi kanunîsi.	949
2. — SUALLER	948		
1. — Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Beyin; Maliye Vekâleti ambarına tevdi edilmiş millet malı eşyadan bir takımının şunun bunun evinde, elinde bırakılması esbabına dair Maliye Vekâletinden şifahî suali (6/11 ikinci sene)	948	2. — Harcırahlardan yüzde kırk tenzilât icrasına mütedair 2 Ağustos 1336 tarihli kanunla 11 Teşrinievvel 1338 tarihli altıncı avans kanununun aile harcırahları hakkındaki yedinci maddesinin tadiline dair (1/60) numaralı kanun lâ-yihası ve ahiren kabul edilen bu bapta ki kanundan dolayı tayini muameleye mahal olmadığına dair Kavanini Maliye Encümeni maz-batası	949
2. — Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Beyin; İstanbul'da 1327 senesinde Zeytinburnu ile diğer iki fabrika işçilerince, tesis edilen (Temi-ni istikbal) sandığında suiistimalât vukuuna dair Müdafaai Milliye Vekâletinden şifahî suali (6/10 ikinci sene)	949	3. — Sabık İzmit Mebusu Hamdi Namık Beyin; bilûmum mekâtibi âliye ve taliye me-zunlarının köylerde iki sene müddetle mual-limlikte istihdamlarının tahtı mecburiyete alın-masına dair (2/55) numaralı teklifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encümeni mazbatası	949:950
3. — EVRAKI VARİDE :	949	4. — Rize Mebusu Ekrem Beyin; bilûmum şüheda çocuklarının leyli mekteplere meccanen yerleştirilmesi hakkında (2/250) numaralı tek-lifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encüme-ni mazbatası	950
Lâyhalar	949	5. — Urfa Mebusu Ali Fuat Bey ve kırk-sekiz refikinin; Orta Tedrisat Muallimleri Ka-nununun ondördüncü maddesinin tadili hak-	
1. — Ormanlardan alınacak eşcar ve mah-sulât bedelâtı ile hususî ormanlardan istiyfa edilecek öşrü nizamî hakkında kanun lâ-yihası (1/498)	949		
2. — Bahriyedeki gedikli zabitanın maaş ve tahsisatı fevkalâdeleri hakkında kanun lâ-yihası (1/499)	949		
Mazbatalar	949		
1. — Mükellefiyeti Nakliyei Askeriye Ka-nununun üçüncü maddesinin tefsirine dair Baş-			

- kinda (2/320) numaralı teklifi kanunîsi ve Maarif Encümeni mazbatası. 950
6. — Rize Mebusu Ekrem Beyin; Mekâtibi âliye ve taliye mezunlarının bir sene müddetle köy muallimliklerinde istihdamına dair (2/187) numaralı teklifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encümeni mazbatası. 950
7. — Saruhan Mebusu Ethem Beyin; 8 Teşrinisani 1339 tarihli Mübadele, İmar ve İskân Kanununa zeyl olmak üzere (2/262) numaralı teklifi kanunîsi ve Mübadele, İmar ve İskân Encümeni mazbatası. 950
8. — Ziraat Encümeninin; efradı askeriyeden alınacak orman muhafızları hakkında (2/242) numaralı teklifi kanunîsi ve bu bapta Muvazenei Umumiye Kanununda bir madde kabul edildiğinden tayini muameleye mahal olmadığına dair Müdafaai Milliye Encümeni mazbatası 951
9. — Müdafaai Milliye Vekâletinin 1339 senesi hidematı umumiyesi için sarfına mezuniyet verilmiş olan 47 751 224 lira yirmibeş kurşluk tahsisata zamimeten daha 2 660 000 liranın avans olarak sarfına mütedair (1/439) numaralı kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 951
10. — Evkaf Müdiriyeti Umumiyesinin; 1340 senesine ait bütçe ve müfredat kadrolarının gönderildiğine dair Başvekâletten mevрут (3/366) numaralı tezkere ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 951
11. — Kırşehir Mebusu Ali Rıza Beyin; İstiklâl Harbine iştirak eden Kuvayı Milliye mensubininin affı hakkındaki 29 Teşrinievvel 1339 tarihli Kanunun tefsirine dair (4/199) numaralı takriri ve Adliye Encümeni mazbatası. 951
12. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesiyle ikamet ve ticaret mukavelenamelerinin tasdiki hakkında (1/449, 1/495, 1/496) numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye Encümeni mazbatası. 951
13. — Hükümetçe mübayaası takarrür eden Anadolu Demiryolları Müdiriyeti Umumiyesinin teşkilât ve vazâifine ve hat ile mebanî ve müessesatının esaslı surette tamir ve ıslahı için muktazi tahsisatın itasına dair (1/489, 1/490)

- numaralı iki kıt'a kanun lâyihası ve Nafia ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları. 951
14. — Aksaray Mebusu Besim Atalay Beyin; kanunların sade ve açık yazılmasını temin için Mecliste bir (Dil Encümeni) teşkil edilmesi hakkında (2/324) numaralı teklifi kanunîsi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası. 951:952

Tezkereler

952

1. — Ilıca - Palamutluk demiryolu imtiyazına ait mukavele ve şartnamelerin birer suretlerinin gönderildiğine dair Başvekâletten mevрут tezkere. (3/267) 952
2. — 397 numaralı Kanunun birinci maddesinin fıkrai âhiresine tevfikân evvelce gönderilen cetvelde isimleri muharrer olmayıp, bilâhare zuhur eden malulüne verilmesi iktiza eden mükâfatı nakdiye için tahsisatı munzammasın itasına dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/268) 952
3. — Mücadelei Milliye esnasında gerek millî cephelerde ve gerek dahilî isyanların itfâsında hidemat ve yararlıkları mesbuk olan yüz doksan sekiz zatın ahiren kabul edilen 400 numaralı Kanun mucibince istiklâl Madalyasıyla taltiflerine dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/270) 952:956
4. — Mülga Şark Cephesi zabitanından olup, hidematı muhtelifede yararlık ve fedakârlıkları görülen yüz altmış dokuz zatın İstiklâl Madalyasıyla taltiflerine dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/269) 956:957

Takrirler

958

1. — Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Beyin; 1316 - 1317 tevellütlü olup, memuriyetlerinden dolayı dört mah talim ve terbiyei askeriye ile iktifa edilmesi kanunla kabul edilen eşhastan ve telgraf memurlarından bazılarının Kastamonu Posta Telgraf Başmüdürlü vazifelerine başlattırmadığından bu yanlış muamelenin tashih edilmesi temenniyatına dair takriri (4/46 ikinci sene) 958
2. — Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Bey ve on iki refikinin; Konya Vilâyetine tabi Ilgın kazasının çarşısında kâin ve emvali metrukeden olan binanın umumî kütüphane olarak terki hakkında takriri (4/45 ikinci sene) 958
3. — Van Mebusu Münip ve İbrahim Beylerin; Van Vilâyeti Ziraat Bankası Şubesi ser-

Sayfa

Sayfa

mayesinin tezyidi temenniyatına dair takriri
(4/44 ikinci sene.)

958

4. — Kastamonu Mebusu Ali Rıza Bey ve yirmi altı refikinin; ruznamenin kırkıncı maddesini teşkil eden Bahriye Vekâleti hakkındaki teklifi kanununin bugün ve müstacelen müzakerre ve intacına dair takriri.

958

5. — Cebelibereket Mebusu Avni Beyin; nuznamenin kırk beşinci maddesini teşkil eden ve müteaddit zevata hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair olan kanun lâyihasının tercihan müzakeresine dair takriri.

958

4. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD : 959

1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet mürahasları arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesiyle ikamet ve ticaret mukavelenelerinin tasdiki hakkında (1/494, 1/495, 1/496) numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye Encümeni mazbatası. 959:969,1009:1010

2. — Tesrii Muhakemat Kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası (1/474) 969:975

3. — İstanbul Darülfünununun şahsiyeti hükmiyesi hakkında (1/385) numaralı kanun lâyihası ve Maarif ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları. 975:982

4. — Maliye Vekâleti ile Osmanlı Bankası mürahasları arasında tanzim ve imza edilen

mukavelename hakkında (1/485) numaralı kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. 982:983

5. — Çatalca Mebusu Şakir Bey ve arkadaşlarının; 11 Kânunuevvel 1339 tarihli ve 295 numaralı Âşar Kanununun onuncu maddesinin tadili hakkında (2/316) numaralı teklifi kânunîsi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları. 983:985

6. — Türkiye sahil ve limanlarına icrayı sefer etmekte olan ecnebi sefaininden tahsil edilmekte bulunan rûsumu sıhhiye hakkında (1/482) numaralı kanun lâyihası ve Sıhhiye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları. 985:990

7. — Aksaray Mebusu Besim Atalay Beyin; halı dokumasına yarayan ip, eriş ve argaç gibi şeylerle yünlerin men'i ihracına dair (2/256) numaralı teklifi kanunîsi ve Ticaret Encümeni mazbatası. 990:992

8. — İtibari Ziraî Cemiyetleri hakkında (1/430) numaralı kanun lâyihası ve Ziraat Encümeni mazbatası. 992:1007

9. — Ziraat Bankasının hazinedeki matlubatının tesviyesi için Muvazenei Umumiye Kanununa on beş ve on altıncı olarak iki madde ilâvesine dair Muvazenei Maliye Encümeninin teklif ve mazbatası. (2/308) 1007:1008

BİRİNCİ CELSE

Bed'i Müzakerat Saat : 1,55

REİS : Fethi Bey

KÂTİPLER : Ragıp Bey Zonguldak, Talât Bey (Kângırı)

REİS — Celseyi açıyorum.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI :

REİS — Zaptı sabık hulâsası okunacak.

KIRK İKİNCİ İÇTİMA

20 Nisan 1340 Pazar

Birinci Celse

Fethi Beyin tahtı riyasetlerinde bilnikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul edildi. Evrakı varide ait oldukları mahallere havale olundu.

Türkiye sahil ve limanlarına icrayı sefer eden ecnebi sefaininden alınmakta olan rûsumu sıhhiyeye mütedair kanun lâyihası ile itibarı ziraî cemiyetleri hakkındaki kanun lâyihasının müstaceliyetle müzakereleri karargir oldu. İstiklâl mahkemelerince mahkûm olup, aflatını talep eden bazı eşhaş hakkında, ahiren kabul edilen Affı Umumî Kanunu dolayısıy-

le tayini muameleye mahal olmadığına dair Adliye Encümeni mazbatasını kiraat ve kabul olundu. Ziraat Bankası matlubatı atıkasının sureti tediyesi hakkında Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasının, Teşkilâtı Esasiye Kanununun hitamı müzakeresini müteakip müzakeresine dair Çorum Mebusu İsmet Bey ve refikinin takriri kiraat ve kabul olundu.

Badehu Muvazenei Umumiye Kanunu ikinci defa olarak tayini esami ile reye vaz ve 3 müstenkif ve 3 redde karşı 145 rey ile kabul olundu.

Müteakiben Teşkilâtı Esasiye Kanunu lâyihasının müzakeresine geçilerek Encümenden tadilen gelen 41 nci madde aynen kabul edildi. Badehu diğer maddelerin müzakeresine devam edilerek 52 nci ve 54 üncü maddeler tadilen; 53 üncü ile 55 inci maddeler aynen kabul ve 56 nci madde tayyolundu.

Müteakip maddelerin numaraları buna göre tasahih edildikten sonra 56 nci olan madde ile 57 nci, 59 üncü, 60 nci, 61 inci, 62 nci, 63 üncü 65 nci, ve 66 nci olan maddeler aynen 58 nci madde ile 64 üncü maddeler tadilen kabul olundu.

67 nci madde olarak Karası Mebusu Ali Şuuri Beyin teklif ettiği madde dahi aynen kabul edildi. Kabul ve ilâve olunan bu madde dolayısıyla 68 inci olan madde aynen ve 69 üncü madde tayyolundu. İşbu maddenin tayy üzerine 69 üncü olan madde ile 70 nci, 71 nci, 72 nci, 73 üncü, 74 üncü, 75 inci, 76 nci, 77 nci, 79 üncü, 80 inci, 82 nci 83 üncü, 84 nci, 85 nci olan maddeler aynen 78 nci madde ile 81 nci 87 nci ve 88 nci maddeler tadilen kabul edildi. 86 nci madde kabul olunan takrirlerle göre tespit edilmek üzere encümene tevdi ve 89 üncü madde tayyolundu. Lâyiha kanuniyenin mevaddı müteakibesinin numaraları tayyedilen bu maddeye göre tashih ve teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci Celse

Fethi Bey tarafından küşat ve Teşkilâtı Esasiye Kanunu lâyihasının müzakeresine devam olunarak Encümence bittespt iade olunan 86 nci madde ve 89 üncü, 90 inci, 91 inci, 92 nci, 94 üncü, 96 nci, 97 nci maddeler aynen 93 üncü madde ile 95 inci madde tadilen kabul ve 98 inci madde tayyedildi. Mad-

denin tayy üzerine 98 inci olan madde ile 99 üncü madde tadilen kabul olundu. 100 üncü madde olarak Encümen tarafından ve 101 inci madde olarak Saruhan Mebusu Reşat Bey tarafından teklif olunan maddeler aynen kabul edildi.

İlâve olunan bu maddeler hasebiyle 102 nci ve 103 üncü olan maddeler dahi aynen kabul ve 104 üncü madde tayyedildi. 104 ü ve 105 inci olan maddeler ile muvakkat madde aynen ve kanunun heyeti umumiyesi dahi ittifaka yakın bir ekseriyetle kabul olundu. Müteakiben Adliye Encümünün bazı mazbataları müzakere ve berveçhiati intaç edildi.

Haklarında ita edilen hükümlerde hatayı adli vukua getirilen eşhas ile müptelâ oldukları illetlerden dolayı bazı eşhasın bakiye müddeti cezaiyelerinin affına ve İstanbul sabık muhamilerinden Ömer Faik Efendinin hakkındaki hükümde hatayı adli vukua getirildiğinden affına ve hukuku memnuasının iadesine dair mazbatalar aynen kabul edildi.

Divanı Harpçe mahkûm Yüzbaşı Edip Efendi hakkındaki mazbata tasrihen kabul olundu.

Vazifesi memuriyetini suüstimalden dolayı Kayseri İstiklâl Mahkemesince mahkûm edilen Yüzbaşı Hasan Hayri Efendi hakkındaki mazbatanın mumailcehin affı umumîye tabi olacağı ve binaenaleyh hakkında muamele tayinine mahal bulunmadığı mütalaaşısıyla hıfzına karar verildi.

Men'i Müskirat Kanununun ikinci ve üçüncü maddelerinin tadiline dair olan teklifi kanunî hakkındaki mazbata aynen kabul edildi.

Dava Vekilleri Cemiyeti teşekkül eden mahallerde mezkûr cemiyet levhasında mukayyet olmayan muhamilerin icrayı vekâletten menedilmelerine vesaireye dair mazbatanın hıfzı takarrür etti.

Müteakiben belediye reis ve azalarının idareî azillerini mucip ahval ile maluliyetleri halinde haklarında yapılacak muameleye dair Dahiliye Encümünün tefsiri mutazammın mazbatasını müzakere edilerek kabul olundu ve Pazartesi günü toplanmak üzere celse tatil edildi.

REİS — Zaptı sabık hulâsası hakkında itiraz varmı efendim? (Hayır sesleri) Zaptı sabık aynen kabul olundu.

2. — SUALLER

1. — Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Beyin; Maliye Vekâleti ambarına tevdi edilmiş millet malı eşyadan bir takımının şunun bunun evinde, elinde

birakılması esbabına dair şifahî sual takrirî, Maliye Vekâletine havale edilmiştir. (6/11 ikinci sene)

2. — Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Beyin; İstanbul'da 1327 senesinde Zeytinburnu ile diğer iki fabrika işçilerince tesis edilen «Temini İstikbal» san-

diğında suiistimalât vukuuna dair şifahî sual takriri, Müdafaaî Milliye Vekâletine havale edilmiştir. (6/10 ikinci sene)

2. — EVRAKI VARİDE

Lâyhalar

1. — Ormanlardan alınacak eşcar ve mahsulât bedelâtı ile hususî ormanlardan istiyfa edilcek öşürü nizâmî hakkında kanun lâyihası (1/498)

REİS — Ziraat ve Muvazenei Maliye Encümeni-ne havale edilmiştir.

2. — Bahriyedeki gedikli zabitanın maaş ve tahsisatı fevkalâdeleri hakkında kanun lâyihası (1/499)

REİS — Muvazenei Maliye Encümenine havale edilmiştir.

Mazbatalar

1. — Mükellefiyeti Nakliyei Askeriye Kanununun üçüncü maddesinin tefsirine dair Bayvekâletten mevrit (3/218) numaralı tezkere ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatasıyla teklifi kanunîsi.

MÜDAFAAÎ MİLLİYE VEKİLİ KÂZİM PA-ŞA (Karesi) — Reis Beyefendi!

REİS — Efendim.

MÜDAFAAÎ MİLLİYE VEKİLİ KÂZİM PA-ŞA (Karesi) — Efendim, buyurduğunuz madde hakkında maruzatta bulunacağım. Efendim! Bu mükellefiyeti Askeriye Kanununun 3 ncü maddesinin tefsirine dair tekliftir. Bu teklif hükümetçe ehemmiyetli bir keyfiyet görülmektedir. Bunun bugün müzakeresini rica ediyorum. Heyeti Celileniz kabul ederse müzakere edelim.

REİS — Efendim, bu henüz tabı ve tevzi edilmemiştir. Münasip görürseniz yarınki ruznameye alalım. Mükellefiyeti Nakliyei Askeriye Kanununun 3 ncü maddesinin tefsirine dair Başvekâletten mevrit (3/218) numaralı tezkere ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatasıyla teklifi kanunîsinin yarınki ruznameye alınmasını muvafık görenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye vaz ediyorum; muvafık görmeyenler lütfen el kaldırsın... Muvafık görüldü.

2. — Harcırahlardan yüzde kırk tenzilât icrasına mütedair 2 Ağustos 1336 tarihli kanunla 11 Teşrinievvel 1338 tarihli altıncı Avans Kanununun aile harcırahları hakkındaki yedinci maddesinin tadiline dair (1/60) numaralı kanun lâyihası ve ahiren kabul edilen bu baktaki kanundan dolayı tayini muameleye mahal olmadığına dair Kavanini Maliye Encümeni mazbatası:

REİS — Okunacak:

Riyaseti Celileye

Harcırahlardan yüzde kırk tenzilât icrasına mütedair 2 Ağustos 1336 tarih ve 9 numaralı kanunla 11 teşrinievvel 1338 tarih ve 269 numaralı Atıncı Avans Kanununun aile harcırahları hakkındaki yedinci maddesinin tadili zımında İcra Vekilleri Riyasetinin 6 . 12 . 1338 tarih ve 6/3141 numaralı tezkeresi Encümenimizce müzakere olundu. Mezkûr Harcırah Kararnamesiyle memurine verilen harcırah miktarı her ne olursa olsun aile harcırahi memura verilen miktarın nisfini tecavüz edemeyeceğine dair olan altıncı Avans Kanununun yedinci maddesi ahkâmının ilgasına dair Meclisi Âlice kanun suretiyle kabul edilmiş, binaenaleyh başkaca muamele ifasına mahal kalmamış olmakla Heyeti Celileye arz olunur.

Kavanini Maliye Encümeni

Reisi	Mazbata Muharriri
Beyazıt	Bozok
Şefik	Süleyman
Kâtip	Aza
Bozok	Ordu
Ahmet Hamdi	İsmail
Aza	Aza
Konya	Trabzon
Tevfik Fikret	Abdullah

REİS — Kavanini Maliye Encümeni mazbatasını reyi âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

3. — Sabık İzmit Mebusu Hamdi Namık Beyin; bilumum mekâtibi âliye ve taliye mezunlarının köylerde iki sene müddetle muallimlikte istihdamlarının tahtı mecburiyete alınmasına dair (2/55) numaralı teklifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encümeni mazbatası.

REİS — Okunacak :

Riyaseti Celileye

Sabık İzmit Mebusu Hamdi Namık Bey tarafından verilmiş olup, Harbiye ve Tıbbiye talebesi müstesna olmak üzere bilumum mekâtibi âliye ve taliye mezunlarının köylerde iki sene muallimlikte istihdamlarının tahtı mecburiyete alınmasına dair bulunan lâ-

yihai Kanuniye Encümenimizce tetkik ve müzakere edildi.

Muallimlik bir mesleki mahsus olup, lâlettayın mekâtip mezunları tedrisat ifa ettikleri surette evlâd-ı memleket için bu tarzı talimden faide yerine mazarrat tahassul edeceği müstağni izah bulunduğu cihetle işbu teklifi kanunî kabili tatbik görülemiyerek müttefikan reddine karar verilmiştir.

Maarif Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Biga	Karahisarısahip
Samih Rifat	Ruşen Eşref
Kâtip	Aza
Karahisarısahip	Burdur
İzzet Ulvi	Hüseyin Baki
Aza	Aza
Kângırı	Konya
Rifat	Naim Hazım
	Aza
	Konya
	Eyüp Sabri

REİS — Maarif Encümeni mazbatasını reynize vaz edeceğim.

MUSA KÂZİM EFENDİ (Konya) — İleride müzakere etmek üzere ruznameye alalım.

İSMAİL BEY (Çorum) — İzmir Kongresi de bu meseleyi müzakere ve muvafık görmüştür. Mademki Vatanda hepimiz alâkadarız.

REİS — Efendim, evvel emirde Maarif Encümeni mazbatasını reye koyacağım. Ondan sonra ruznameye alınmasını reye vaz edeceğim. Maarif Encümeni mazbatasını kabul edenler el kaldırsın.. (Ret sesleri)

FERİDUN FIKRİ BEY (Dersim) — Kimse mekâtibi âliye zorla gitmez.

Aksini reye koyuyorum. Ruznameye alınmasını Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Ruznameye alınması takarrür etmiştir.

4. — *Rize Mebusu Ekrem Beyin; Bilûmum şüheda çocuklarının leyli mekteplere meccanen yerleştirilmesi hakkında (2/250) numaralı teklifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encümeni mazbatası.*

REİS — Okunacak :

Riyaseti Celileye

Bilumum şüheda çocuklarının leyli mekteplere meccanen yerleştirilmesi hakkında Rize Mebusu Ekrem Beyin teklifi kanunîsi Encümenimizce tetkik edildi.

Şüheda çocuklarının adedi pek çoktur. Mevcut Leyli mekteplerimizin bunları kâffeten istiap etmesi mümkün olmadığı gibi bütçenin dahi bu masrafa tahammülü yoktur. Bundan başka meccanî kabul edilecek talebe şehir çocuklarına inhisar ettirildiği takdirde sair zeki ve muhtaç çocuklar hükümetin bu tarzdaki şefekat ve himayetinden külliye mahrum kalır. Binaenaleyh şüheda çocuklarının leyli mekteplere meccanî olarak sureti kabulleri hakkın-da tatbik edilmekte olan talimatname ahkâmı şimdilik bu hususta yapılacak fedakârlığın azamisini teşkil ettiği cihetle teklifi vakinin kabulüne imkân görülenmiştir.

Maarif Encümeni Reisi	Mazbata Maharriri
Biga	Karahisarısahip
Samih Rifat	Ruşen Eşref
Kâtip	Aza
Karahisarısahip	Burdur
İzzet Ulvi	Hüseyin Baki
Aza	Aza
Konya	Kângırı
Eyüp Sabri	Rifat
	Aza
	Konya
	Naim Hâzım

REİS — Maarif Encümeni mazbatasını reyi âli-nize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

5. — *Urfa Mebusu Ali Fuat Beyin ve kırksekiz refikinin; Orta Tedrisat Muallimleri Kanununun on dördüncü maddesinin tadili hakkında (2/320) numaralı teklifi kanunîsi ve Maarif Encümeni mazbatası.*

REİS — Ruznameyi okuyoruz.

6. — *Rize Mebusu Ekrem Beyin; Mekâtibi âliye ve taliye mezunlarının bir sene müddetle köy muallimliklerinde istihdamına dair (2/187) numaralı teklifi kanunîsi ve reddine dair Maarif Encümeni mazbatası.*

REİS — Diğer teklif ruznameye alındığı için bu da aynı veçhile ruznameye alınacaktır. (Tevhiden sesleri)

7. — *Saruhan Mebusu Ethem Beyin; 8 teşrinisani 1339 tarihli Mübadele, İmar ve İskân Kanununa zeyil olmak üzere (2/262) numaralı teklifi kanunîsi ve Mübadele, İmar ve İskân Encümeni mazbatası.*

REİS — Muvazenei Maliye Encümenine havale edilmiştir.

8. — *Ziraat Encümeninin; efradı askeriyeden alınacak orman muhafızları hakkında (2/242) numaralı teklifi kanunîsi ve bu bapta Muvazenei Umumiye Kanununda bir madde kabul edildiğinden tayini muameleye mahal olmadığına dair Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Okunacak;

Heyeti Umumiyeye

Dünkü Heyeti Umumiye müzakeresinde Orman Muhafızı olarak kur'a efradından istifade edilmesi hakkında Muvazenei Umumiye Kanun lâyihasında bir madde kabul edilmiş olduğu cihetle bu lâyihai kanuniyenin müzakere ve intacına mahal kalmamıştır. İadeten takdim olunur. 23 Şubat 1340

Müdafaa-i Milliye Encümeni Reisi
Erzurum
Rüştü

REİS — Müdafaa-i Milliye Encümeni mazbatasını reyî âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edildi efendim.

9. — *Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1339 senesi hidematı umumiyesi için sarfına mezuniyet verilmiş olan (47 751 224) lira yirmi beş kuruşluk tahsisata zamimeten daha (2 660 000) liranın avans olarak sarfına mütedair (1/439) numaralı kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Paşa Hazretleri bunun hakkında bir şey söyleyecek misiniz?

MÜDAFAA-I MİLLİYE VEKİLİ KÂZİM PAŞA (Karasi) — Efendim, bu Müdafaa-i Milliye Vekâletinin 1339 senesi avans hesabından tahakkuk etmiş olan düyunatıdır. Daha geçen sene bunun muamelesi yapılmak üzere Hükümetten Meclise arz edilmişti. Muamelesi şimdiye kadar tevhür etmiştir. Encümenince bu sureti hal bulunmuş. Mazbata Meclisi Âliye sevk edilmiştir. Bunun da müstacelen ve mümkün olursa yarın müzakeresini rica ederim.

REİS — Efendim, bu henüz tabı ve tevzi edilmemiştir. Yarınki ruznameye ithalini kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edildi efendim.

10. — *Evkaf Müdiriyeti Umumiyesinin; 1340 senesine ait bütçe ve müfredat kadrolarının gönderildiğine dair Başvekâletten mevruz (3/366) numaralı tezkere ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Ruznameye alındı. Tabı ve tevzi olunur olunmaz müzakere edilecektir.

11. — *Kırşehir Mebusu Ali Rıza Beyin İstiklâl Harbine iştirak eden kuvayı millîye mensûbının affı hakkındaki 29 teşrinievvel 1339 tarihli kanunun tefsirine dair (4/199) numaralı takriri ve Adliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Ruznameye alıyoruz.

12. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesi ile ikâmet ve ticaret mukavelelerinin tatbiki hakkında (1/494, 1/495, 1/496) numaralı kanun lâyihaları ve Hariciye Encümeni mazbatası.*

CELÂL NURİ BEY (Gelibolu) — Efendim, Meclisimiz yarın öbür gün tatil edilecektir. (Ne malûm sesleri.) Avusturya Cumhuriyeti ile bir muhadenet, bir ikamet, bir ticaret mukaveleleri imza edilmiştir. Eğer bunları alelâde ruznameye alacak olursak münasebatın altı ay tehir edilmesi lâzım geliyor. Bundan dolayı Hariciye Vekâletinin mükerreren vuku bulan ricası üzerine, bu muahedeler zaten mevaddı basitedendir, bugün yahut yarın müzakeresini teklif ediyorum.

REİS — Efendim, Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında akdedilen muhadenet muahedenamesinin bugünkü ruznameye alınmasını reyî âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu efendim.

13. — *Hükümetçe mubayaası takarrür eden Anadolu Demiryolları Müdiriyeti Umumiyesinin teşkilât ve vazâifine ve hat ile mebanî ve müessesatının esaslı surette tamir ve islahı için muktazî tahsisatın itasına dair (1/489, 1/490) numaralı iki küt'a kanun lâyihası ve Nafia ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları.*

NAFİA VEKİLİ SÜLEYMAN SİRRI BEY (İstanbul) — Heyeti Celilenizin malûmudur ki, biz bu hatları satınalmağa karar verdik. Fakat bu kararımızı bir şekilde tespit etmedik. İkincisi; bunların süratle tamirine dair bazı maddeler vardır. Meclisi Âliniz zannedersem tatil etmek istiyor. Mîsaade buyursanız bugünkü ruznameye alalım.

REİS — Efendim, tabı ve tevzi olunmamıştır. Arzu buyursanız tabı ve tevzi edilmezden evvel müzakere etmek üzere ruznameye alalım. (Hayır sesleri) O halde tabı ve tevzi olunduktan sonra müzakere edilmek üzere yarınki ruznameye alalım.

14. — *Aksaray Mebusu Besim Atalay Beyin kanunların sade ve açık yazılmasını temin için Meclis-*

te bir (Dil Encümeni) teşkil edilmesi hakkında (2/324) numaralı teklifi kanunîsi ve şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası.

REİS — Maarif ve Nizamnamei Dahili Encümenlerine havale ediyoruz.

Tezkereler

1. — Ilıca - Palamutluk Demiryolu imtiyazına ait mukavele ve şartnamelerin birer suretlerinin gönderildiğine dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/267)

REİS — Nafia ve Dahiliye Encümenlerine havale ediyoruz.

2. — 397 numaralı kanunun birinci maddesinin fıkrai ahiresine tevfikân evvelce gönderilen cetvelde isimleri muharrer olmayıp bilâhara zuhur eden malulüne verilmesi iktiza eden mükâfatı nakdiye için tahsisatı munzamma itasına dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/268)

REİS — Mucazenei Maliye Encümenine verildi.

3. — Mücadelei milliye esnasında gerek millî cephelelerde ve gerek dahilî isyanların itfasında hidemat ve yararlıkları mesbuk olan yüz doksan sekiz zatın ahiren kabul edilen 400 numaralı kanun mucibince istiklâl madalyasıyla taltiflerine dair Başvekâletten mevрут tezkere: (3/270)

REİS — Tezkereyi okuyorum.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Ahiren mevkii meriyete vaz edilen kanuna tevfikân mücadele milliye esnasında gerek cephelelerde ve gerek dahilî isyanların itfasında hidemat ve yararlıkları mesbuk olmasından naşi istiklâl madalyasıyla taltifleri Müdafaai Milliye Vekâleti Celîlesinden inha olunan yüz doksan sekiz zatın taltifleri hususunun Meclisi Âliye arzı İcra Vekilleri Heyetince tensip edilmiş ve Vekâleti müşarünileyhadan mürsel defter leffen takdim kılınmıştır. Muktezasının ifasına müsaade Riyasetpenahîlerini isticham eyleyim efendim.

Başvekil
İsmet

İzmir Rûsumat Başmüdiriyyetinde muhafaza müdürü sivil Cemil Bey, İstanbul Beşmutemet Vekili ve Beyoğlu Mutemedi Sivil Refik İsmail Bey, Kozan Müdafaai Hukuk Azasından ve Kuvayı Milliye kumandanlarından sivil Ali Kâhya zade Hacı Ağa, Kozan Müdafaai Hukuk Azasından ve Kuvayı Milliye Kumandanlarından sivil Abdüssamet Efendi, Mustafa Kemal Paşa Kazası Kaymakamı sivil Ali Sabri Bey, sabık on birinci akıncı müfrezesinden sivil Molla Yusuf Oğullarından Mustafaoğlu Zekeriya

Efendi, Milis Takım Kumandanlarından sivil Hendek Kazası Hancıali Mahallesinden Poshuroğullarından Osman Sadioğlu İsmail, Ayvalık Cephesi Millî Bölük Kumandanlarından sivil Ayazmendli Ahmet Bey bin Ocman, Ayvalık Cephesi Millî Bölük Kumandanlarından sivil Ayazmendli Nazmi Bey bin Hacı Mehmet, Ayvalık cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Ayvalıklı Dalkıran Mehmet Ağa bin Muharrem, Ayvalık Cephesi Millî Bölük Kumandanlarından sivil Kozanlı Osman Bey bin Hacı Ali Bey, Ayvalık Cephesi Millî Bölük Kumandanlarından sivil Edremitli Bekir Çavuş bin Ahmet Pehlivan.

Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından sivil Taylılılı Salih bin Ahmet, Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından Pelitköylü Şükrü Çavuş bin Mustafa, Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından sivil Pelitköylü Mehmet Çavuş bin Hamza, Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından sivil Karaağaçlı Halil İbrahim Çavuş bin Ali, Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından sivil Pelitköylü Ali Efendi bin Osman, Ayvalık Cephesi Millî Müfrezeler efradından sivil Pelitköylü İsmail bin Musa.

Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Hoca Mehmet Mecit Bey bin Ali Bey, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Çakırağazade Hakkı Bey bin Mustafa, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Ahmet Şakir Efendi bin Hacı Ali, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Hafız Mustafa Efendi bin Hüseyin, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil İbrahim Bey bin Mustafa, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Rasim Bey bin Mustafa, Burhaniye Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Ahmet Enver Efendi bin Ahmet,

Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden Muammer Bey bin Salih, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Hacı Kâzım Bey bin Salih, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Seyit Bey bin Mehmet Bey, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Feyzi Bey bin Hacı İbrahim, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden Süleyman Efendi, bin Hamza, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Mustafa Bey bin Hacı Bekir, Edremit Müdafaai Hukuk Heyetinden sivil Ruhi Naci Bey bin Naci.

Akhisar Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Mehmet Nazmi Bey, Şimal Cephesine merbut Milis zabitanından sivil İzmir'de tüccardan Hacı Hüsnü Bey, millî müfreze kumandanlarından sivil Hacı Mahmut oğlu Mahmut Esat Bey, Millî müfreze ku-

mandanlarından sivil Saraçoğlu Mehmet Şükrü Bey, millî akıncı müfrezesi kumandanlarından sivil Karesi Mebusu Süreyya Bey, Siverrek Müdafaai Hukuk âzalarından Belediye Reisi Mehmet Emin Bey,

Millî Müfreze kumandanlarından sivil Ödemiş'li İsmail Efe, İzmir'in Bornova nahiyesinin Kavakdere kariyesinden sivil Mehmet Efe, Bursa Vilâyetinin Mudanya Kaymakamı esbaki sivil elyevm Manisa Belediye Reisi Bahri Bey, Saruhan Vilâyetinin Eşme kazası Müftüsü sivil Hafız Nazif Efendi, İzmir Villâyeti Bergama kazası eşrafından sivil Hüseyin Musa Bey, İzmir Vilâyeti Bergama ahalisinden sivil Tuzcu Mustafa Efe, Saruhan Vilâyetinin Soma kazasının Kızılhisar karyesinden sivil Hacı Muharrem Efendi, Balıkesir'in Giresun nahiyesi eşrafından sivil Bulgurcu Mehmet Ağa, Kocaeli'nde Osmancık Taburu Kumandanı sivil elyevm Beyşehir Kaymakamı Zaim Zade Fikri Bey, Soma Cephesinde bölük kumandanı sivil Balıkesir eşrafından Ocaksızade Talât Bey, Balıkesir eşrafından sivil Keçecizade Hafız Mehmet Efendi, Saruhan Vilâyetinin Kırkağaç Kazasının Bakır kariyesinden sivil Maliye Tahsildarı sabıkı Hüseyin Efendi, Saruhan Vilâyetinin Soma kazası eşrafından ve heyeti millîye âzasından sivil Hacı Reşit Ağa, Uşak kazası eşrafından sivil Paşazade Hafız İbrahim Bey, Uşak kazası eşrafından sivil Hacimli Ahmet Bey, Uşak kazası eşrafından sivil Hacimli Mehmet Bey, Uşak kazası eşrafından sivil Kabalakzade Mehmet Bey, Millî Gökbayrak Taburu kumandanı sivil Bursa eşrafından Mehmet Ağazade Cemal Bey, Bergama kazasının sivil helvacı esnafından Abdurrahman çavuş, Bergama kazasından sivil Adalı Mehmet Efe, Ordu Halk Fırkası ve Belediye Reisi sivil Yusuf Sırrı Bey, Edremit Millî Tabur kumandanı sivil Kara İsmail Efendi, Bergama Millî Müfreze kumandanlarından sivil Fehmi Bey, Ayvalık Cephesi Süvari kumandanı sivil Pomak Şerif Çavuş, Soma - Bergama Cephesi millî ikinci bölük kumandanı sivil Çıkrıkzade Ahmet Vehbi Bey, Soma - Bergama Cephesi Millî 3 ncü bölük kumandanı sivil Balıkesir Belediye Reisi Hayrettin Bey, Soma - Bergama Cephesi 4 ncü bölük kumandanı sivil Balıkesir Belediye Başkâtibi Seyit Efendi, Soma - Bergama Cephesi Millî Takım kumandanı sivil Tahir Ağa mahdumu Haşim Efendi, Soma - Bergama Cephesi millî Takım kumandanı sivil Melekzade Hacı Sadettin mahdumu Eminüddin Efendi, Soma - Bergama Cephesi Millî Takım kumandanı sivil Balıkesirli, Çinizade Ahmet Faik Efendi, Soma - Bergama Cephesi Millî Takım kumandanı sivil Avukat Mus-

tafa Efendi mahdumu Rüştü Efendi, Soma - Bergama Cephesi Millî Takım kumandanı sivil Etnosluza-de Kasım Efendi,

Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Evkafzade Mümtaz Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Doğanlarlı Mehmet Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil İstanbul'lu zade Alâaddin Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Balyanın Orhanlar nahiyesinden Ahmet Ağa, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Balyanın Sümüllü kariyesinden Hasan Ağa, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Balyanın Ilıca nahiyesinden Molla Kadir Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk Heyetinden sivil Ayvalık Muhafaza Müfettişi Ahmet Efendi,

Balıkesir'in Konakpınar nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Burhaniye karyesinden Hasan Beşoğullarından Ahmetoğlu Hacı Mehmet Ali Onbaşı, Balıkesir'in Konakpınarı nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Burhaniye kariyesinden Kara Mustafa oğullarından Hasan oğlu İsmail Efendi, Balıkesir'in Konakpınar Nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Burhaniye kariyesinden İbrahim oğullarından Hasan oğlu Hacı Mustafa Ağa, Balıkesir'in Konakpınar Nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Burhaniye kariyesinden Alioğullarından Hüseyin oğlu Mustafa Ağa, Balıkesir'in, Konakpınarı Nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Burhaniye kariyesinden Hacı Hüseyin oğullarından Ömer oğlu Hasan Ağa, Balıkesir'in Konakpınarı Nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Sop kariyesinden Karacaahmet oğlu Koca Mustafa, Balıkesir'in Giresun Nahiyesi müdafaai hukuk Reisi sivil Balıkesir'li Arabacı zade Hafız Ahmet Efendi,

Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk heyetinden sivil Müderris İbrahim Rüştü Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Hoca zade İbrahim Rüştü Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından Reji Memuru Ömer Bey zade Rahmi Bey, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Bilâl Hoca zade Ahmet Tefvik Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Kepeklerli İsmail oğlu Hacı Mehmet Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Hancı Hacı Hasan oğlu Hacı Hasan Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Hacı Mucuk zade Hafız Mecidi Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk azasından sivil karaşahinoğlu Mustafa Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil

Mehmetoğlu Hafız Ali Sami Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Osmanoğlu Aziz Usta, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Mehmet Alioğlu Mustafa Rakım Efendi, Susurluk Nahiyesi müdafaai hukuk Azasından sivil Bilâl Hoca zade Hafız Mehmet Efendi.

Onbirinci Akıncı Müfrezesi kumandanı sivil Manisa'da mukim parti Mehmet Pehlivan,

Rodos'da istihbarata memur sivil Ödemişli Doktor Mustafa Şevket Bey.

Balkan Akıncı Müfrezesi kumandanlarından sivil Hamit Şevket Bey, Balkan Akıncı Müfrezesi kumandanlarından sivil Salih ve Mehdi Bey.

İzmir istihbaratına memur sivil İzmir Posta Müdürü Naşit Bey, İzmir istihbaratına memur sivil İzmir Meclisi Belediye Azasından Hacı Hüseyin Bey,

Havran müdafaai hukuk heyetinden sivil Hasan Kâmil Bey Bini Ahmet, Havran müdafaai hukuk heyetinden sivil Abdurrahim Bey Bin Ahmet, Havran Müdafaai hukuk heyetinden sivil Fahri Bey Bin Ethem, Havran müdafaai hukuk heyetinden sivil Hicir oğlu Hüseyin Efendi, Havran müdafaai hukuk heyetinden sivil Zonguldak Mebusu Tunalı Hilmi Bey.

Millî müfreze kumandanlarından sivil Demirci Mehmet Efe, millî müfreze kumandanlarından Yörük Ali Efe,

İzmir Şimal Cephesi müdafaai hukuk heyeti merkeziyesi âzasından sivil Karesi Mebusu Hulusi Bey, Ayvalık Cephesi millî alay kumandanı sivil Karesi Mebusu Mehmet Cavit Bey, İzmir Şimal Cephesi müdafaai hukuk heyeti merkeziye Reisi sivil Giresun Mebusu Hacim Muhittin Bey, İzmir Şimal Cephesi müdafaai hukuk heyeti merkeziye âzasından sivil Saruhan Mebusu Vasıf Bey, millî demiralay kumandanı sivil Isparta Mebusu Hafız İbrahim Bey, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Armutovalı Ferit Bey Bin Sait Efendi, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Burhaniyeli Hacı Tâli Bey Bin Hacı Süleyman Efendi, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Burhaniyeli Ali Osman Efendi Bini Molla Ahmet, Ayvalık Cephesi millî alay kâtibi sivil Ahmet Bey Bini Hasan Bey, Ayvalık Cephesi tabur kumandanlarından sivil Edremitli Hâzım Ağa, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Ayvalıklı Azmi Bey, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Edremitli Hilmi Efendi, Ayvalık Cephesi millî tabur kumandanlarından sivil Kozanlı Molla Halil Efendi, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından

sivil Havranlı Muharrem Bey Bin Hacı Mehmet, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Dereköylü Molla Hüseyin Bin Hacı Hasan, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından Karaağaçlı İshak Çavuş Bin İsmail, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Şarköylü Ali Efendi Bin Hasan, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Burhaniyeli Hacı Ali Bey Bin Hacı İdris, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Bursalı Emin Efendi, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Kozaklı muallim Halil İbrahim Efendi, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Eğütiyeli Yakup Çavuş, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Boşnak Kasım Çavuş, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Boşnak Ahmet Çavuş, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Boşnak Süleyman Ağa Bin Halil, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Kozaklı Mehmet Ağa Bin Hacı Halil, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Balıkesirli Tepecikli Cafer Ağa, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Bergamada Selânikli Mehmet Nuri Efendi, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Edremit'te Azim Ağa Mahtumu İbrahim, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Balıkesirli Lâz Hasan Efendi oğlu Şefik, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Balıkesir'in İzmirli mahallesinde Değirmenci Kâmil, Ayvalık Cephesi millî bölük kumandanlarından sivil Balıkesir'in Soğucak kariyesinden Ferhat, Soma - Bergama Cephesi millî zabitanından sivil Balıkesir'in Soğucak kariyesinden Mustafa Efendi. Giresun Nahiyesi Süvari müfrezesinden sivil Balıkesirli Abdi Ağa zade Keçeci İbrahim Efendi, Giresun Nahiyesi Süvari müfrezesinden sivil Bozuk zade Ahmet Efendi oğlu Reşit, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Gönen kazası Belediye Reisi Kavaklı Osman Bey, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Manisa Müftüsü Âlim Efendi, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Bergama'da tüccardan Hasan Fehmi Bey, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Sacit zade Mahmut Bey Bin Sacit Efendi. Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Ruscuklu zade Kemal Efendi Bin Hacı Rifat Efendi, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Hacı Çakır Ağa zade Şahabettin Efendi Min Hacı Hasan Efendi, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden sivil Bandırma eşrafından Hülki Bey zade Mehmet Bey, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden sivil Bandırma eşrafından Karaosman zade Bekir

efendi, Bandırma müdafai hukuk heyetinden sivil Bandırma eşrafından Hacı Pehlivan Hafidi Mehmet Ali Efendi, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden sivil Aydıncıklı Ragıp Efendi oğlu Sami Efendi, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden sivil Kirmastili Hafız Mustafa Efendi, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden, sivil Bandırma Belediye Reisi Kâşif Efendi, Bandırma müdafaai hukuk heyetinden sivil Bandırmalı Fehmi Ağa mahdumu Hilmi Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Balya Müftüsü İsmail Efendi, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Balyalı Osman Çavuş, Balya kazası müdafaai hukuk heyetinden sivil Hacı Hatip zade Tahir Efendi, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Balıkesir Muhasebei Hukukiye Müdürü Hafız Âdil Efendi, Şimal Cephesi heyeti merkeziyesinden sivil Şeremetli zade Hilmi Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Balıkesir Maarif Müdürü sabıki Sabri Bey, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Balıkesir eşrafından Kocabıyık zade Mehmet Efendi Bin Ahmet Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Müderris Yağcılarlı zade Halil Efendi Bin Ali Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Balıkesir eşrafından Borcalı zade Şükrü Efendi Bin Hacı İbrahim Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Balıkesir eşrafından İmam zade Hacı Rifat Efendi Bin Hacı Hüseyin Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Balıkesir eşrafından Bilâl zade Rıza Efendi Bin Hacı Hüseyin Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk heyeti idaresinden sivil Silâhçı Şevki Efendi Bin Osman Efendi, Balıkesir müdafaai hukuk heyet idaresinden sivil Balıkesir Babadağlı Saraç Hacı Hafız Hasan Efendi Bin Ahmet Efendi, Balıkesir merkez müdafai hukuk maliye heyetinden sivil Arabacı zade Hacı Hafız Mehmet Efendi Bin Hüyesin Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk maliye heyetinden sivil Barutçu zade Süleyman Efendi Bin Hacı Osman Efendi, Balıkesir merkez müdafaai hukuk maliye heyetinden sivil Beypazarlı Hafız Mehmet Efendi Bin Hasan Efendi, merkez müdafaai hukuk maliye heyetinden sivil Tireli zade Sabri Efendi Bin Hasan Efendi, merkez müdafaai hukuk maliye heyetinden sivil Balıkesir Kunduracı Nuri Efendi Bin Hüseyin Efendi, merkez müdafaai hukuk maliye heyetinden sivil Mustafa Çavuş Bin Efteleli Mehmet, Balıkesir merkez müdafaai hukuk levâzım heyetinden sivil Hacı

Çakırağa zade Mehmet Efendi Bin Hacı Mustafa Efendi merkez müdafaai hukuk levâzım heyetinden sivil Çivici Molla Mehmet Efendi Bin Hacı Mehmet Ali, merkez müdafaai hukuk levâzım heyetinden sivil Bezzaz Veli Efendi Bin Abdülkadir Efendi.

Soma - Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Horoz zade Hasan Efendi, Soma - Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Hacı Çakırağa zade Haydar Efendi, Soma Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Davut Bey zade Fuat Efendi, Soma Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Ragıp zade Mustafa Nâzım Efendi, Soma Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Ilıcalı Hacı Mehmet Mahdumu Sıddık Efendi. Soma Bergama Cephesi millî takım kumandanı sivil Hacı İslâmağa zade Raşim Bey, Soma Kuvayı millîye kumandanı yaveri sivil Müstecabî zade Muzaffer Bey, Soma Bergama Cephesi Kuvayı millîye kumandanı emir zabiti sivil Hacı Alişanbey zade Niyazi Bey, Akıncı müfreze kumandanı sivil Kula Kaymakamı İbrahim Ethem Bey, Akıncı müfreze kumandanı sivil Balıkesirli Aslanağa Akıncı müfreze kumandanı sivil Bigadiçli Hüseyin Çavuş, Akıncı müfreze kumandanı sivil İvrindi Müdürü sabıki Mehmet Tevfik Bey.

Giresun nahiyesi süvari müfrezesinden sivil Balıkesirli Hamamcı zade Kunduracı Hakkı Usta, Giresun nahiyesi süvari müfrezesinden sivil Balıkesirli Sürmeli Hamit Beyoğlu Şevket Çavuş, Giresun nahiyesi süvari müfrezesinden sivil Bigadiçli Ali Efendi oğlu Kâmil Çavuş, Giresun nahiyesi süvari müfrezesinden sivil Balıkesirli Değirmenci oğlu Kâmil Çavuş, Giresun nahiyesi süvari müfrezesinden sivil Balıkesirli Kulaksız zade Emin Efendi, Giresun nahiyesi müfrezesinden sivil Balıkesirli Fevzi oğlu İbrahim Çavuş, Giresun nahiyesi müfrezesinden sivil Balıkesirli Müstecabi zade Nâzım Beyoğlu Sami Efendi, Giresun nahiyesi müfrezesinden sivil Müstecabi zade Nâzım Beyoğlu Fazıl Efendi.

ARİF BEY (Eskişehir) — Efendim, şimdiye kadar bu gibi tekâlif Encümenince tetkik edildikten sonra gelirdi.

ALİ SAİP BEY (Kozan) — Müdafaai Milliye Encümenine giderse yarın çıkamaz. Müdafaai Milliye Encümeni Reisi de buradadır. Kabul ediyor, biz de kabul edelim.

ALİ RIZA BEY (İstanbul) — Bunlar esasen kanunu mahsusuna tevfikân yapılmış bir şeydir. En-

cümene de gitmeye lüzum yoktur. Çünkü Müdafaai Hukuk âzalarına verilen bir şeydir esasen.

RÜŞTÜ PAŞA (Erzurum) — Efendim, Encümende bunlar için uzun boylu tetkikat yapamıyoruz. Esasen Müdafaai Milliye Vekâleti tetkikat yapmıştır. Encümene gelmesine lüzum yoktur.

REİS — Efendim! Encümene gitmesine lüzum olmadığını söylüyorlar. Binaenaleyh Başvekâlet tezkeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

4. — *Mülga Şark Cephesi zabitanından olup hidematı muhtelifede yararlık ve fedakârlıkları görülen 169 zatın İstiklâl madalyasıyla taltiflerine dair Başvekâletten mevрут tezkere (3/269)*

REİS — Tezkere okunacaktır.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Mülga Şark Cephesi zabitanından olup, hidematı muhtelifede yararlık ve fedakârlıkları görülmesinden İstiklâl madalyası ile taltifleri Müdafaai Milliye Vekâleti Celilesinden inha olunan 169 zata ait künye defterinin Meclisi Âliye arz ve takdimi İcra Vekilleri Heyetince tensip edilmiş ve mezkûr defter leffen takdim kılınmıştır. Muktezasının ifasına müsaade Riyaset Penahîlerini istirham eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Mirliva Rüştü Paşa Bin Ömer Bey Erzurum, Miralay Halit Bey Bin Ahmet Dersaadet, Miralay Osman Bey Bin İshak Erzincan, Miralay Kâzım Bey Bin Mahmut İzmir, Miralay Seyfi Bey Bin Rıza Fiyruz Ağa, Kaymakam Reşat Bey Bin Ziya Dersaadet, Binbaşı Mustafa Şevki Bey Bin Şevki Kalkandelen, Binbaşı Fahri Bey Bin Süleyman Harput, Binbaşı İbrahim Kemal Bey Bin Muzaffer Bayburt, Yüzbaşı Nazımi Efendi Bin İbrahim Selimiye, Yüzbaşı Ferit Efendi Bin Hakkı Taşkasap, Yüzbaşı Salâhattin Efendi bin Hamdi Dersaadet, Mülâzımievvel Safaet Efendi Bin Ferhat İzmir, Binbaşı Mustafa Sabri Bey Bin Hacı Ahmet Harput, Yüzbaşı Yusuf Cemil Efendi Bin Sabri Diyarbekir, Erkânı Harp Yüzbaşı Hüsamettin Efendi Bin Ahmet Hasankale, Yüzbaşı Rifat Efendi Bin Kâmil Erzincan, Yüzbaşı Hayrettin Efendi Bin Rüstem Edirne, Binbaşı Hakkı Bey Bin Mehmet Erzincan, Kıdemli Yüzbaşı Hasan Ragıp Efendi Bin İsmail Erzincan, Mülâzımisani Bekir Sıtkı Efendi Bin Bayram Süleymaniye, Kıdemli Yüzbaşı Ali Şevket Efendi Bin Tahsin Toptaşı, Mülâzımisani Halil Efendi Bin Aziz Erzincan, Yüzbaşı Ham-

di Efendi Bin Mehmet Erzincan, Yüzbaşı Kâmil Efendi Bin Rifat Arapkir, Ali Haşım Efendi Bin Sükûti Tokat, Yüzbaşı Hazım Bin Abdüllaziz Erzurum, Yüzbaşı Ahmet Rüknettin Efendi Bin Mehmet Ali Hopa, Yüzbaşı Hayri Efendi Bin Arif Tekfurdağ, İhtiyat Mülâzımisani Hamdi Efendi Bin Yusuf Kelkit. Zabit Vekili Mustafa Efendi Bin Hacı Mustafa Yozgat, Yüzbaşı Mustafa Efendi Bin Ragıp Bağdat, Mülâzımisani İsmail Süruri Efendi Bin Nuri Çengelköy, İhtiyat zabit vekili Hafız Yunus Efendi Bin Mahmut Bayburt, Mülâzımisani Muammer Hayri Efendi Bin Tevfik İzmir, Binbaşı Ahmet Lütfi Efendi Bin Mehmet Harput, Yüzbaşı Tevfik Efendi Bin Selim Erzincan, Mülâzımievvel Ali Efendi Bin Bekir Dersaadet, Mülâzımievvel Edip Efendi Bin Sabri Erzurum, İhtiyat Mülâzımisani Yusuf Ziyaettin Efendi Bin Ethem Sivas, Mülâzımisani Bayram Efendi Bin Mustafa Van, Mülâzımisani Ziya Efendi Bin Abdülkerim Erzincan, Mülâzımisani Hüseyin Fikri Efendi Bin Hacı Mahmut Erzurum, Mülâzımievvel Süleyman Efendi Bin Rasim Deraliye, Yüzbaşı Mehmet Münür Efendi Bin Hacı Ali Erzurum, Mülâzımievvel Yusuf Kenan Efendi Bin Ali Galip Erzincan, Mülâzımievvel Mehmet Rıza Efendi Bin Ali Garip Erzincan, İhtiyat Mülâzımisani Mustafa Efendi Bin Cafer Tortum, Mülâzımisani Hüseyin Fehmi Efendi Bin İbrahim Of, Topçu Kaymakam Ragıp Efendi Bin Ahmet Vefik Erzurum, Binbaşı Bekir Sıtkı Efendi Bin Mustafa Erzurum, Yüzbaşı Nazımi Efendi Bin Abdülhalim Erzurum, Mülâzımisani Kemalettin Efendi Bin Halil Erzincan, Mülâzımisani Ahmet Sırrı Efendi Bin Tevfik Erzurum, Yüzbaşı Ömer Ferhat Efendi Bin Hasan Harput, Sivil Hacı Şerifoğlu Mehmet Bey, Mülâzımievvel Mehmet Emin Efendi Bin Osman Erzurum, Binbaşı Fuat Sadık Efendi Bin Hasan Bedri Dersaadet, Yüzbaşı Hüseyin Avni Efendi Bin Necip Üsküp, Yüzbaşı Mustafa Nail Efendi Bin Mustafa Suphi Hindistan, Yüzbaşı Ahmet Cemil Efendi Bin Mustafa Harput, Mülâzımievvel Mehmet Halis Efendi Bin Hüseyin Erzincan, Mülâzımievvel Fikri Efendi Bin Mustafa Behçet Erzincan, Yüzbaşı Emin Efendi Bin Cemal Babıâli, Mülâzımisani Refik Efendi Bin Tevfik Musul, Mülâzımievvel Ahmet Efendi Bin Süleyman Eğin, Yüzbaşı Saip Efendi Bin Mehmet Şefik Erzincan, Mülâzımisani Cemal Efendi Bin Saip Bursa Mülâzımievvel Selim Efendi Bin Cemal Beşiktaş, Mülâzımisani Tahsin Efendi Bin Süleyman Erzurum, Mülâzımisani Mehmet Süreyya Efendi Bin Hüsnü Erzurum, Mülâzımisani Ahmet Şakir

Efendi Bin Tevfik Erzincan, Mülâzımievvel Şerafetin Efendi Bin Ahmet Sivas, Mülâzımisani Veli Efendi Bin Mustafa Erzurum, Mülâzımievvel Lütfü Efendi Bin Mehmet Milas, Yüzbaşı Şevki Efendi Bin Ali Karacek, Yüzbaşı Naim Efendi Bin Bekir, Erzurum, Yüzbaşı Rifat Efendi Bin Ahmet Beyazıt, Yüzbaşı Mehmet Tayyip Efendi Bin Halil Edirne, Yüzbaşı Hamdi Efendi Bin Ali Dersaadet, Yüzbaşı Fehim Efendi Bin Abbas Manastır, Mülâzımievvel Muhsin Efendi Bin Tevfik Deraliye, Mülâzımievvel Mehmet Remzi Efendi Bin İsmail Dersaadet, Mülâzımievvel Ahmet Seyfettin Efendi Bin Hacı Mehmet Beylerbeyi, Kaymakam Hasbi Bey Bin Ahmet Trabzon, Mülâzımievvel Mehmet Rifat Efendi Bin Ahmet Dersaadet, Mülâzımievvel Sıtkı Efendi Bin Sait Trabzon, Yüzbaşı Hasan Vasfi Efendi Bin İsmail Edirne, Yüzbaşı Osman Efendi Bin Abdullah Dersaadet, Mülâzımisani Mustafa Zühtü Efendi Bin Süleyman Trablusgarp, Mülâzımisani İhsan Efendi Bin Hacı Süleyman Dersaadet, Mülâzımisani Cemal Efendi Bin Mehmet Ali Çatalca, Mülâzımisani Ahmet Cevdet Efendi Bin İbrahim Dersaadet, İhtiyat Yüzbaşı Hasan Basri Efendi Bin İbrahim Karahisarşarki, Mülâzımievvel Muzaffer Efendi Bin Kemal Erzurum, Mülâzımievvel Faruk Efendi Bin Abdulkadir Dersaadet, Mülâzımisani, Sait Efendi Bin Nazif Dersaadet, Mülâzımisani Ahmet Kemal Efendi Bin Mehmet Erzurum, Mülâzımisani Kudret Efendi Bin Fehmi Dersaadet, Yüzbaşı Hamit Efendi Bin Ömer Doğancılar, Mülâzımievvel Mehmet Remzi Efendi Bin Lütfullah, Yüzbaşı Musa Kâzım Efendi Bin Hasan Mazlum Galata, Mülâzımisani Celâl Efendi Bin Ali Rıza Bitlis, Mülâzımisani Derviş Efendi Bin Ethem Van, Mülâzımisani Zekeriya Efendi Bin Saip Van, Mülâzımisani Cemil Efendi Bin Selim Manastır, Zabıt Vekili Tahsin Efendi Bin Refik Kütahya, Mülâzımievvel Hamdi Efendi Bin Salim Fatih, Mülâzımisani Münir Efendi Bin Sait Ammare, Mülâzımisani İsmail Hakkı Efendi Bin Salim Selânik, Binbaşı Mehmet Şahin Efendi Bin Süleyman Erzurum, Mülâzımievvel Ali Rıza Efendi Bin Şakir Erzincan, Yüzbaşı Hüsnü Efendi Bin Salih İzmir, Mülâzımievvel Mehmet Faik Efendi Bin Osman Harput, İhtiyat Mülâzımisani Osman Efendi Bin Osman Vakfıkebir, Yüzbaşı Mehmet Behzat Efendi Bin Hüseyin Mahmut Paşa, Mülâzımievvel Ağâh Efendi Bin Ziver Bayburt, Yüzbaşı Nuri Efendi Bin Hüseyin Yanya, Mülâzımievvel Zeki Efendi Bin Osman Erzincan, Binbaşı Cemâl Efendi Bin Mehmet Deraliye, Yüzbaşı

Ahmet Feyzi Efendi Bin Abdülkerim Trabzon, Yüzbaşı Halit Efendi Bin Rıza Dersaadet, Mülâzımievvel Ahmet Necati Efendi Bin Kadir Kırkkilise, Yüzbaşı Abdülhamit Efendi Bin Osman Sivas, Mülâzımievvel Hasan Fahri Efendi Bin Lütfullah Sivas, Mülâzımievvel Mehmet Cemal Efendi Bin Salih Şam, Mülâzımievvel Mehmet Rifat Efendi Bin Hidayet Ammare, Yüzbaşı Ali Haydar Efendi Bin İlyas Dersaadet, Binbaşı Yusuf Kâmil Efendi Bin Derviş Diyarbakır, Binbaşı Mehmet İzzet Efendi Bin Hilmi Harput, Kaymakam Ahmet Vefik Bey Bin Mehmet Dağıstan, İhtiyat zabıt vekili Abdüllah Yaşar Efendi Bin Hamdi Erzurum, İhtiyat Zazıt Vekili Mustafa Vasfi Efendi Bin Hüsnü Van, Mülâzımisani Selâhattin Efendi Bin Abdurrahman Dersaadet, Mülâzımisani Hüseyin Berri Efendi Bin Hüsnü Bedri Üsküdar, Yüzbaşı Süleyman Efendi Bin Numan Ayasofya, Yüzbaşı Kâzım Efendi Bin Mehmet Metroviçe, Yüzbaşı Ömer Faruk Efendi Bin Hamdi Fatih, Mülâzımisani Baba Efendi Bin Mustafa Karabağ, Yüzbaşı Mehmet Zeki Efendi Bin Hacı Salih Bağdat, Yüzbaşı İhsan Efendi Bin Nuri Bitlis, Mülâzımievvel Sait Efendi Bin Müştak Van, Mülâzımievvel Şükrü Efendi Bin Nuri Zara, Kaymakam Emin bey Bin Hasan Zile, Mülâzımievvel Abdülkadir Efendi Bin Mahmut Erzurum, Mülâzımievvel İbrahim Hakkı Efendi Bin Ömer Faruk Nevşehir, Kaymakam Ahmet Fevzi Bey Bin Arif Harput, Mülâzımievvel Fikri Efendi Bin Abdülkadir Erzurum, Binbaşı Haşım Efendi Bin İbrahim Erzurum, Yüzbaşı Tevfik Efendi Bin Selim Sivas, Yüzbaşı Şevket Efendi Bin Hüseyin Hüsnü Batum, Binbaşı Firuz Bey Bin Derviş Van, Kaymakam Fazıl Bey Bin Rifat Erzurum, Kâymakam Hilmi Bey Bin Mehmet Parmakkapı, Yüzbaşı Raşit Efendi Bin Tevfik Gülfemhatun, Erkânı Harp Binbaşı Veysel Bey Bin Mehmet Selim Erzincan, Yüzbaşı Veli Efendi Bin Ali Erzurum, Mülâzımievvel Hüseyin Ağa Bin Ali Mikri, Yüzbaşı İdris Behçet Efendi Bin Ali İşkodra, Yüzbaşı Ahmet Efendi Bin İsmail Erzincan, Yüzbaşı Bahattin Efendi Bin İdris Mülâzımievvel İbrahim Efendi, Süvari Yüzbaşı Mehmet Ali Efendi Edirne, Yüzbaşı Mehmet Nuri Efendi Erzurum, Yüzbaşı İsmail Efendi Lütfü Paşa, Yüzbaşı Cemil Efendi Erzurum, Tabip Miralay İbrahim Tali Bey, Miralay Kâzım Bey.

REİS — Başvekâlet tezkeresini reyinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

Takrirler

1 — *Bozok Mebusu Süleyman Sırrı Beyin; 1316 - 1317 tevellülü olup, memuriyetlerinden dolayı dört mah talim ve terbiyei askeriye ile iktifa edilmesi kanunla kabul edilen eşhastan ve telgraf memurlarından bazılarını Kastamonu Posta ve Telgraf Başmüdürü vazifelerine başlattırmadığından bu yanlış muamelenin tashih edilmesi temenniyatına dair takriri (4/47) ikinci sene)*

2 — *Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Bey ve oniki refikinin; Konya Vilâyetine tabi Ilgın Kazasının çarşısında kâin emvali metrukeden olan binanın umuma kütüphane olarak terki hakkında takriri, (4/45) ikinci sene)*

3. — *Van Mebusu Münip ve İbrahim Beylerin, Van Vilâyeti Ziraat Bank Şubesi sermayesinin tezyidi temenniyatına dair takriri, (4/44) ikinci sene)*

REİS — Her üç takriri Başvekâlete havale ediyorum.

4. — *Kastamonu Mebusu Ali Rıza Bey ve 26 refikinin; ruznamenin kırkinci madesini teşkil eden Bahriye Vekâleti hakkındaki teklifi kanununin bugün müstacelen müzakere ve intacına dair takriri.*

REİS — Okuyoruz.

Riyaseti Celileye

Bahriye Vekâleti hakkındaki teklifi kanununin bu celsede mevkii müzakereye vaziyle Bahriyenin şekli idaresinin Meclisin tatilinden evvel bir karara iktiran ettirilmesi lüzum ve ehemmiyetine binaen müstacelen müzakeresini teklif eyleriz. 21 Nisan 1340

Kastamonu	Zonguldak
Ali Rıza	Tunalı Hilmi
İzmit	Ordu
İbrahim	Recai
Rize	Menteşe
Esat	Esat
Konya	Kütahya
Mustafa	Mehmet Nuri
Erzincan	Ordu
Sabit	Faik
Ordu	Ordu
Halil Sıtkı	Hamdi
Tekfurdağı	Ertuğrul
Faik	Halil
İzmit	Canik
Saffet	Cavit
Mardin	Kastamonu
Abdülğani	Halit

Karahisarısahip
Kâmil
Karahisarısahip
Musa Kâzım
Edirne
Hüseyin Rıfki
İstanbul
Okunamadı

Kozan
Ali Şadi
Zonguldak
Yusuf
Trabzon
Süleyman Sırrı
Sivas
Zamir

Ordu
İsmail

ALİ RIZA BEY (Kastamonu) — Efendim, bütçe kabul edilmiştir. Fakat bahriyenin şekli idaresi tayin edilmediğinden dolayı işe başlanmıyor, her halde bunun şeklinin tespiti lâzımdır. Altı ay Meclis muattal kalacaktır. Onun için rica ederim bunu müstacelen müzakere edelim.

HALİL BEY (Zonguldak) — Ne biliyorsunuz altı ay tatil olacağını?

REİS — Efendim, Bahriye Vekâletine ait teklifin müstacel müzakeresini teklif ediyorlar. Diğer taraftan bugün müstacelen müzakeresi teklif olunan bir çok mevad var. Bu kanunun bugün müstacelen müzakeresi hükümet tarafından da teklif edilmemiştir. Ali Rıza Bey ve Yirmialtı refikinin takririni reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olunmadı efendim.

5. — *Cebelibereket Mebusu Avni Beyin, ruznamenin 45 nci numarasını teşkil eden müteaddit zevata hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair olan kanun lâyihasının tercihan müzakeresine dair takriri :*

REİS — Okuyoruz, efendim.

Riyaseti Celileye

Ruznamei müzakeratın 45 nci fıkrasını teşkil eden zevatı müteaddideye hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkındaki Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatasının Teşkilâtı Esasiye Kanununun müzakeresini müteakip tercihan icrayı müzakeresini teklif ve rica eylerim.

Cebelibereket
Avni

FERİT BEY (Çorum) — Bunların esası Heyeti Celilece kabul edilmiştir. Yalnız miktarları vardır. Heyeti Celile kabul ederse bugün çıksın.

REİS — Efendim, bunun bugünkü ruznameye it-halini reyi âlinize koyacağım. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın. Kabul olunmadı efendim.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD :

1. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesiyle ikamet ve ticaret mukavelelerinin tasdiki hakkında (1/494, 1/495, 1/496) numaralı Kanun lâyihaları ve Hariciye Encümeni mazbatası :*

REİS — Bugünkü ruznamemizde Tesrii Muhakemat Kanununun Encümenden gelen maddeleriyle bugün müzakeresini kabul ettiğiniz mesail var. Yani Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesiyle ikamet ve ticaret mukavelenamelerinin tasdiki hakkında Başvekâletten mevрут kanun lâyihalarını müzakere edeceğiz.

Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet

Kalem Mahsus Müdiriyeti

Adet : 6/1723

15 . 4 . 1340

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 28 Kânunusani 1340, (1924) tarihinde İstanbul'da akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesiyle ikamet ve Ticaret mukavelenamelerinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim olunup, İcra Vekilleri Heyetince Meclisi Âliye arzı karargir olan üç kıt'a lâyihai kanuniye ile muahede ve mukavelenameler sureti leffen takdim kılınmıştır. Müstacelen muktezasının ifasına müsaadei Riyaset Penahîlerini istirham eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Hariciye Vekâleti

Umuru Siyasiye Hüdriyeti Umumiyesi

Adet : 457

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1340 (1924) tarihli muhadenet muahedenamesi hakkında lâyihai kanuniye

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü Dersaadet'te akit ve imza olunan muhadenet muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur. 15 . 4 . 1340

Başvekil ve

Hariciye Vekili

İsmet

Adliye Vekili

Mustafa Necati

Maliye Vekili

Mustafa Abdülhalik

Ticaret Vekâleti Vekili

Zekâi

Nafia Vekili

Süleyman Sırrı

Sihhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili

Doktor Refik

Müdafaai

Milliye Vekili

Kâzım

Maarif Vekili

Vasıf

Dahiliye Vekili

Ferit

Ziraat Vekili

Zekâi

Mübadele

İmar ve İskân Vekili

Mahmut Celâl

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Hariciye Vekâleti

Umuru Siyasiye Müdiriyeti Umumiyesi

Adet : 458

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1340 (1924) tarihli ikamet mukavelenamesi hakkında Lâyihai Kanuniye.

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan ikamet mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur. 15 . 4 . 1340

Başvekil ve

Hariciye Vekili

İsmet

Adliye Vekili

Mustafa Necati

Maliye Vekili

Mustafa Abdülhalik

Ticaret Vekâleti Vekili

Zekâi

Nafia Vekili

Süleyman Sırrı

Sihhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili

Doktor Refik

Müdafaai

Milliye Vekili

Kâzım

Maarif Vekili

Vasıf

Dahiliye Vekili

Ferit

Ziraat Vekili

Zekâi

Mübadele

İmar ve İskân Vekili

Mahmut Celâl

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Hariciye Vekâleti

Umuru Siyasiye Müdiriyeti Umumiyesi

Adet : 459

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1340 (1924) tarihli Ticaret mukavelenamesi hakkında Lâyihaî Kanuniye.

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti haizi salâhiyet murahhasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan Ticaret mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur. 15 . 4 . 1340

Başvekil ve	Müdafaai
Hariciye Vekili	Milliye Vekili
İsmet	Kâzım
Maliye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Ferit
Adliye Vekili	Ziraat Vekili
Mustafa Necati	Zekâi
Nafia Vekili	Marif Vekili
Süleyman Sırrı	Vasıf
Sıhhiye ve	Ticaret
Muaveneti İçtimaiye Vekili	Vekâleti Vekili
Doktor Refik	Zekâi
Mübadele İmar ve İskân Vekili	
Mahmut Celâl	

Türkiye ile Avusturya arasında münakit muahedenamesi

Bir taraftan,

Türkiye,

Diğer taraftan,

Avusturya

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti aralarında samimi muahadenet revabıtı tesis ve teşyit etmeyi müteakibilen, ve halisane arzu eyledikleri ve Hükümeteyn beyinde münasebet tesis edince işbu münasebatın her iki milletin umran ve refahına hadim olacağı hakkında aynı kanaatı perverde ettikleri cihetle.

Bir muahadenet muahedenamesi akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere :

Türkiye Reisicumhuru;

Hariciye Vekâleti İstanbul Murahhası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde İstanbul Mebusu Doktor Adnan Beyi;

Ve Avusturya Cumhuriyeti Reisi;

Sofya'da Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçi Mös-yö Auguste Kırallı murahhas tayin etmişlerdir.

Müşarülileyhima usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini badettebliğ ahkâmı atıyeyi kararlaştırmışlardır.

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti beyinde ve keزالık her iki taraf tebaaları arasında gayrı kabili ihlâl sulh ve müsalemet ve samimî ve daimî muhadenet cari olacaktır.

Madde 2. — Tarafeyni âliyeini akideyn iki devlet arasındaki diplomasi münasebatı hukuku düvel esaslarına tevfigan tekrar tesis hususunda ittifak etmişlerdir. Tarafeyn her birinin diplomasi mümessillerinin tarafı diğer arazisinde hukuku umumiyei bey-nelmilel esasatı umumiyesi ile tespit edilen muamele-ye müteakabiliyet şartıyla mazhar olmalarını kabul ederler.

Madde 3. — Tarafeyni âliyeini akideyn bugünkü tarihte bir ticaret mukavelesi ve bir ikamet mukavelesi akdetmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 4. — İşbu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameler süratı mümkün ile Ankara'da te-ati olunacaktır. Mezkûr muahedename, tasdiknamelerin teatisinden onbeş gün sonra iktisabı meriyet edecektir.

Tasdiken lilmakal tarafeyn murahhasları işbu muahedenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

1924 senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da iki nüsha olarak tahtim olunmuştur.

Doktor Adnan

Kıral

Türkiye ile Avusturya Beyinde münakit ikamet mukavelenamesi

Bir taraftan,

Türkiye,

Diğer taraftan,

Avusturya

Türk tebaasının Avusturya veya Avusturya tebaasının Türkiye'de şeraiti ikametlerini tayin arzusu ile mütehassis oldukları cihetle, bir mukavelename akdine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere;

Türkiye Cumhuriyeti Reisi;

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Dersaadet Mebusu ve Hariciye Vekâletinin İstanbul murahhası

Doktor Adnan Beyi ve Avusturya Cumhuriyeti Re-isi;

Sofya'da Fevkalâde Murahhası ve Ortoelçi Mös-yö Auguste Kırallı tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhima usulüne muvafık görülen salâ-hiyetnamelerini badettebliğ ahkâmı atiyeyi kararlaştırılmışlardır :

Madde 1. —

Tarafeyni akideyinden her birinin tebaası tarafı diğerin arazisinde ikamet ve meks etmek hakkına malik olacaklar ve binaenaleyh memlekette mer'i kavanin ve nizamata tevfigan serbestçe gidip gelebilecekler ve seyir ve sefer edebileceklerdir.

Madde 2. —

Şurası mukarrerdir ki muhaceret meselesi işbu mukavelename ahkâmının mevzuunu teşkil etmediği cihetle ahkâmı mezkûre, tarafeyni akideynden her birinin hariçten memlekete muhaceret vukuuna serbestçe müsaade veya onu men hususunda haiz olduğu hakka hâlel getiremez.

Madde 3. —

Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde tebaai mahalliye ile mütesaviyen her türlü sanat ve ticareti icra ve lâlettayin kâffeî hiref ve mesalike süluk etmek hakkını haiz olacaklardır. Şu kadar ki kavanin ve nizamata mahsusa ile ve bundan maada Türkiye'de medit bir taamül ile ahali mahalliyyeye münhasır tutulmuş olan bazı sanayi ve mesalik (Deniz Amelesi, Mavnacılık ve saire) müstesnadır.

Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde meks ve ikamet için ve keزالık işbu arazide her nevi ticaret, sanat, hireft icra veya mesleğe süluk için her ne nam ile olursa olsun tebaayı mahalliyyeden istiyya olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir vergi, resim veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şahısları, malları, hukuk ve menafilerini ve emvali mezkûrenin iktisabı, tasarrufu ve intifaı ve keزالık ferağ ve jntikal veya tevarus tarikiyle ahare devir dolayısıyla tebaai mahalliyyeye tahmil olunanlardan başka veya daha yüksek hiç bir mükellefiyete, bilâvasıta veya bilvasıta hiç bir resim veya vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 4. —

Tarafeyni akideynden biri, gerek bir hükmü kanunî üzerine gerek zabıtaî ahlâkiye, zabıtaî sıhhiye veya teessül hakkındaki kavanin ve nizamata tevfi-

kan ve gerek devletin emniyeti dahiliye ve hariciyesi-ne müteallik esbeptan dolayı ferden tatbik olunacak tedabir ile tarafı âkit diğerin tebaasını tardettiği takdirde işbu tarafı diğer onları kabul etmeyi taahhüt eyler. Eşhası matrudenin hududa kadar nakilleri masarifi tardeden tarafa ait olacaktır.

Madde 5. —

Tarafeyni Akideyinden her birinin tebaası diğerinin arazisinde şehir ve kasabalar haricindeki emvali gayri menkule müstesna olmak üzere her nevi emval veya gayri menkuleyi memleketin kavanin ve nizamata tevfigan iktisap, tasarruf ve ferağ etmek hakkına - mütakabiliyet şartıyla malik olacaklardır. Tebaayı mezkûre bey, mübadele, hibe, vasiyet yahut diğer her suretle emvali mezburede tasarruf edebilecekleri gibi bermucibi kanun veraset tarikiyle yahut hibename veya vasiyetname ahkâmı mucibince emvali mezkûreye malik olabileceklerdir.

Tebaaî mezkûre anıfüzikir ahvalın hiç birinde her ne nam ile olursa olsun tebaai mahalliye için tarh olunanlardan veya olunacak olanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyatı rüsum veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

Madde 6. —

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası diğerinin arazisinde hiç bir hizmeti askeriye ve hizmeti askeriye yerine kaim olan hiç bir mecburiyet veya mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Tebaaî mezkûre her gûna istikrazı mecburiden muaf olacaklardır. Bunlar makasıdı harbiye için matruh olup, kanunen tebaai mahalliyyeye tahmil edilmeyen diğer bilcümle mükellefiyatı nakdiyeden dahi muaf olacaklardır.

Madde 7. —

Merkezleri tarafeyni akideynden birinin arazisinde bulunan ve işbu tarafın kanunlarına tevfigan âlelusul teşekkül eden ticarî ve sınaî anonim veya diğer şirketler diğer tarafın kavanin ve nizamata tebaiyet etmek üzere mahakime müracaatla ikamei dava ve defi dava edebileceklerdir.

Mezkûr şirketlerin diğer taraf arazisinde ticaret veya sanatlarını icra eylemek üzere kabulleri, mevzu veya vaz olunacak kavanin ve evamire tebaiyet şartıyledir.

Balâdaki ikinci fıkra mucibince teessüs eden mezkûr şirketler, diğer taraf arazisinde ticaret veya sanat işleri yapmak hususunda millî şirketlerden talep olun ve olunacak olanlardan başka veya daha yüksek tekâlîfe, resimlere ve vergilere tabi olmayacaklardır.

Bu şirketler mütekabiliyet şartıyla ve memleket kavaninine tebaiyet etmek üzere her nevi emvali menkuleyi ve ifayı muamele edebilmeleri için lâzım olan emvali gayrı menkuleyi temellük veya tasarruf hakkına malik olacaklardır. Bu halde emvali gayrı menkule temellük veya tasarruf keyfiyeti şirketin hedefi mahsusunu teşkil etmiş olmamak mukarrerdir.

Madde 8. —

Menfaati âmmeye müstenit olduğu kanunen mütehakkak bir sebep bulunmadıkça ve evvelce muhiki tazminat verilmedikçe Tarafeyni Akideynden birinin tebaasının diğer tarafın arazisinde emvali istimlâk edilemeyecek veya velev muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakkı intifalarından mahrum kılınmayacaklardır. Evvelce ilân edilmedikçe hiç bir istimlâk muamelesi icra olunamayacaktır.

Madde 9. —

Tarafeyni Akideynden her birinin tebaası diğer tarafın arazisinde şahsının ve mallarının himaye kanuniye ve adliyesi hususunda tebaai mahalliyeinin mazhar olduğu himayenin aynından istifade edeceklerdir.

Binaenaleyh mahkemeye serbestçe kolayca müracaat, tebaai mahalliye ne gibi şerait dairesinde ikamei dava ve defi dava ediyorlarsa onlar da ol veccihle ikamei dava ve defi dava edebileceklerdir. Şu kadar ki kefalet akçesi ve meccanen müzaheret adliye hakkındaki ahkâm müstesna olup, tarafeyn beyinde akdolunacak bir mukavelei mahsusa ile işbu mesail tanzim olununcaya kadar bunlar kavanini mahalliye ile hallolunacaktır.

Madde 10. —

Tarafeyni Akideyn tebaasının, ahkâmı şahsiye mevaddında yani nikâh iştirak, emvali zevceyn, talak, tefriki ebdan, cihaz, übüvvet bünüvvet, tebenni, ehliyeti şahsiye, rüşt, vesayet, kayımlık hacir ve emvali menkuleye müteallik vasiyet veya tevarüs yahut taksim ve tasfiye tereke ve alelittlak hukuku aile mesailinde tebaai mezkûrenin mensup oldukları memlekette müteşekkil mahakimi milliyeye veya diğer devairi milliyeye hasren salâhiyettar olacaklardır.

İşbu hüküm hukuku beyneddüvele veya akdolunabilecek mukavelâtı hususiyeye nazaran konsolosların nüfus vukuatına müteallik mevadda haiz oldukları vazaifi mahsusayı haleldar etmediği gibi davada tarafeyni teşkil edenlerin mahakimi milliyeye veya diğer devairi milliyetlerinin dairei salâhiyetlerine dahil olduğu berveçhi balâ takarrür eden meseile ait delâil ve beyyinatı tarafeyni akideyn mahakiminin talep

ve kabul ve istima hususlarındaki haklarına da halel vermez.

Madde 11. —

Tarafeyni Akideynden her biri kendi memleketinde diğer bir hükümetin memurini mümasilesi kabul olunan ticaret şehirlerine diğerine meslekten yetişme memurini şehbenderiyi (Başşehbenderler, Şehbenderler ve Şehbender Vekilleri) tayin etmek hakkını mütekabilen bahşeder.

Balâda tatad olunan şehbender meınurları, bulundukları arazide - tamamen mütekabiliyet şartıyla - hukuku umumiyei beynelmilel esasatı umumiyesiyle tespit edilen muameleye mazhar olacaklardır.

Madde : 12

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra iktisabı meriyet edecek ve müddeti bir sene olacaktır. Şayet mukavelename tarafeyni âkideynden biri tarafından müddeti mezkûrenin inkizasından lâakal altı ay evvel fesh olunmazsa fesh olununcaya kadar mevkii meriyette kalacak ve işbu fesh altı aylık bir mühletin hitamından sonra haizi hüküm ve tesir olacaktır.

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkününe ile Ankara'da teati kılınacaktır. Tasdikan lilmekal tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

28 Kânunisani 1924 de Dersaadet'te iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Doktor Adnan

İmza
Kıral

Zabıtname

Türkiye ile Avusturya arasında münakit ikamet mukavelenamesinin imzasına tevessül edecekleri sırada zirde vazîlimza murahhaslar berveçhiati tasrihatta bulunmakta müttefiktirler:

1. — Altıncı maddede mezkûr istikrazı mecburî tabirinden maksat bilâhare tediye olunmak şartıyla talep olunan her nevi tekâlifi nakdiyedir.

2. — Yedinci maddede mezkûr (Anonim veya diğer şirketler) tabirleri malî şirketlere ve sigorta şirketlerine dahi şamildir.

3. — Yedinci maddenin dördüncü fıkrası mucibince tarafeyni âkideynden birine ait şirketlerin diğerinin arazisinde iktisap edecekleri emvali gayrimenkule beşinci maddenin birinci fıkrasında istisna edilen emvali gayrimenkulden olmayacaktır.

4. — Mezkûr beşinci maddenin birinci fıkrasında münderiç istisna işbu mukavelenamenin akdinden mukaddem Tarafeyni Âkideyn tebaası canibinden kavanine tevfiikan iktisap edilen hakkı tasarrufu ihlâl etmeyecektir.

28 Kânunisanı 1924 de Dersaadet'te iki nüsha olarak tanzim kılınmıştır.

İmza
Doktor Adnan

İmza
Kıral

Türkiye ve Avusturya arasında münakit ticaret mukavelenamesi .

Bir taraftan Türkiye, Diğer taraftan Avusturya.

Münasebatı ticariyei mütekabilelerini tanzim arzusunda bulundukları cihetle bir mukavele akdine karar vermişler ve bu bapta murahhasları olmak üzere :

Türkiye Cumhuriyeti Reisi :

Hariciye Vekâleti İstanbul Murahhası ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde İstanbul Mebusu Doktor Adnan Beyi,

Ve Avusturya Cumhuriyeti Reisi :

Sofya'da fevkalâde murahhası ve Ortaelçisi Müşyö Auguste Kıralı Murahhas tayin etmişlerdir.

Müşarümileyhima usule muvafık görülen salâhiyetnamelerini badettebliğ ahkâmı atıyeyi kararlaştırmışlardır :

Madde : 1

Tarafeyni âkideyn ülkeleri arasında mütekabilen ticaret ve seyri sefain serbestisi cari olacaktır. Binaenaleyh tarafeyni âkideyn ithalât ihracat ve transiti hiçbir memnuiyet ve takyidat ile mütekabil münasebatı ticariyelerine ikai mevani etmemeyi taahhüt ederler.

Mahaza Tarafeyni Akideyn :

1. — Milletın hayatı maişetine elzem olan menabi muhafaza ve faâliyeti iktisadiyesini vikaye etmek için :

2. — Emniyeti Devlete müteallik esbaba binaen,

3. — Zabıtaı sıhhiyeye müteallik esbaptan dolaıı veyahut hayvanat ve nebatatı müfidenin emrazdan ve haşerat ve tufeylatı müzırradan himayesi ve bilhassa beyneldüvel kabul edilmiş olan esasata tevfiikan sıhhatı umumiyenin nef'i için :

4. — Devlet inhisarlarına tabi emtia için :

5. — Dahilde eşyayı mümasilei mahalliyenin istihsaline, furuhtuna, nakline veya istihlâkine müteallik olarak kavanini dahiliye ile tesis edilmiş veya edilecek olan memnuiyat ve tahdidatın eşyayı ecnebiyeye tatbiki için,

6. — Altın sikkenin veya altın madeninin ihracatını menetmek için,

İthalât ve ihracat için memnuiyat ve tahdidat tesis etmek hakkını muhafaza ederler.

Tarafeyni Âkideyn memaliki saire ile ticarete aynı emtianın ithalât ve ihracatına aynı surette tatbik edilmeyen memnuiyat ve tahdidatı ithalât ve ihracatı mütekabilelerine vaz ve idame etmeyeceklerdir.

Madde : 2

Tarafeyni âkideyn beynelmilel transite en ziyade müsait olan yollarda eşhasa, eşyayı zatiyeye, emtiaya, her nevi eşyaya irsalâta, sefain ve merakibe, arabalara, vagonlara veya diğer vesaiti nakliyyeye transit suretiyle mürur hakkını - bu hususta yekdiğerlerine en ziyade naili müsaade millet muamelesi temin ederek - mütekabilen bahşetmeyi taahhüt ederler.

Tarafeyni akideynden birinin arazii rüsumiyesinden geçen her nevi emtia, istatistik, muhafaza harçları müstesna olmak üzere her gûna gümrük resminden muaf olacaktır.

Mahaza Tarafeyni Âkideynden hiç biri kendi arazisine vusulü memnu olan eşhasın transit olarak mürurlarını temine mecbur olmayacaktır.

Emtianın transiti :

A) Emniyeti ammeye ve emniyeti devlete müteallik esbaba binaen;

B) Esbabı sıhhiyeye binaen emrazı hayvaniye ve nebatiyeye karşı tahaffuz maksadıyle;

C) Taklidi eşya ve tarafeyni akideynden birinin arazisinde devlet inhisarına tabi emtia hakkında men olunabilecektir.

Madde : 3

Memleketlerinin salâhiyattar devairi tarafından muta sanayie mahsus bir hüviyet varakasının ibrazıyle orada ticaretlerini ve sanatlarını icraya mezun olduklarını ve orada kavanin ile tayin olunan resim ve vergileri tediye ettiklerini ispat edecek olan, tarafeyni akideynden birinin, tüccarı fabrikacıları ve diğer erbabı sanayii, gerek bizzat ve gerek hizmetlerinde bulunan seyyah ticaret memurları vasıtasıyla diğer tarafın arazisindeki tüccar veya müstahsiller nezdinde veyahut umumî satış mahallerinde emval işтира etmek hakkına malik olacakları gibi ticaret ve sanatlarında nümuneleri cinsinden olan eşyayı istimal eden tüccar ve saire nezdinde işbu nümunelik eşya üzerine dahi siparişler alabileceklerdir. Memleketleri devairi tarafından muta hüviyet varakalarını

hamil olan tarafeyni akideynden birinin seyyar ticaret memurları yanlarında eşyayı ticariye değil fakat yalnız nümune veya modeller bulundurmak hakkını mütekabilen haiz olacaklardır. İşbu hüviyet varakası melfuf (A) işaretli nümuneye tevfikân tanzim edilecektir.

Tarafeyni Akideyn hüviyet varakalarını itaya memur devairi ve kezaik seyyah ticaret memurlarının icrayı ticaret hususunda tevfiği harekete mecbur oldukları ahkâmı mütekabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

İthalî memnu eşya müstesna olmak üzere bir gümrük resmine veya mümâsıl diğér her hangi bir resme tabi olup, seyyah ticaret memurları tarafından nümune veya model olarak ithal edilecek olan eşya her iki tarafça ithalât ve ihracat rûsumu muafiyetinden müstefit olacaklardır. Şu şartla ki, eşyayı mezkûre beşinci maddede musarrah müddet zarfında tekrar ihraç ve hini huruçlarında hangi gümrük dairesinden geçerse geçsin hüviyetleri iyice tayin edilmiş ola.

Nümunelik eşya veya modellerin tekrar ihracı, ithal gümrüğü dairesinde ya kefaleti nakdiye ile veya muteber bir kefil irasıyle temin edecektir. Tüccar ile erbabı sanayiî (Seyyah ticaret memurları) tarafeyni akideyn ülkelerinde tabi oldukları muamelât hususunda iki memleket yekdiğerine karşı en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini mütekabilen temin etmeyi taahhüt ederler.

Madde : 4

Ticaretlerini icra için diğér tarafın arazisinde panayır ve pazarlara giden tarafeyni akideynden birinin tebası işbu mukavelenameye melfuf (B) nümune muvafık olarak mensup bulundukları memleket memurları tarafından muta bir hüviyet varakası ibraz edildikçe tarafı diğér arazisinde tebayi mahalliyyeden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmayacaklardır.

Tarafeyni Akideyn fıkrayı anifede beyan olunan hüviyet varakalarını itaya memur devairi yekdiğerine mütekabilen bildireceklerdir. Ahkâmı anife seyyar erbabı sanayie tatbik olunmadığı gibi çerçiliğe ve ne sanat ve ne ticaret etmeyen kimseler nezdinde sipariş aramaya gidenlere de mabihittatbik olmayıp bu hususta tarafeyni akideynden her biri kanunlarının tatbikinde hürriyeti kâmilemini muhafaza eder.

Madde : 5

Bir sene zarfında tekrar irsal ve tekrar ithal olunmak ve hüviyeti ispat edilmek mecburiyeti tahtında

ve indeliktiza gümrük resmine mukabil depozito akçesi veya kefalet ita edilmesi veya gümrük resminin emaneten tevdi olunması kaydı ihtirazisiyle ve bir sureti umumiyede bu bapta mer'i nizamata riayet şartıyla her nevi ithalât ve ihracat rûsumundan muafiyet :

Evvelâ : Seyyah ticaret memurlarına ait olanlar dahi dahil olmak üzere bir gümrük resmine tabi olan nümunelik eşyaya;

Saniyen : Sergilere ve müsabakalara mahsus olan eşyaya mütekabilen bahşolunmuştur.

Madde : 6

Tarafeyni Âkideynden birisinin sancağını hamil olup, hamulesiz yahut, hamuleli olarak diğér tarafa ait sulara ve limanlara girecek olan sefain ve merakip mahalli hareket veya mahalli azimetleri neresi olursa olsun, gerek dühullerinde ve gerek huruç ve mürurlarında sefaini milliyeye, elhaletühazihi tahmil edilmiş olan veya atiyen tahmil edilecek olan devlet, vilâyetler, nahiyeler veya her hangi bir heyet namına istiyfa olunan harç veya resimlerden başka veya daha ağır bir harç veya resme - her ne nam ile olursa olsun - tabi tutulmayacaklardır. Hamuleleri mevritleri neresi olursa olsun, ithalât rûsumundan başka veya daha yüksek resimlerle mükellef olmayacaklar ve sanki millî sancak altında ithal olunmuş gibi başkaca mükellefiyetlere tabi tutulamayacaklardır.

Yolcuları ve bunların eşyayı zatiyeleri millî sancak altında seyahat eden ve sevk olunan yolculara ve eşyayı zatiyeleri gibi muamele görecektir.

Sefainin limanlarda, mersalarda, havuzlarda durması tahmil ve tahliyeleri hususâtında tarafeyni akideynden biri canibinden ahvali mümaselede diğér tarafın sefainine de bahşolunmayan teshilâtta ve imtiyazattan hiç biri sefaini milliyeye bahşolunmayacaktır.

Ahkâmı anife tarafeyni âkideynden her birinin saydı mahiyi, kabotajı ve liman hidematını yani romörkörüçülüğü, kılavuzluğu ve her hangi mahiyette olursa olsun bilcümle hidematı dahiliyeyi yalnız kendi sancağına hasr ve tahsis etmesine mani değildir.

Tarafeyni âkideynden birinin sancağı altında sey-rüsefer edip mezkûr sancağın memleketi kavanini mucibince istihsali matlup olan evrakı sefineyi ve diğér vesaiki hamil bulunan sefain ve merakip - Diğér delâil ibrazına lüzum kalmaksızın - diğér tarafın karasularında, dahilî sularında ve limanlarında bihakkın mezkûr memleketin tabiiyetini haiz olarak tanınacaklardır.

Tarafeyni âkideynden birine mensup sefaînin hacmi istiabi şahadetnameleri tarafı diğerin limanlarında kabul edilecek ve bilhassa resim ve harçların teşviyesi hususunda tarafı diğerin şahadetnameleriyle müsavî tutulacaktır. Şu şartla ki, şahadetnamenin verildiği memleketlerdeki hacmi istiabi kavait ve muamelâtının tarafı diğerin şahadetnamelerini tanzime hadim olan kavait ve muamelâta mutabık veya muadil oldukları tatbik edilmiş bulunur. Mamafih her iki memlekette cari muamelât ve kavaidin tehalüfû yüzünden Türk miyarı ile Avusturya miyarı arasında bir fark görülecek olursa tarafeyn memurlarının bir geminin hacmi istiabisine ait takdir ve tahmini kabul edip etmemekte muhtar olacakları ve başlıca bahri devletler nezdinde mer'i usul ve kavaide istinat ederek mezkûr hacmi istiabiye tasbih etmek salâhiyetini haiz bulunacakları müttefikî aleyhtir.

Madde : 7

Tarafeyni âkideynden birinin arazii rüsumiyesinden neşet veya oradan vürut edip diğerinin arazii rüsumiyesine ithal olunan ve gerek istihlâke gerek iadei ihraca ve gerek transite mahsus bulunan kâffe mahsulât ve mamulât işbu mukavelenin müddeti devamınca en ziyade mazharı müsaade millete bahşolunan muameleye tabi olacak bilhassa hiçbir halde en ziyade mazharı müsaade milletin mahsulât ve eşyasına tahmil olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsuma tabi tutulmayacaklardır.

Tarafeyni âkideynden birine muhassas ihracat, diğeri (Yani mürsil memleket) tarafından aynı eşyanın bu hususta en ziyade mazharı müsaade memlekete ihracından istiyfa olunan rüsumdan başka veya daha yüksek rüsuma tabi tutulmayacaklardır.

Madde : 8

Tarafeyni âkideynden her biri ithal edilen eşyanın menşei olan memleketi irae etmek üzere işbu eşyanın mezkûr memleket istihsalât ve imalâtı milliyesinden olduğunu veyahut mezkûr memlekette uğradığı tahavvülât dolayısıyla o suretle telâkki edilmek lâzımgeldiğini müsbît resmî bir şahadetname ibrazını ithalâtta bulunan eşhastan talep edebilecektir.

Tarafeyni âkideynin bilâhare yekdiğerine tebliğ edecekleri nümuneye tevfikân tertip olunacak menşe şahadetnameleri gerek bu hususta salâhiyattar olan vekâlet ve nezaret, gerek mürsilin mensup olduğu ticaret odası ve gerek mürselünileyh memleketin muvafık göreceği her makam veya heyet tarafın-

dan ita edilecektir. Mürselünileyh memleketin menşe şahadetnamelerini mümessili siyasisi ve şebbenderisi tarafından musaddak olmasını talebetmek hakkına malik olacaktır.

Posta paketleri bir mahiyeti ticariyeyi haiz bir mürsel mevzuubahis olmadığı mürselünileyh memleketince tasdik olunduğu takdirde menşe şahadetnamesinden istisna edilecektir.

Madde : 9

7 nci madde ahkâmı :

1. — Tarafeyni akideynden biri canibinden hem-hudut memleketler ile olan hudut ticareti için bahşolunan ve bilâhare bahşolunacak olan müsaadata.

2. — Türkiye ile (1923) senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük tarifeleri ve alelumum diğerkâffe mevaddı ticariyede halen mevcut veya atiyen tesis edilecek olan menafi ve fevaidi mahsusaya :

3. — Avusturya'nın «Sen Jermen» muahedemesinin 222 nci maddesini tatbiken Macaristan'a veya Çekoslovak Cumhuriyetine bahşedebileceği müsaadati mahsusaya tatbik olunmayacaktır. Şu şartla ki, bu ahkâmı mezkûr maddede de musarrah müddet zarfında lâlettayin diğerk bir devlet hakkında tatbik olunamaz.

Madde : 10

Tarafeyni akideyn kendi topraklarında işbu mukavelenamede münderiç ahkâmına tatbikinin icabetirdiği muhtelif muamelâtı idariye vesaire hususunda yekdiğerine müttekabilen en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi bahşetmeyi tekeffül ederler.

Madde : 11

Tarafeyni âkideynden birinin arazisinde devlet, vilâyetler, nahiyeler veya herhangi bir heyet hesabına olarak istiyfa olunan eşyanın istihsaline veya imaline veyahut bir maddenin istihlâkine tahmil olunan veya olunacak olan dahili harç ve resimler, diğerk tarafın mahsulât, eşya veya mevaddına aynı cinsteki mahsulât, eşya ve mevaddı mahalliyeden daha ağır ve daha müziç bir surette tahmil olunamayacaktır.

İşbu hüküm, bu mukaveleye merbut cetvelde (melfuf) tadat edilen mahsulât ve emtia için mezkûr cetvelde gösterilen istihlâk rüsumunun Türkiye'nin kendi tebasiyle Avusturya tebası beyinde aynı müsavat şeraiti dairesinde istiyfade devamına mani olmayacaktır.

Madde : 12

Tarafeyni âkideyn beyninde demiryollar vasıtasıyla eşya nakliyatı demiryollar nakliyatına dair 14 Teşrinievvel 1890 tarihli mukavelei düveliyenin tayin ettiği usul ve o mukaveleye iştirak eden bütün devletler tarafından bilittifak ilhak ve ilâve edilen mütemmimat ve şerait dairesinde icra olunacaktır.

Tarafeyni akideyn kambiyo rayicinin müsaadesi nisbetinde hiç olmazsa yolcuların ve en mutat münasebatta ehem olan eşyanın nakli için sürati mümkün ile doğru biletle müttehit ücretleri tesis etmeye gayret edeceklerdir.

Tarafeyni akideyn demiryollar idareleri iki memleket beyninde demiryollarla münakalâtın, seri ve emin bir surette icrasını temin için muktazi kâfî tedabiri ittihaz edeceklerdir.

Emtia nakline hadim olup, tarafeyni akideyn beynindeki münakalâta ve transitte müstamel olan vagonlar, arabalar ve diğer vesait, vagonların mütekabilen istimaline dair olan mukavelei düveliyeye ahkâmına ve onun ahkâmına ve mukavelâtı mütemmimesine tabi olacaktır.

Mamafih arabalar beynelmilel münakalâtta araba ve vagonların mütekabilen istimaline dair olan mukavelenin ahkâmı fenniyesine ve mukavelâtı mütemmimesine tabi olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, fıkrai anifede beyan olunan kâfî ahkâm bir devleti salise ile olan nakliyat-ta tatbik olunmayacaktır. Meğer ki, o devlet ile demiryollar vasıtasıyla doğrudan doğruya münakalât icrası zımında bir itilâf akdolunmuş ola.

Tarafeyni âkideynden birinin toprağında vasaiti nakliyyeye teslim ve diğer tarafın toprağına veya oradan bilmürur bir devleti salisenin toprağına müteveccihen sevk edilecek olan yolcular, eşyayı zatiye ve emtia, ne sevk ve irsal hususunda ne de nakliyat ücretleri ve demiryolları vasıtasıyla vaki olan irsalâta tahmil edilen tekâlifi umumiye hususlarında, aynı şerait dairesinde ve aynı mesafe ve aynı istikamet için sevk olunan mahallî veya diğer herhangi bir memlekete ait yolcuları, eşyayı zatiye ve emtiadan daha az müsaadekârane bir muameleye tabi tutulmayacaklardır.

Madde : 13

İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevkii mer'iyete girerek ve müddeti mer'iyeti bir sene olacaktır. Şayet mukavelename mezkûr bir senelik müddetin hitamından lâakal altı ay evvel tarafeyni akideynden biri veya diğeri canibinden fesholunmazsa fesholuncaya kadar mevkii meriyette kalacaktır. İşbu fesih keyfiyeti ancak altı aylık bir müddetin inkizasından sonra hâizi hüküm ve tesir olacaktır.

Madde : 14

İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameleri sürati mümkün ile Ankara'da teati olunacaktır. Tasdikanlılmakal tarafeyn murahhasları işbu mukavelenameyi imza ve mühürleriyle tahtim etmişlerdir.

Dersaadette 28 Kânunisani 1340 (1924) tarihinde iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza
Doktor Adnan

İmza
Kıral

Mubut (A)

Seyyah ticaret memurlarına mahsus hüviyet varakası.

..... senesi için

Hüviyet varakasının numarası

Arma

Memaliki ecnebi için muteberdir.

Hamilinin

(İsim ve mahlası) (Tarihinde (Gün, ay, sene)

..... de tanzim kılındı.

Salâhiyattar Memurun

(İmzası)

(Mühür)

Hamili varakanın mahalde namda bir (fabrika veya ticaretinin tasrihi) ye malik olduğu (Fabrikanın veya ticaretinin tasrihi) bir Malik olan Mahalde Nam ticarethanede.

Seyyah Ticaret Memuru olduğu tasdik olunur.

Atideki Ticarethane

Hamili varakanın kendi ticarethanesi için ve (Fabrikanın veya ticaretinin tasrihi)

Atideki ticarethaneler

Mezkûr Ticarethane

hesabı olarak mubayatta bulunmaya veya sipariş taharrisi arzusunda bulunduğundan

Mezkûr ticarethaneler

nin memleketinde icrayı ticaret (sanat) için rûsumu nizamiyeyi tediye eyledikleri tasdik olunur.

Hamilin Alâmeti Farikası

Sin

Boy

Saç

Alâmeti Farika

..... (İmza)

İhtar

İsmi balâda mezkûr ticarethane

Hamili varaka yalnız seyyahat ederek ve ancak hesabına olarak siparişat

İsmi balâda mezkûr ticarethaneler

teharri edebilir veya mübayatta bulunabilir. Beraberinde nümune bulundurur. Fakat emtia götüremez. Her memlekette mevzu ahkâma tebaiyet eder.

Merbut (B)

Eşyayı ticarisiyle maan deki (Avusturyalılar için : Türkiye'deki ve Türkler için : Avusturya'daki) Panayır ve satış mahalleri azimet arzusunda bulunan hamili varaka efendinin : mahalde ikâmet etmekte olduğu ve ticaret ve sanayiın icrası için icabeden rûsum ve tekâlifi nizamiyeyi tediye ile mükellef bulunduğu tasdik olunur

İşbu vesikanın hükmü aylık bir müddet muteberdir.

(Mahal, tarih ve şahadetnameyi ita eden makamı resminin imza ve mührü)

Merbut (C)

İstihlâk Rûsumu

Kuruş

Çay kilo başına	40
Kahve kilo başına	20
Petrol kilo başına	6
Pirinç	10
Margarin, oleomargarin ve sair şuhumu hayvaniye kilo başına	80
Sitearin mumları kilo başına	30
Adi sabun kilo başına	5
Yeni veya müstamel çuval kilo başına	5
Baharat kilo başına	30
Kibrit altmış adetlik kutu için kilo başına	1/2
Şamalı kibrit kilo başına	1
Sigara kâğıdı elli yapraklı	1
Çakmak beheri için	25
Şeker kilo başına	15
Çukulata	
Bisküvi	
Teksif edilmiş süt	Mevcut şekerin yüzdesi nisbe-
Şekerleme ve glikoz	tinde istihlâk resmine tabidir
Külsüz Meşrubat, gazoz	
ve limonata:	
Diğer şeker mamulâtı	

Kuruş

Tömbeki kilo başına	40
---------------------	----

1 numaralı zabıtname

Türkiye ile Avusturya beyinde ticaret mukavelenamesinin imzasına tevessül edecekleri sırada zirde vaziülimza murahhaslar berveçhiati tashihatta bulunmakta müttefiktirler.

Birinci maddenin 4 numaralı, ikinci maddenin «C» işaretli fıkraları ahkâmının elyevm mevcut veya atiyen ihdas edilecek inhisarlar şamil olduğu şüphesizdir.

Marüzzikir ticaret mukavelenamesinin 7 nci maddesi tarafeyni âkideyn mahsulâtı tabiiye ve mamulesine en ziyade mazharı müsaadei millet muamelesi bahşetmekte olduğu cihetle tarafeyni âkideyn kambiyo rayicinin tenzili hasebiyle diğer tarafın mahsulâtı tabiiye ve mamulesi üzerine ve diğer bilcümle memalike tatbik olunmayan ithalâta mahsus resmî munzamlar veya emsali tezyidi vaz ve tesisi işbu mukavelenamenin ruhuna mugayir olacağını tebeyyün ederler.

28 Kânunusani 1340 (1924) tarihinde Dersaadette iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza

İmza

Doktor Adnan

Kıral

2 numaralı zabıtname

Yedinci maddenin esnayı müzakeresinde Türkiye murahhası bazı Türk ihracat emtiası hakkında müsaadatı mahsusa talep ettiği cihetle bu emtia meyanında mezkûr lûletaşı veya palamutun Avusturya'da elyevm ithalât resminden muaf olduğunu ve her ihtimale göre bu vaziyette tebeddülât olmayacağını Avusturya Murahhası tasdik eylemiştir.

28 Kânunusani 1924 Dersaadette iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmza

İmza

Doktor Adnan

Kıral

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye ve Avusturya Cumhuriyetleri arasında münakit muhadenet, ikamet ve ticaret muahedelerinin tasdikine mütedair üç kıt'a kanun lâyihası, Encümenimizce bilhavale müzakere kılındı. Bunlardan muhadenet mukavelenamesi umumî esasata muvafık olup, diğer iki muahede, Lehistan Cumhuriyeti ile aramızda münakit mukavelât nümune ittihaz kılınarak tanzim edildiğinden ve esasen Lehistan'la olan mukavelât Meclisi Âlinin tasdikine iktiran ettiğinden cümlesinin kabul ve tasdiki ile Avusturya Cumhuriyeti ile münasebatı hasene ve dostaneye girilmesini Heyeti Celiyeye teklif eyleriz. 19 Nisan 1340

Hariciye Encümeni

Mazbata Muharriri

Reisi Vekili

İzmir

Celâl Nuri

Şükrü

Aza

Aza

Urfa

Hamdullah Suphi

Yahya Kemal

Aza

Aza

Mehmet Sabri

İbrahim Süreyya

Az a

İstanbul

Abdurrahman Şeref

REİS — Heyeti Umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri)

HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ CELÂL NURİ BEY (Gelibolu) — Efendim, yeni teşekkül eden Avusturya Cumhuriyeti ile münasebete girişmek için üç kanun lâyihası teklif ediyorum. Bunlar usulüne, formulüne muvafıktır. Binaena-

leyh eskidenberi münasebatı siyasiyede bulunan bir devlet, hususiyle cumhuriyet haline inkılâp etmiş bir hükümetle münasebette bulunmak Meclisce de arzu olunur. Tasdikini teklif ederim.

REİS — Efendim, maddelere geçilmesini reyi âlinize koyacağım. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyacağım; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1924 (1340) tarihli

Muhadenet Muahedenamesi hakkında kanun.

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmisekizinci günü Dersaadet'te akit ve imza olunan Muhadenet Muahedenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Reis Bey (Dersaadet) yerine (İstanbul) yazılması daha muvafık değil mi? Ne olacak?

AHMET MAHİR EFENDİ (Kastamonu) — Dersaadet gayet güzeldir.

REİS — Başka söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) — Dersaadet, İstanbul olacak. Bu suretle maddeyi reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi efendim.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

REİS — Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1924 (1340) tarihli İkamet Mukavelenamesi hakkındaki kanun;

REİS — Kanunun müzakeresine geçiyoruz :

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan İkamet Mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

REİS — Birinci madde hakkında söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Birinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) İkinci maddeyi reyi âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kânunusani 1340 (1924) tarihli Ticaret Mukavelenamesi hakkındaki kanun.

REİS — Kanunun müzakeresine geçiyoruz :

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyetinin haizi salâhiyet murahasları arasında 1340 (1924) senesi Kânunusanisinin yirmi sekizinci günü İstanbul'da akit ve imza olunan Ticaret Mukavelenamesi Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuştur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Birinci maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reyi âlinize koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

Efendim! Bu üç kanunun heyeti umumiyesini reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler beyaz, kabul etmeyenler kırmızı rey varakası vereceklerdir.

2. — *Tesrii Muhakemat Kanunu Lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası (1/474)*

REİS — Tesrii Muhakemat Kanununun Encümeninden gelen maddelerini müzakere edeceğiz:

Madde 22. — Zeyli Usulü Hukukiye Kanununun on yedinci maddesine fıkrai atıye ilâve edilmiştir.

Tebliğatı tahririyeeye tabi olmayan deavide dahi ilâmat hüküm ve kararı veren mahkemenin ünvanı ile tarafeynin ve vekillerinin isim ve şöhret ve sanatlarını ve mahalli ikametlerini ve davanın neden ibaret olduğunu ve mahkemenin ita eylediği kararı ve bu kararın müstenit olduğu ilel ve esbabı ile mevaddı kanuniyeyi muhtevi bulacak ve ziri mahkemenin mührüyle mahtum ve reisin imzasıyla mümzi olacaktır.

REİS — Buyurun Besim Bey!

BESİM BEY (Mersin) — Efendim, bu madde hakkındaki noktai nazarı âcizanemi bundan evvelki celsede Heyeti Celilenize arz etmiştim. Tebliğatı tahririyeenin faydasızlığı ve hatta muzırlığı dolayısıyla aleyhinde idarei lisan etmiş ve bu hususta tak-

dim ettiğim takriri de Heyeti Celileleri tasvip buyurarak Encümene havale etmişti. Şimdi görüyoruz ki, Adliye Encümeni Muhteremi evvelki noktai nazardan sarfınazar buyurarak hükümetin teklifini aynen iade ediyorlar. Yani tebligatı tahririye usulü hali sabıkında olarak Heyeti Celilerine arz edilmiş bulunuyor. Bendeniz bu usul hakkında, yani tebligatı tahririye hakkında noktai nazarlarımı arz etmeyi bir vicdan borcu telâkki eylerim.

Muhterem efendiler! Bu tebligatı tahririye usulü memleket için çok muzır bir usuldür. Hiç bir yerde tatbikat görmüyor. Bundan bütün ashabı deavi müşteki bütün hükkâm bundan müşteki. Herkes bunu barı tatbiki altında zebundur.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Yalnız Avukatlar müteneffidir.

BESİM BEY (Mersin) — Bazısı bundan müteneffi olabilir, fakat bir sınıfın, 2,3 sınıfın, 5 sınıfın teneffüğü için bu kanunun kabul edilmesinin memleket için büyük bir zarar iras etmesinden korkarım. Onun için bunun aleyhinde arzı kelâm ediyorum ve bu tebligatı tahririye usulünün lâğvını çok rica ediyorum. Kanun; Heyeti Celilerinin malûmudur ki Teşrii Muhakemat Kanunudur. Bu tebligatı tahririye, taviki muhakematın daha fevkindedir. Talik ve tavikten başka bir kelime olsa onu arz edeceğim. Misal olarak bir dava arz edeyim. Tebligatı tahririye usulü üzerine hem basit bir dava arz edeceğim. Bakınız ne kadar uzuyor. Kabili istinaf bir dava farz ediniz ki, tebligatı tahririye esasına müstenittir.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Bu ilânın tanzimine mütedairdir. Tebligatı tahririye esasını sonra halledeceğiz. Bu, yalnız ilâmata taallûk eder. Tebligatı tahririye meselesi mevzubahis değildir. Bugünkü vaziyet devam edecektir,

BESİM BEY (Devamla) — Heyeti Celîleye takrir takdim ettim ve Heyeti tasvip buyurarak Encümenimize havale ettiler. Encümenin o takriri nazarı itibara alarak bir madde yazması mecburî idi. Bendeniz bu kanaattayım.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Tasvip yoktur, Encümen tarafından takrirlerle beraber geriye alınmıştır. Takrirler, Encümene havale edilmiştir. Binaenaleyh Encümen noktai nazarını dermeyanda muhtardır, tasvip yoktur.

BESİM BEY (Devamla) — Bendeniz arz edeyim. Sonra zatı âlileri de çıkar müdafaa buyurursunuz. Şimdi efendiler, ufak bir dava arz edeyim. Tebligatı tahririye tabi farz ediniz. Usulüne tevfikân ki, bu-

nun usulü gayet müşküldür. Tıpkı Halacyanın kanununu kadar. Meselâ esbabı mucibe bent bent yazılacak, denilecek ki, esbabı maddiye, esbabı mucibe, ondan sonra edillei kanuniye, ondan sonra edillei mucibe, sonra hâtime. Bent bent yazılacak ve buna esbabı sübutiyeleri raptedilecek, ondan sonra müfredat pusulaları raptedilecek, tebliğ edilecek, on gün mühlet verilecek on gün böyle geçer, iki gün de tahriri için geçer on iki gün. On iki gün sonra birisi cevap verir. Tekrar müddei bir hafta zarfında cevap vermeye mecburdur. Tebliğiyesi, tebliğ zamanı dahil değildir. Sekiz gün daha ilâve ediniz. Yirmi gün, sekiz gün zarfında da öte taraf cevap verecek. Sekiz gün daha geçer, yirmisekiz gün. Mahkeme gün tayin edecek, hiç bir işi olmayan bir mahkemede lâakal on iki gün, bu da geçer. Demekki, daha dava mahkemeye gelmezden evvel kırk gün geçer. Binaenaleyh bu gayet muzır bir şeydir bunun kabul edilmemesini ve reddedilmesini Heyeti Celileden rica ederim, Tebligatı tahririye usulü ilga edilmelidir. Yani tebligatı tahririye mülğadır denilmedir ve ashabı mesalihi de tavikten kurtarmalıdır, istirahatım bundan ibarettir.

ADLİYE VEKİLİ MUSTAFA NECATİ BEY (İzmir) — Efendim, geçen celsede arz ettiğim veçhile süratle adaleti temin etmek için usulü Muhakemei Hukukiyenin 15, 20 maddesini ihtiva eden tebligatı tahririye faslını lâlettayin reddetmek doğru bir şey değildir. Lehinde, aleyhinde söyleyen vardır. Binaenaleyh önümüzde beş altı aylık bir zaman var. O zamana kadar kemafissabık bırakacağız.

Bizim teklif ettiğimiz maddeyi Encümen kabul etmiştir. Bu maddede ilâmatın tahriri için sühulet yapıyoruz. Malûmuâliniz eskiden ilâm yazıldığı zaman ne söylense yazılırdı. Bu esasın islâhına ait bir meseledir, Tebligatı tahririye ait bir mesele değildir, Tebligatı tahririye meselesi mühim bir iştir. Lâlettayin, ceffalkalem reddetmek veyahut kabul etmek muvafık olamaz. Zamana bırakmak icabeder. Usulü Muhakemei Hukukiyeyi buraya getirdiğimiz zaman bunlar hakkında esaslı malûmat getireceğiz. O vakit bunlar hallolunur. Onun için bu maddenin kabulünü rica ederim. (Kâfi sesleri).

REİS — Efendim, 22 nci maddeyi aynen reyinize koyacağım.

BESİM BEY (Mersin) — Reis Bey, evvel takririm reye konsun!

REİS — Efendim, takrir redde aittir.

MÜNİR BEY (Çorum) — Reis Beyefendi yanlış anlaşıyor. Malûmuâliniz bu madde hakkında dört

takrir verilmiştir. İkisi tebligatı tahririye hakkındaki ahkâmın tamamen ilgasına, diğerlerinden birisi tebligatı tahririyenin bir kayıt ile takyidne, üçüncüsü de bu maddenin tayyına daırdır. Encümen, meseleyi ariz ve amik müzakere etti. Heyeti Celile bu takrirleri nazarı dikkate alarak, tasvip ederek tevdi etmemiştir. Encümen tetkik etmek üzere bu takrirleri geri almıştır ve neticeî tetkikatta tebligatı tahririye usulünün sureti mutlakada ilgasını mahzurlu görmüştür. Usulü muhakemei Hukukiyenin bir kül olarak içtimai atide Heyeti Celileye takdim eylediği zaman meseleyi ariz ve amik müzakere etmeyi muvafık görmüştür. Bu madde yalnız ilâmatın sureti tanzimine dair hükümetin bir teklifidir. Yoksa tebligatı tahririyenin ilgasına dair bir şey yoktur.

REİS — Takririniz 22 nci maddenin tayyına ait midir?

BESİM BEY (Mersin) — Hayır efendim, hem 22 nci madde hem de onun istihdap ettiği tebligatı tahririye usulünün ilgasına daırdır.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Yani Usulü Muhakemei Hukukiye Kanunu zeylinin ilgasına daırdır. Zeyil ilga edilir mi yahu?

REİS — Tadil teklifiniz var mıdır?

BESİM BEY (Mersin) — Vardır efendim, vermiştim.

REİS — Takririniz Encümene gitti, ben nerede bulayım şimdi. Siz her gün böyle yapıyorsunuz.

RAİF EFENDİ (Erzurum) — Böyle bir usul açacak olursak usulü müzakereyi ihlâl etmiş olacağız, Encümen eski noktâ nazarında ısrar edecekmi demek, nerede takrirler?

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Reis Beyefendi müsaade buyurur musunuz? Encümene takrirler verilmiştir. Encümen Süreyya Beyin takririni kabul etmiştir. O teklif kabul edilmiş demektir. Mesele bundan ibarettir.

REİS — Efendim müteaddit takrirlerle beraber maddeyi Encümene verdik. Orada hiç bir takrir tasvip olunmamıştır. Yalnız madde müzakere etmek üzere mevcut takrirlerle birlikte Encümenin talebiyle Encümene iade edilmiştir. Encümen, neticede bu 22 nci maddeyi getirdi reye koyacağım..

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Encümenin notkai nazarı reddedilirse o zaman takrir reye konabilirdi. Evvelâ reye konulacak Encümenin mazbatasıdır.

REİS — Efendim, Mersin Mebusu Besim Beyin takririni reye koyacağım. Bu teklifi kabul edenler lüt-

fen ellerini kaldırın.. Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmedi efendim.

Şimdi hükümetin teklifi olan maddeyi reyi âlinize koyacağım.

ALİ SURURİ EFENDİ (Karahisarışarki) — Reis Beyefendi, evvelki takrirler vardır. Onların da reye konması zaruridir. (Hayır sesleri).

REİS — Evvelki verilen takrirler, Encümene gitmiş ve Encümen de muamelesini bitirmiştir efendim.

ALİ SURURİ EFENDİ (Karahisarışarki) — Müsaade buyurunuz efendim. Bendenizin teklif ettiğim bir şekli mutavassıt vardır. Esasen Encümen takrirleri kendisi almıştır ve yine hükümetin teklifini kabul etmiştir. Encümen benim teklifimi evvelce kabul ettiği halde bilahara rücu etmiştir. Müsaade buyurursanız kısaca izah edeyim.

REİS — Buyurunuz efendim.

ALİ SURURİ EFENDİ (Karahisarışarki) — Efendim, mesele mühimdir, bazı arkadaşlar tebligatı tahririye usulünün büsbütün ilgasını istiyorlar, bu kabul edilmedi. Bendeniz bir takrir takdim etmiştim. Fakat, Heyeti Celilenizin huzurunda okunmadı. Çünkü Encümen maddeyi tekrar tetkik etmek üzere geriye aldı. Bendenizin takririm tebligatı tahririye usulünün elli bin kuruştan yukarı olan deaviye hasr ve tahsisi hakkında bir şekli mutavassıt idi. Encümen maddeyi tekrar tetkik ederken bendenizin teklifimi muvafık gördü, kabul etti, fakat sonra nasıl oldu bilmem, tekrar iştima ederek hükümetin teklifini kabul etmişler ve rücu ederek hükümetin teklifini Huzuru Celilenize getirmişler. Şimdi Adliye Vekili Beyefendi buyuruyorlar ki, bu madde ancak ilâmatın tarz ve tanziminden bahseder, binaenaleyh tebligatı tahririye hakkında bir şey demek icabetmez gibi bir şey anladım bendeniz. Böyle mi demek istiyorlar? Eğer böyle demek istiyorlarsa zeyli usulde; malûmu âliniz kabili istinaf olan deavi tebligatı tahririye usulüne tabidir der. Halbuki istinaf usulü büsbütün kaldırılmıştır. Binaenaleyh tebligatı tahririye usulü bundan sonra hangi nevi deavi hakkında cari olacaktır. Bunun hakkında hüküm vaz'ı icabeder. Yalnız ilâmatın vaz'ından bahsetmek doğru değildir. Onun için müsaade buyurursanız takriri acizanem de okunsun, eğer nazarı dikkate alınırsa ona göre bir hüküm vaz edilmek için Encümene gitmesi icabeder. Eğer bu maddeyi böylece kabul edersek mahakim tereddüt içerisinde kalır, hangi nevi deavi ve hangi derece deavi tebligatı tahririye tabidir, hangisi müstesnadır, mahakim ne

yapar? Zaten Adliye Vekâletinin teklif ettiği kanunlar noksanıdır. Bir Muhamat Kanunu yaptık, bütün tazyikkâr kuyut ile doldurarak Meclisi Âli müsamahada bulundu ve bunda çok isabet etti. Fakat zannedirim ki, Adliye Vekili Beyefendi, Teşrinnisani içtimasında inşallah yeni kanunların tadilini yine Meclisi Âlinize getirmek mecburiyetinde bulunacaktır. Fakat böyle bariz noksanlara da artık müsamaha etmek doğru değildir. Onun için müsaade buyurunuz. takririm okunsun.

REİS — Ona imkân yoktur efendim. takririniz Encümene gitmiştir, lütfen yenisini yazarsanız okuruz.

MÜNİR BEY (Çorum) — Efendim, bazı mâruzatımı tekrara mecbur olacağım. Bir kere Ali Süruri Efendi Hazretlerinin söyledikleri gibi burada tebligatı tahririyeden bahs olunması hiç bir müşkülâtı dai değildir. Zaten tebligatı tahririye davanın mebadisinde başlar ve bu da yerine mahakimi asliyeyi ikame ettiğimiz mahakimi iptidaiyede yapılır. Bir kere bunun için hiç bir mahzuru kanunî, mahzuru hukukî yoktur. Sonra demin arz ettiğim gibi bu madde müzakere edilirken dört takrir takdim olundu. Bunlardan ikisi tebligatı tahririye'nin külliye'nin ilgasına, birisi Ali Süruri Efendinin takriri ki, tebligatı tahririye'nin bir miktar ile takyidine, yani bir miktarı muayyenden aşağı olan davaların tebligatı tahririyeden sureti mutlakada istisnasına ve birisi de Encümenin bu madde üzerinde vücuda getirdiği tadilatın reddine dairdir ki, bu Süreyya Beyindir. Bu takrirleri madde ile beraber tetkik etmek üzere Encümen Heyeti Celileden istedi ve o suretle Encümene gitti. Hakikatı arz etmek lâzımdır. Meselenin müzakeresinden sonra Encümen hata yapıldığına vakıf olur ve bunda ısrar ederse bittabi doğru olamaz zannedirim. Encümen-de iptida, Ali Süruri Efendi Hazretlerinin tekliflerine temayül görüldü, fakat bilahara böyle tebligatı tahririye gibi usulü muhakeme zeylinde 15 - 20 madde teşkil eden bir hükmün sureti katiyede ve birden bire kaldırılmasını Encümen mahzurlu gördüğü gibi takyidini de mahzurdan salim görmedi. Malumu âlinizdir ki, bu lâyiha usulü muhakematta müstacelen yapılması icabeden tadilatı ve yeniden vaz'ı lâzım gelen hususâtı icra ve vaz etmek üzere teklif olunmuş bir lâyihadır. Yakında usulü muhakemeler bir küll olarak Heyeti Celileye arz olunacaktır. Böyle esaslı meselelerin, müstaceliyete, mübremiyete binaen teklif olunan maddeleri havi bir lâyihada müzakere ve hallinden ise usulü muhakemelerin bir küll olarak ve beş altı ay sonra verildiği ve biletraf tetkik edildiği zaman halledilmesi daha muvafık olur, daha hayırlı

olur. Eğer biz usulü muhakemenin noksanlarını birer birer tadat edecek olursak bunlar çoktur. 40 - 50 maddeden ibaret ve usulü muhakeme hukukiye ile usulü muhakematı cezaiye ve İcra ve Sulh Kanunlarına ait olan bir lâyiha ile bu dört mühim kanundaki nevakısın ikmal edilmiş olduğu zannedirim hiç kimse'nin hatırına gelmez. Onun için meseleyi atıye talik etmek ve böyle esaslı bir meseleyi şimdiden halledivermemek daha doğru olur. Böyle esaslı bir meselenin küllî bir surette tadili veyahut ilgası usulü muhakeme hukukiyedeki insicamı, intizamı da ihlâl eder. Tebligatı tahririye'nin aleyhinde söyleyen arkadaşlarımız olduğu gibi lehinde olan bir çok arkadaşlarımız da vardır. Bunlar da mütalâalarını söyleyebilirler. Encümen, dört takrirden birisini nazarı itibare almış, bunu Heyeti Celilenize arz etmiştir. Encümenin nazarı dikkate aldığı takririn gayesi de hükümetin teklif ettiği maddenin aynen kabulü idi. Hükümet, teklif ettiği maddeyi kanuniyede tebligatı tahririyeden bahsetmiyor. İlâmlar, malûmu âliniz tarafeynin bilcümle ifadatını muhtevi olarak yazılıyor ve sayfalar teşkil ediyor. Bu madde, ilâmatta ifadatin kasrı ve yalnız esasa hasrı maksadiyle teklif olunmuş bir maddedir. Bundan sonra Mahkemei Temyize yalnız temyiz olunan ilâm gitmeyecek. İlâm, evrakı dava, zabıtnameler, bütün dosyalarla beraber gidecek. Bu suretle de muamelât uzatılmamış ve muamelâtı kalemiye kasr ve ihtisar edilmiş olacaktır. Hükümetin teklif ettiği maddenin gayesi yalnız ilâmatın ihtisarına, sureti tanzimine dairdir.

ALİ SURURİ EFENDİ (Karahisarşarki) — Efendim, buyuruyorsunuz ki: Böyle 40 - 50 maddelik bir kanunla usulü mahakimi ikmal etmenin imkânı yoktur. O hususta beraberiz hatta bendeniz zatîâlinizden evvel iddia ettim. Bugün zatîâliniz bir mahkemede hâkim bulunsanız ve böyle de bir madde çıksa zatîâliniz tariki istinafın lağvına binaen tahkikatı adliye usulünü hangi deavide tatbik edersiniz ve böyle bariz bir noksanı sükutle geçmenin Adliye Encümenince nasıl telakki edileceğini zatîâlinizden sorarım. Şimdi burada tebligatı tahririyeden bahs olunuyor: (Tebligatı tahririyeden olmayan ilâm şu suretle tanzim olunur.) Hangi deavide tatbik olunur? Rica ederim, bunu izah buyurunuz.

MÜNİR BEY (Çorum) — Efendim, bu kanun çıktıktan sonra tebligatı tahririye'nin, hangi mahkemelerde hangi davalar için tatbik olunacağına katiyen tereddüt etmem. Malumuâliniz tebligatı tahririye mahakimi iptidaiyedeki davalara aittir. Şimdi mahakimi iptidaiye yerine mahakimi asliye ikame olunuyor.

Mahakimi asliyenin rüyetle mükellef olduğu her türlü deavii basite ve müstacele ile iflâsiye istisna edildikten sonra tebligatı tahririyeye tabi olacaktır. Tebligatı tahririye geçerken müzakerat esnasında da arz ettiğim veçhile 1293 tarihli Usulü Muhakemei Hukukîye Kanununda da kabul edilmiştir. Ancak bu kanunda ihtiyarî ve mahkemenin takdirine müfeyvez olarak kabul edilmiştir. Bugün tebligatı tahririyeyi kaldırsak bile davayı mahkeme lüzum görürse bir dereceye kadar tahririyeye tabi tutabilir. Nasilki birçok emsal vardır. Mahkemeler hini ikamei davada davanın besatetinden dolayı tebligatı tahririyeden istisna ya karar verdikten ve birçok celesatı muhakeme geçtikten sonra işin müşevveş ve pürüzlü olduğunu görerek tarafeyne tebligat yapmasını emrediyor ve diyor ki...

ALİ SURURİ EFENDİ (Karahisarşarki) — Efendim, bu cevap değil ki!

MÜNİR BEY (Devamlı) — Müsaade buyurunuz efendim cevaptır. Arz edeyim. Kanun tebligatı tahririyenin hangi davalara ait olduğunu göstermektedir. Bunda tereddüde mahal yoktur. Bu madde yalnız ilâmatın tanziminden bahisle diyor ki: Tebligatı tahririyeye tabi olmayan dava ve hattâ ilâmat hükmü veren mahkemenin unvaniyle tarafeynin vekillerinin isim ve şöhreti ve sanatları ve mahalli ikametleri ve davanın neden ibaret olduğu ve mahkemenin ita eylediği kararı ve bu kararın müstenit olduğu ilel ve esbabı ve mevaddı kanuniyesini muhtevi bulunacak ve ziri mahkemenin mührü ile mahtum ve reisin imzası ile mümzi olacaktır. Binaenaleyh tebligatı tahririyeye tabi olan deavi ilâmlarının nasıl tanzim olunacağı zaten zeyli usulü muhakemede musarrahtır, muayyendir. Bu madde, tebligatı tahririyeye tabi olmayan davalarda ilâmların nasıl tanzim olunacağını gösterir maddedir. Encümenin bu maddeye ilâve ettiği fıkrada Encümen ısrar etmedi. Hükümetin maddesini olduğu gibi arz etmeyi muvafık gördü.

MUSTAFA FEYZİ EFENDİ (Konya) — Mahakimi asliye ile istinafi kaldırırınız. Heyeti Celile hakem olsun. (Reye sesleri) Beyefendiler! Daha rey zamanı gelmedi rica ederim. Bu madde hiçbir hükmü ifade etmiyor. Mahakimi istinafiyeyi bir kanunu mahsus ile ilga ettik. Şimdi Bidayet Mahkemelerinde verilecek ilâmlar 3 satırdan ibaret bir şey olacaktır. Yani 50 bin, 100 bin kuruşluk ilâmlar 3 satırdan ibaret olacaktır. Bu da; Mahkemei Temyizi kaldırdığımız için mahkemei istinafa gidecektir. Mahkemei Temyiz ne gibi bir esbap üzerine tarafeynin ne dediğini

bilmeden ne söylemiştir. Bunların esbabı sübutiyesi nedir. Lâyikiyle görmeksizin, bu ilâmı tetkik etmeksizin hatta beyefendiler, esbabı sübutiye, esbabı şartiye, esbabı tahririye neden ibaret ise ilâmda görünmek lâzımdır. Eskiden beraat ilâmlarında bunlar bertafsil yazılıyordu. Şimdi tebligatı tahririyeye tabi olan ilâmlarda bu yazılmadığı gibi tebligatı tahririyeye tabi olmayanlarda da yazılmayacak. Şu halde Mahkemei Temyiz iki satır bir ilâm üzerine bir tetkikat yapacak bu muvafık değildir.

Saniyen tebligatı tahririye meselesine gelince: Tarafeyne tabii zaruri olarak tebligatı tahririye yapılır. O tebligatı tahririye istidasını rapteder. Başka bir esbabı sübutiyesi varsa onu da rapteder. Yani tabii bir tebligatı tahririyedir. Fakat şu tebligatı tahririye tabii kısmı tecavüz ederek birtakım yalancılıkla, tezvirat ile evrakın içerisini doldurmaktır. Yani hâkimler meseleyi etraflica anlamasın diye iki satırlık yazılacak şeyi on sayfaya çıkarmaktır. Binaenaleyh bunun hiçbir faydası yoktur. Daha dorğusu bu tebligatı tahririye bir sınıf bir kısım ahaliye para kazandırmaktır. Binaenaleyh bu zaittir. Bu madde esasen hiçbir hükmü ihtiva etmiyor. Tayyını teklif ediyorum.

REİS — Efendim, müzakerenin kifayetini reye koyacağım. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyacağım. Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Karahisarşarki Mebusu Ali Süruri Beyin takririni okuyoruz :

Riyaseti Celileye

Tebligatı tahririye usulünün fevaidi olmakla beraber mazarratı da vardır. Faydasını çoğaltmak, mazarratını azaltmak için maddeye bir, iki kayıt vaz'ı lâzım. Çünkü sulh sıfatıyla rüyeti davanın yirmibin kuruşa hasredilmesi hasebiyle maddeyi olduğu gibi kabul etmek bir fayda yerine müteaddit mahzurları kabul etmek olur. Maddeye berveçhi ati :

1. Tebligatı tahririye usulünü hiç olmazsa, elli bin kuruştan fazla olan deaviye hasrı, yirmi bin ile elli bin arasındaki davaların arzuhal itasıyla ikamesinin kabulü.

2. — Elli binden yukarı davalardan basit olanlarının dahi zeyli usulü hukukiyede olduğu gibi tebligatı tahririyeden istisna edilebilmesi için mahakime hakkı takdir verilmesi gibi kuyudun ilâvesi zımında maddenin Encümene iade buyurulmasını teklif ederim.

10 Nisan 1340

Karahisar Şarki

Ali Süruri

FERİDUN FIKRİ BEY (Dersim) — Üç derece olur o vakit!

REİS — Bu takriri nazarı itibara alanlar lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Nazarı itibara almayanlar lütfen el kaldırsın... Nazarı itibara alınmasıdır efendim.

Maddeyi aynen reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Madde kabul edilmiştir efendim.

Madde 26. — Usulü Muhakemei Hukukiye Kanununun iki yüz yirmi ikinci maddesine fıkrai atıye ilâve olunmuştur :

Bir ilâmın temyizen tetkiki talep olundukta dava tebligatı tahririyeye tabi mevaddan ise dosyası ve değilse muhakeme zabıtnamesiyle evrakı müteferriasi Mahkemei Temyize gönderilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri.) Maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

44 ncü maddenin müzakeresine geçiyoruz:

Madde 44. — Cinayet maznunu ile tevhidden muhakemesinin icrasına karar verilen cünha maznunlarına tebligatın ifa edilememesi hasebiyle yevmi muhakemede isbatı vücut etmedikleri veya cinayet maznunları müteaddit ve içlerinden bir veya birkaçı hali firarda bulunarak firarilerin muhakemesine başlanmazdan evvel yapılması muktazi muamelâtı iptidaiyei kanuniye ifa ve ikmal edilemediği takdirde muhakemeye mübaşeretle vücut etmiş olan şühut istima olunduktan sonra cünha maznunlarına tebligat icra ve firariler hakkındaki muamelâtı iptidaiyei kanuniye ikmal kılınmak üzere muhakeme talik olunur.

Tebliğatı ahire üzerine mahkemeye gelen cünha maznunlarına evrakı dava ve şahitlerle ifadatı mazbutası kiraat ve ne diyecekleri sual edilir. Gıyabında istima edilen şühudun tekrar celp ve istimaları yolunda dermeyeran edeceği esbabın varit olup olmadığının takdiri munhasıran mahkemei cinayete aittir.

REİS — Söz isteyen var mı?

MÜNİR BEY (Çorum) — Yalnız birinci satırındaki (cünha maznunlarına) (cünha maznunları) olacaktır.

REİS — Efendim, birinci satırdaki (cünha maznunlarına) yerine (maznunları) olacaktır. Başka söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edilmiştir.

Maddei Muvakkate :

A) İşbu kanun mucibince mahakimi asliyeye mevdu olupta evvelce sulh hâkimleri nezdinde ikame edilmiş ve fakat henüz neticelendirilmemiş olan bilcümle deavi kaldıkları noktadan itibaren rüyet ve hallolunmak üzere mahakimi asliyeye devrolunur. Şukadar ki, bu kabil deavi hakkında sulh hâkimleri harç tarifesi ahkâmı cereyan eder.

İşbu kanunun tarihi mer'iyetine kadar sulh hâkimlerince verilmiş olup, rüyeti mahakimi asliyenin vazifesi meyanına ithal edilen deaviye müteallik hükmü gıyabiler için itiraz ve vicahî hükümler için temyiz müddetleri tebliğ veya tefhim tarihlerinden itibaren Usulü Muhakemei Hukukiye ve Cezaiye Kanunları ahkâmına tabidir.

B) Mülga İstinaf Mahkemelerince fesh olunarak henüz bir hükme raptolunmamış ceza davaları ile ilâmı müstenifünbihde esasen veya şeklen nevakıs ve mugayiri kanun muamelât ve hükümler mevcut görülmesinden naşi ikmalî nevakısı ve hataita karar verilerek neticeden bir hükme iktiran etmemiş olan hukuk davaları kaldıkları noktadan itibaren rüyet ve hükme raptolunmak üzere bidayeten intaç edildikleri mahallerdeki mahakimi asliyeye devrolunur. Şukadar ki, bidayeten itayı hüküm etmiş olan hükkâm işbu deavinin tetkikat ve muhakematı ahiresinde bulunamazlar.

C) İstinaf olundukları halde her ne suretle olursa olsun muhakemesine asla iptidar edilmemiş veya ilâmın fesih veya tasdikine henüz karar verilmemiş olan bilcümle deavi müddet ve şerait nazarı dikkate alınmayarak Mahkemei Temyizin dairei müteallikasince tetkik olunur.

D) İstinaf Mahkemelerince gıyaben verilmiş ve ilâmı tanzim ve tebliğ kılınmamış olan mukarreratı cezaiye ve hukukiye ile vicahen verilip kezaik ilâmı tanzim ve tebliğ olunmamış bulunan mukarreratı hukukiyeye mütedair ilâmat iptidaen itayı hükmeden mahkemeler tarafından tanzim ve tebliğ olunur. İşbu fıkrada bahsolunan bilcümle ilâmat yalnız temyiz olunabilir. Bunlardan maada ilâmatı hukukiye için mehli temyiz, tebliğ tarihinden başlanmak üzere işbu kanunla muayyen olan müddettir.

E) İşbu kanunun neşrinden evvel bidayeten tebliğ veya tefhim olunarak itiraz ve istinaf edilmemiş olan mukarrerattan cezaya müteallik olanları müddeti istinafiyenin güzerânından bilitibar kanunen muayyen müddetler zarfında ve mevaddı hukukiyeye mütedair bulunanları da eyyamı istinafiyenin hita-

minı takibeden altmış gün içerisinde temyiz olunabilir. Mahakimi istinafiyeden gıyaben verilen ve tebliğ kılınarak itiraz olunmayan ilâmatı cezaiyenin temyizi esasen muayyen olan müddetle mukayyet olduğu gibi keza tebliği yapılmış ve fakat itiraz ve temyiz edilmemiş olan gıyabî ve vicahî ilâmatı hukukiyede mehli temyiz tarihi tebliğden itibaren altmış gündür.

F) İlâmatı gıyabiyeyi istinafiyeye karşı mahkemei istinafiyeye müracaat vukubulmuş ve fakat istinaf mahkemesi vaziyet etmemiş ise evrakı dava Mahkemei Temyize sevk olunur ve Mahkemei Temyiz şeraiti temyiziye nazarı dikkate almaksızın esas dava hakkındaki ilâmı da tetkik ederek itayı karar eyler.

G) Mahakimi istinafiyeden verilip temyizen nakzolunan bircümle ilâmatı istinafiye mahakimi asliyyeye devir ve irsal olunur.

H) Tahtı muhakemede bulunan hükkâm ve Müddeiumumlere ait deavi dahi işbu kanunda gösterilen mahakime gönderilir.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri.) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olunmuştur. Elli birinci maddenin müzakeresine geçiyoruz.

MÜNİR BEY (Çorum) — Elli birinci madde vardır. Usulü Muhakematı şeriye hakkında.

ADLİYE VEKİLİ MUSTAFA NECATİ BEY — O kabul olundu efendim. Elli birinci madde müzakere olunacak.

Madde 51. — İşbu kanun 1340 senesi mayısının iptidasından itibaren mer'idir.

REİS — Elli birinci madde hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri.) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

MÜNİR BEY (Çorum) — Reis Beyefendi, bir iki ibare sehvi vukubulmuştur. Hata etmişiz (Tapu İdaresinden) denmiş (Tapu İdaresine) olacaktır. Otuz birinci maddededir. Kırk yedinci maddeden de (Nakz halinde) terkibi çıkacaktır.

REİS — Peki efendim.

MÜNİR BEY (Çorum) — Efendim, esasen bu maddeden maksut, Mahkemei Temyizin temyiz olunan ilâmatı ancak hükme müessir olacak esbaptan dolayı nakzedebilmesidir. Eğer hükme müessir ve nakzı mucip olmayacak birtakım nevakısı usuliye varsa Mahkemei Temyiz mücerret mahakime; iraei ta-

rik etmiş olmak için tasdik ettiği ilâmlarda da o nevakısı gösterecektir. Halbuki «Nakz halinde» ibaresi kalacak olursa maksat ifade edilmiş olmaz. Bu kelimeler ondan dolayı zaittir.

REİS — Efendim, bu izahattan sonra (Nakz halinde) kelimelerinin tayyına bir itiraz var mı? (Hayır sesleri.) Madde bu suretle tashih edilmiştir.

Madde 52. — İşbu kanunun icrasına Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Efendim, 37 nci maddeye zabıtai adliye vaz olduğundan dolayıdır ki işbu kanunun icrasına Dahiliye Vekili memurdur demiştik. Halbuki şimdi Dahiliye Vekilinin alâkası kalmıyor.

ALİ ŞUURİ BEY (Karesi) — Dahiliye Vekilini çıkarın.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Dahiliye Vekili tabirine lüzum yoktur. Çünkü zabıtai adliye maddesi kabul edileydi Dahiliye Vekili de kalmak lâzım idi.

REİS — Dahiliye Vekilini çıkarmalıyız.

ALİ ŞUURİ BEY (Karesi) — Dahiliye Vekilini çıkarın. (Handeler.)

REİS — Yalnız Adliye Vekili memurdur, denilecek. 52 nci maddenin bu suretle tashihine itiraz var mıdır? (Hayır sesleri.) Maddeyi aynen reynize koyuyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu.

Efendim! Kanunun heyeti umumiyesini reynize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir.

3. — *İstanbul Darülfünununun şahsiyeti hükmiyesi hakkında (1/385) numaralı kanun lâyihası ve Maarif ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları.*

REİS — Efendim, Darülfünunun şahsiyeti hükmiyeyi haiz olması hakkında Başvekâletten mevрут (1/385) numaralı kanun lâyihası ve Maarif ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbatalarının müzakeresine geçiyoruz.

Esbabı Mucibe Lâyihası

Her memlekette darülfünun ma'seri fikriyenin en yüksek bir mabedi ve en ulvî tecellîgâhıdır. İlmi, fenî, sanatı doğuran, yeni neslin ruhunda millî duyguları canlandıran vatanda millî bir hars yaşatan darülfünun, müvekkil olduğu vazaifi ilmiyeyi muvaffakiyetle ifa edebilmek için, Devlet müessesesinin yanında ilmî ve içtimâî bir müessese olarak tecellî et-

mek, şahsiyeti hukukiyeyi haiz olmak lâzımdır. Darülfünun için ilmi muhtariyet ve fikrî hürriyet, malî hususatta dahi hukuku mahsusayı haiz olmak suretiyle temin ve tesis edilebilir.

Fikir âleminde büyük inkılâplar yapan, muhitlerini münevver ve mütefekkir zümrelere mazhar kılan Garp darülfünunları bu emri saf ile temeyyüz etmiş müesseselerdir.

İlim ve irfan âleminde daimî müterakki hatveler atmak isteyen memleketimiz için de bu eseri tekâmüle iktifa etmek zarureti aşîkârdır. Asrî ihtiyaçlar, darülfünunumuzu şahsiyeti hükmiyeyi haiz bir müessese haline ifrağa bizi şiddetle icbar etmektedir. Biz esaslı bir inkılâbı fikriye muhtacız. Bu inkılâp ancak darülfünun hayatında vücuda getirilebilecektir. Darülfünunun bugünkü vaziyeti idariyesi ise bu inkılâbı muvaffakiyetle temin edebilmekten çok uzaktır. Çünkü darülfünunumuza vukubulan bazı teberraat ve ez'an cümle Mısırlı Prenses Fatma Hanımefendinin vakfiyesinde Türkiye Darülfünununa meşrut galle iki seneden beri istiyfa edilemediği gibi memleketimizde erbabı servet ve hasenatın bu gibi teberraatın netayici katiyesini göremedikleri için şevk ve hevesleri de münkesir olduğundan darülfünun bu noksandan bilvücu mutazarrır olmaktadır.

Eşhası hükmiyenin tasarrufu hakkındaki kararnameden maada eşhası hükmiye için umumî mahiyette hukukî esaslarımız henüz mevzu olmadığı cihetle, darülfünunun şahsiyeti hükmiyesi için kabul edilecek hukukun nelerden ibaret olacağının birinci maddede tasrihine lüzum görülmüştür. Şu kadarki, istikraz ve emsali ukutta müessesatı müşabehe hukukan bazı takayyüdata tabi tutulmakta olduğundan darülfünunumuz için dahi bu kabil ukudu irşada memnuiyet esası muvafık görülmüştür. Usulü Muhasebei Umumiye Kanununun ahkâmı mülhak bütçelerle idare olunan devair ve müessesata dahi şamil olup olmadığı meselesi tatbikatta bazı tereddütleri mucip olageldiğinden def'i istibak için ikinci maddenin nihayetine (fasıldan fasla nakli muhassesat için kanunu mahsus istihsal edilmek üzere aynı faslın mevaddı beyinde nakli tahsisat Maarif Vekilinin tasdikiyle icra olunur.) Fıkrası ilâve edildiği gibi senesi içinde sarfedilemeyen tahsisatın ertesi seneye devrini temin için de beşinci madde yazılmıştır. Darülfünun varidatının bir kısmı bütün şuaбата şamil olarak umumî, bir kısmı medreselere ait olarak hususî telakki edildiği cihetle her iki kısmın tevziine salâhiyettar olan heyetlerle tahsis edildikleri hususlar dördüncü ve altıncı mad-

delerde gösterilmiştir. Elyevm darülfünun ve müteşekkil olduğu medreselerin işgal ettikleri binalar ile vaziyetde bulunduğu kitaplar ve lâboratuvarlar ve kolleksiyonlar ve seririyat ve tatbikat dershanelerindeki âlat ve edevatı fenniye üzerindeki hukuku temlikiye ve tasarrufiyenin bir akdi nakil tavsit edilmek sizin darülfünun ve şuaabatında tecellisi hukukan müteessir olduğu cihetle devrin ademi icrası atiyen teveccühü husumet gibi mesailde müşevveş bir vaziyeti hukukiye ihdas edebileceğinden bundan ihtirazen kanunun neşrini müteakip, kanunun neşrinden evvel darülfünun için vukubulmuş olan teberruat ile devletçe tahsis olunan ve mübayaa, istimlâk edilen emvali menkule ve gayrimenkulenin defaten darülfünuna ait oldukları medreselere devir ve temlikini temin zımnında bir maddei muvakkate ilâvesine lüzum görülmüş ve yedinci madde bu maksatla kaleme alınmıştır. 17 Teşrinievvel 1339

Darülfünunun şahsiyeti hükmiyesi hakkında Kanun

Birinci madde — Darülfünun ve müteşekkil bulunduğu Tıp, Hukuk, Edebiyat ve Fen medreselerinden her biri emvali menkule ve gayrimenkule tasarrufuna ve teberruat kabulüne ve devair ve mahakimde huzur ve mürafaaya ve istikraz mümāsili ukut hariç olmak üzere her nevi mukavelât akdine ve sarfiyat icrasına mezun şahsiyeti hükmiyeyi haiz bir müessesedir.

İkinci madde — Darülfünun mülhak bir bütçe ile idare olunur. Bu bütçede darülfünun ve her medresenin varidat ve masarifi ayrı ayrı fasıllarda gösterilir. Fasıldan fasıla nakli muhassesat için kanunu mahsus istihsal edilmek üzere aynı faslın mevaddı beyinde nakli tahsisat Maarif Vekilinin tasdikiyle icra olunur.

Üçüncü Madde — Darülfünun ve medreselerin varidatı :

1. — Muvazenei Umumiyyeden verilen tahsisattan,
2. — Darülfünun ve medreselerce istiyfa oluncak her nevi ücret ve harçlardan,
3. — Neşredilen âsar ve resaili ilmiye satış hasılatından,
4. — Darülfünun ve medreselerin emvali menkule ve gayrimenkulesi varidatından,
5. — Vekâletnamelerden alınan mektebi hukuk ianesinden,
6. — Teberraat ve emsali varidattan ibarettir.

Dördüncü Madde — Üçüncü maddenin 2, 3 ve 5 nci fıkralarında gösterilen varidat ait oldukları medreselere mahsustur. Bu kısım varidatın sureti sarfı

her medrese meclisi tarafından tahtı karara alınır. Diğer varidatın medarise sureti tevzi ve tahsisi darülfünun divanınca kararlaştırılır. Şu kadarki, teberruoların şurut ve kuyuduna riayet olunur.

Beşinci Madde — Senesi içinde sarfedilemeyen tahsisat ertesi seneye devrolunur.

Altıncı Madde — Darülfünun varidatından darülfünun ve medreselerin maaşat ve masarifi mukannene ve daimesi ve divanca darülfünun gayesine muvafık olarak ihtiyarı tensip edilecek sair masarifi tesviye edilir. Medreselerin varidatı mahsusası kütüphane, lâboratuvar, kolleksiyonlar ve seririyat ile tatbikat dersleri ve mahzaralar ihdasına ve ilmi seyahatler tertibine ve medresenin terekkiyatı ilmiyesine haddim hususata sarfedilir.

Maddei Muvakkate

Yedinci Madde — İşbu kanunun neşrinden evvel darülfünun için vukubulan teberruat ile Devletçe tahsis olunan ve mübayaa ve istimlak edilen emvali menkule ve gayrimenkule darülfünun ve ait oldukları medreselere devir ve temlik edilecektir.

Sevizinci Madde — İşbu kanun tarihi neşrinden mer'idir.

Dokuzuncu Madde — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

17 Teşrinievvel 1339

Maarif Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

20 . 2 . 1340

Bugünkü Avrupa darülfünunlarının bir kısmı, bizim kadim medreselerimize müşabih ve kilise ve manastırlara merbut olarak vakıflara müsteniden teessüs etmiş ve varidatı vakfiye ile idare oluna gelmiş, altı, yedi yüz yıllık eski ve dinî müesseselerin son şekli müttekâmilidir. Darülfünunlara alekser hükümdarlar ve hükümetler muaveneti milliyede bulunmuş olmakla beraber, Anglosakson memleketleriyle Cermen memleketlerinin bazılarında, bugün bile darülfünunların asıl menbaı varidatı devlet muvazenei umumiyesinden ifraz olunmuş tahsisattan ziyade vakıf ve teberruat hâsılatıdır. Bu cihetle Avrupa ve Amerika darülfünunlarının bir haylisi hayatı tarihiyeleri icabı olarak muhtariyeti milliye ve şahsiyeti hükmiyeyi haizdirler.

Rusya'da ve Prusya'nın bazı aksamında olduğu gibi sırf hükümdarların teşebbüsüyle, birden bire ve doğrudan doğruya ihdas olunmuş muassır darülfünunlara gelince : Hükümdarların talimat ve tedrisatı kendi noktai nazarlarına tamamen tevfiik etmek ar-

zularına rağmen, bu darülfünunların muhtariyeti ilmiye ve maliyeleri ve binnetice şahsiyeti hükmiyeleri kabul olunmuştur.

Hükümet teşebbüsü ile ihdas olunmuş darülfünunlar varidatının kısmı azamı, devlet bütçesinden müfrez tahsisat teşkil ettiği cihetle muhtariyeti maliye ve şahsiyeti hükmiyeye müstenit ilmi muhtariyetin bazı hususatta devletçe muhtar olan nikatı nazara muhalif gelecek derecede tevsii imkân haricindedir denilebilir.

Evvelce Darülfünunu Osmanî namını taşıyan İstanbul Darülfünunu yakın zamanlara kadar teşkilâtı idariye ve tanzimatı ilmiyesi itibarıyla orta tedrisat mekteplerinden farksız gibi idi. Osmanlı saltanatının meşrutiyet devresi, darülfünun ilmi ve idarî teşkilât ve tanzimatını fiilen Avrupa darülfünunları tarzına takrip ve 11 Teşrinievvel 1335 tarihli bir nizamname ile ilmi muhtariyetini tesis etmiş ve muhtariyeti maliyesini de temin için «Şahsiyeti hükmiye» hakkındaki kanun lâyihasını ihzara başlamıştır. «Şahsiyeti hükmiye» tabirinin medlulü kanunca az çok muayyen olmakla beraber «Darülfünun şahsiyeti hükmiyesi» kanun lâyihasında, darülfünunu bir şahsı hükmi sıfatıyla haiz olacağı hukuk ve vazâifin tanzihî daha muvafık görülmüş ve bu suretle darülfünun şahsiyeti hükmiyesinin hudut ve gayesi çizilmiştir. Kanunda tasrih edilen mevaddan gayri hususata şahsı hükminin hukuku şamil olamayacaktır. Darülfünunca tanzim ve Maarif Vekâletince kabul olunan Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ve takdim edilmiş olan işbu lâyihai kanuniyede mündemiç bu noktai nazara Maarif Encümenimiz de iştirak eder.

Türkiye Darülfünununun şahsiyeti hükmiyeyi haiz olması, bir devlet müessesesi halinden çıkması demek değildir. Tarihi olarak şahsiyeti hükmiyeyi haiz bulundukları balâda arz olunan Avrupa darülfünunlarının ekserisi bugün müessesatı devletten maduttur.

Çoğu Amerika ve İngiltere'de olmak üzere müessesatı devletten madut bulunmayan darülfünunlar da, hi mevcut ise de bunların hususiyeti yalnız şahsiyeti hükmiye meselesi ile taayyün etmemiştir. «Şahsiyeti hükmiye» lâyihai kanuniyesinin iktisabı kanuniyet etmesi, muhtariyeti ilmiyeyi tesis eden nizamnameyi tadil eyleyemeyeceği cihetle o nizamname mucibince Maarif Vekâletinin Darülfünun tedrisat ve idaresi üzerindeki nüfuz ve murakabesi bittabi devam edecektir ve zaten muhtariyeti ilmiye ve idariyeleri çok geniş olan Alman darülfünunlarında bile, Eminlerin nezdinde bir hükümet komiseri bulunur ve darülfü-

nunun muamelâtı maliyesini murakabe eder. Fransız teşkilâtına tevfiikan tanzim olunan bizim darülfünun teşkilâtında ise Maarif Vekili, Darülfünun Reisi sıfatıyla darülfünuna umumî bir surette nezaret sıfatını haizdir. Şahsiyeti hükmiyeyi haiz olan darülfünun, kendisine birtakım menabii varidat bulabilir ve bu menabiin en mühimmi, memleketimizde mevcut evkaftan bazılarını darülfünuna tahsis ettirmekle istihsal olunur. Filvaki muhterem seleflerimizin muhtelif hayır işlerine terk ve tahsis ettikleri emval ve emlâkin heyeti mecmuasından ibaret olan evkafın istihdaf ettiği maksatlardan en mühimmi temin ve tezyidi ilim ve irfandır. Vakfiye ve teamüller tetkik olununca görüldür ki evkaf varidatının mühim bir kısmı medreseye, hoca ve talebeye, talebe iâşesine tahsis kılınmıştır. Meşkûru emel sahipleri, bir camiin içerisine bir de medrese ilâve ederek, mevcut medreselerin ihtiyaçlarını tatmin eyleyerek, ilmin tevessü ve tamimini gaye edinmişlerdir. Cüzühan, Hatmışerif, Yasinhan ve emsali cihetleri şart kılan vakıflarda hem ibadeti, hem talebei ulumun ihtiyacatını derpiş eylemiştir. Talebei ulumun fukarasına tercihan tevzi edilmek üzere kurban zebhini vakfiyelerinde tasrif edenlerin mevcudiyeti nazarı itibare alınırca ecdadı izamın müessesatı ilmiyeyi ne derece teemmül ve takdir ettikleri tezahür eder.

Bütün bunlara mukabil müruruzamanla vakıfların maksatları unutulmuş bilhassa maarif ciheti ihmal edilmiştir. Vakıfların şeraitine riayet edilmediği, medreseler harebelere tahavvül ettiği, vakıflar; mütevellilerin, şunun bunun elinde ya mülkiyete tahvile veya hâsılatları istihlâk ve istinfak olunduğu görüldüğünden hayrat erbabı çok azalmıştır. Zamanımızda mazbut evkaf varidatından pek cüzî bir kısmı medreselerin iâşesine sarf olunmakta, emanet ve mülhak evkaftan ise muhassasıünle olan umuru maarif. İstifade edememektedir. Mahallî ilim müesseselerinin kendilerine tahsis edilen vakıf varidatlarından istifade ederek yeniden hayat ve kuvvet bulmaları için hükümetçe tedabir ittihazı cidden şayanı temennidir. Bu meyanda ilim müesseselerinin en mühimmi olan darülfünun bütün memleketin, irfan ihtiyacına muavenet ve müzaheret eylediği, diğer müesseselerin hayatı; darülfünun hayat ve kudretine vabeste olduğu düşünülürse bilcümle evkaf varidatından münasip birer miktarın mümtaziyeti maliyesini ihraz edecek olan darülfünun için ifraz ve tahsis lüzumu kabul edilir. Bu münasebetle muhterem vâkıfların makasadı ihya, ruhları şad edilmiş olur. Key-

fiyeti ifraz ve tahsise gelince mazbut evkaf, memzucen idare oluna geldiğinden darülfünun hissesi namıyla evkaf idaresi tarafından her sene bütçesine kaydedilmek üzere bir hisse ifrazı mümkün ve muvafıktır.

Emaneti evkaf mahallî evkaf idareleri tarafından vâkıfları namına muvakkaten idare ve mülhak evkaf ise, her sene mahalleri meclisi idarelerince rüyet olunduğundan bu kabil evrafın vakfiye teamüllerinde tedris ve müşabeheti cihetlere muhassas, varidatı olanlarının hasılatı safiyelerinden yüzde muayyen birer miktarın ifrazı ve merkezî evkaf idaresi marifetiyle cem ve tevdii maksadın husulüne kifiyet eder.

Bundan başka darülfünun, şahsiyeti hükmiyeyi haiz olunca Mısırlı Fatma Hanımın vakifından istifadesi kabil olabileceği gibi diğer bazı maarif perver zevat zuhur ederek darülfünuna vakıf ve teberüda bulunmaları da tahtı imkâna girer. Bundan maada neticesi sarfı izaei vakitten ibaret bisut bazı muamelâtı kırtasiyeden kurtulmak kabil olur. Hasılı darülfünunumuzun şahsiyeti hükmiyeyi ihraz etmesi bir guna mahzuru davet etmeksizin varidatının artmasına, muamelâtının kolaylaşmasına hizmet ederek tekâmül ve terakkisine yardım eyleyeceği için, Maarif Encümeninizce muvafıkı maslahat görülmüş ve binaenaleyh İstanbul Darülfünunun şahsiyeti hükmiyesi hakkındaki lâyihai kanuniyenin atideki tadilat ile kabulünün heyeti umumiyyeye teklif ve ricası takarrür etmiştir.

Tadiline lüzum görülen hususat berveçhiatidir:

Evvelâ lâyihai kanuniyenin ismi «İstanbul Darülfünunun» olmuş ve metni kanunda mezkûr «Darülfünun» kelimelerinin evveline birer «İstanbul» kelimesi ilâve olunmuştur.

Saniyen, 3 üncü maddenin 6 ncı fıkrası olarak «Maarif umuruna meşrut varidatına mukabil mazbut evkaftan tefrik edilecek hisse ile vakfiye ve tamüllerinde tedris ve müşabihi cihetlere muhassas varidatı olan emanet ve mülhak evkafın hasılatı safiyesinin yüzde muayyen miktarından» cümlesi ilâve edilmiştir.

Maarif Encümeni Reisi Namına Mazbata Muharriri

Akçuraoğlu Yusuf

Kângırı

Aza

Aza

Kastamonu

Urfa

Velit Çelebi

Osman

Aza

Afyonkarahisar

İzzet Ulvi

İstanbul Darülfünunun Şahsiyeti Hükmiyesi hakkında Kanun

Birinci Madde — İstanbul Darülfünunu ve müteşekkil bulunduğu Tıp, Hukuk, Edebiyat ve Fen Medreselerinden her biri emvali menkule ve gayrimenkule tasarrufuna ve teberruat kabulüne ve devair ve mahakimde huzur ve mürafaaya ve istikraz mümasili ukut hariç olmak üzere her nevi mukavelât akdine ve sarfiyat icrasına mezun şahsiyeti hükmiye-yi haiz bir müessesedir.

İkinci Madde — İstanbul Darülfünunu mülhak bir bütçe ile idare olunur. Bu bütçede darülfünunun ve her medresenin varidat ve masarifi ayrı ayrı fasıllarda gösterilir. Fasıldan fasıla nakli muhassessat için kanunu mahsus istihsal edilmek üzere aynı faslın mevaddı beyrinde nakli tahsisat Maarif Vekilinin tasdiğiyle irca olunur.

Üçüncü Madde — İstanbul Darülfünun ve medreselerinin varidatı

1. — Muvazenei Umumiyyeden verilen tahsisattan,
2. — Darülfünun ve medreselerce istiyfa oluncak her nev'i ücret ve harçlardan,
3. — Neşredilen âsar ve resaili ilmiye satış hasılatından,
4. — Darülfünun ve medreselerin emveli menkule ve gayri menkulesi varidatından,
5. — Vekâletnâmelere alınarak mektebi hukuk ianesinden,
6. — Maarif umuruna meşrut varidata mukabil evkaftan tefrik edilecek hisse ile vaktiye ve taâmüllerinde tedris ve müşabihi cihetlere mahsus varidatı olan emanet ve mülhak evkafın hasılatı safiyesinin yüzde muayyen bir miktarından,
7. — Teberruat ve emsali varidattan ibarettir.

Dördüncü Madde — Üçüncü maddenin 2, 3 ve 5 inci fıkralarında gösterilen varidat ait oldukları medreselere mahsustur. Bu kısım varidatın sureti sarfı her medrese meclisi tarafından tahtı karara alınır. Diğer varidatın medarise sureti tevzi ve tahsisi İstanbul Darülfünunu Divanınca kararlaştırılır. Şu kadar ki teberruatta teberrûların şurut ve kuyuduna riayet olunur.

Beşinci Madde — Senesi içinde sarf edilmeyen ertesi seneye devrolunur.

Altıncı Madde — İstanbul Darülfünunu varidatından, İstanbul Darülfünun ve medreselerinin maaşat ve masarifatı mukannene ve daimesi ve Divanca darülfünun gayesine muvafık olarak ihtiyarı ten-

sip edilecek sair masarif tesviye edilir. Medreselerin varidatı mahsusatı kütüphane, laboratuvar, kolleksiyonlar ve seririyat ile tatbikat dersler ve mahzaralar ihdasına ve ilmî seyyahatlar tertibine ve medresenin terakkiyatı ilmiyesine hadim hususatına sarfedilir.

Maddei Muvakkate

Yedinci Madde — İşbu kanunun neşrinden evvel İstanbul Darülfünunu için vuku bulan teberruat ile devletçe tahsis olunan ve mübayaa ve istimlak edilen emvali menkule ve gayri menkule darülfünun ve ait oldukları medreselere devir ve temlik edilecektir.

Sekizinci Madde — İşbu kanun tarihi neşrinden mer'idir.

Dokuzuncu Madde — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

Türkiye Büyük Millet

Meclisi

Muvazenei Maliye Encümeni

Adet : 42

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Darülfünunun şahsiyeti hükmiye-yi haiz olması hakkında darülfünunca tanzim ve Maarif Vekâletince kabul olunarak Meclisi Âliye takdim edilen ve Maarif Encümenince bazı tadilat ile kabul olup, Encümenimize havale buyurulan lâyiha kanuniye mütalâa ve tetkik olundu. Darülfünunun şahsiyeti hükmiye-yi haiz olarak kendisine bir takım menabii varidat bulabilmesi teberruattan müstefit olması ve bu suretle masarifinden bir kısmına muvazenei umumiye bar olmaksızın hariçten karşılık tedarik edilebilmesi itibariyle lâyiha kanuniye tadilatı cüz'îye ile Encümenimizce de kabul edilmiş ve Mısırlı Fatma Hanımın vakfından biran evvel istifade edilebilmesi için müstacel ruznameye alınarak müzakeresi heyeti umumiyenin nazarı tasvibine arz olunmuştur.

Muvazenei

Maliye Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Çorum

Konya

Ferit

Kâzım Hüsnü

Kâtip

Aza

Trabzon

Erzurum

Şefik

Okunmadı

Aza

Aza

Mersin

Ertuğrul

Niyazi

Doktor Fikret

Aza

Diyarbakır

Okunmadı

Birinci Madde — İstanbul Darülfünunu ve müteşekkil bulunduğu Tıp, Hukuk, Edebiyat ve Fen Medreselerinden her biri emvali menkule ve gayrimenkule tasarrufuna ve teberruat kabulüne ve devairi mahakimde huzur ve mürafaaya ve istikraz ve mümāsili ukut hariç olmak üzere her nevi mukavelât akdine ve sarfiyat icrasına mezun, şahsiyeti hükmiyeyi haiz bir müessesedir.

İkinci Madde — İstanbul Darülfünunu mülhak bir bütçe ile idare olunur. Bu bütçede darülfünunun ve her medresenin varidat ve masarifi ayrı ayrı fasıllarda gösterilir. Fasılardan fasıla nakli muhassasat için kanunu mahsus istihsal ve aynı fasılın mevaddı beyinde nakli tahsisat Maarif Vekilinin tasvibiyle icra olunur.

Üçüncü Madde — İstanbul Darülfünun ve medreselerinin varidatı :

1. — Muvazenei Umumiyyeden verilen tahsisat,
2. — Darülfünun ve medreselerce kavanin ve nizamı mahsusasına tevfikān istiyfa olunacak her nevi ücret ve harçlardan,
3. — Neşredilen âsar ve resaili ilmiye satış hasılatı,
4. — Darülfünun ve medreselerin emvali menkule ve gayrimenkulesi varidatından,
5. — Vekâletnamelerden alınan mektebi hukuk ianesinden,
6. — Maarif umuruna meşrut varidatına mukabil mazbut evkaftan tefrik edilecek hisse ile vakfiye ve taamüllerinde tedris ve müşābihi cihetlere muhassas varidatı olan emanet ve mülhak evkafın hasılatı safiyesinin yüzde muayyen bir miktarından,
7. — Teberruat ve emsali varidattan ibarettir.

Dördüncü Madde — Üçüncü maddenin 2, 3 ve beşinci fıkralarında gösterilen varidat, ait oldukları medreselere mahsustur. Bu kısım varidatın sureti sarfı her medrese meclisi tarafından tahtı karara alınır. Diğer varidatın medarise sureti tevzi ve tahsisi İstanbul Darülfünunu Divanınca kararlaştırılır. Şu kadar ki teberruatta teberruoların şurut ve kuyuduna riayet olunur.

Maddei muvakkate

Dördüncü madde. — İşbu kanunun neşrinden evvel İstanbul Darülfünunu için vukubulan teberruat ile devletçe tahsis olunan ve mübayaa ve istimlāk edilen emvali menkule ve gayrimenkule, darülfünun ve ait oldukları medreselere devir ve temlik olunur.

Beşinci madde. — İşbu kanun tarihi neşrinden mer'idir.

Altıncı madde. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur. (Maddeler okunsun mu sesleri), (Hayır sesleri)

REİS — Efendim, matbudur, heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini reyî âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu efendim.

İstanbul Darülfünunun şahsiyeti hükmiyesi hakkında Kanun

Madde: 1. — İstanbul Darülfünunu ve müteşekkil bulunduğu Tıp, Hukuk, Edebiyat ve Fen medreselerinden her biri emvali menkule ve gayrimenkule ve tasarrufuna ve teberruat kabulüne ve devairi mahakimde huzur ve mürafaaya ve istikraz ve mümāsili ukut hariç olmak üzere her nevi mukavelât akdine ve sarfiyat icrasına mezun, şahsiyeti hükmiyeyi haiz bir müessesedir. («Ve» yoktur sesleri)

HAFİZ İBRAHİM EFENDİ (İsparta) — Efendim İlâhiyat Fakültesi de ilâve edilsin.

REİS — İlâve edeceğiz efendim. İlâhiyat Fakültesini nereye ilâve edeceğiz?

YUSUF AKÇURA BEY (İstanbul) — Edebiyat-tan sonra...

REİS — İlâhiyat Medresesinin Edebiyat Medresesinden sonra yazılması suretiyle (İlâhiyat ve Fen medreselerinde) şeklinde madde tashih edilecektir. (İlâhiyat) kelimesi (Edebiyat) kelimesinden sonra olacaktır. (Emvali menkule ve gayri menkule tasarrufuna) olacaktır. (Ve tasarrufuna) olmayacaktır. Oradaki («Ve») zaittir. Madde hakkında başka söz isteyen var mı efendim? Maddeyi tadilen reyimize koyuyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — İstanbul Darülfünunu mülhak bir bütçe ile idare olunur. Bu bütçede darülfünunun ve her medresenin varidat ve masarifi ayrı ayrı fasıllarda gösterilir. Fasılardan fasıla nakli muhassasat için kanunu mahsus istihsal ve aynı fasılın mevaddı beyinde nakli tahsisat Maarif Vekilinin tasdiğiyle icra olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddeyi aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu efendim.

Madde 3. — İstanbul Darülfünun ve medreselerinin varidatı:

1. Muvazenei Umumiyyeden verilen tahsisat,
2. Darülfünun ve medreselerce kavanin ve nizamı mahsusasına tevfikân istiyfa olunacak her nevi ücret ve harçlardan,
3. Neşredilen âsar ve resâili ilmiye satış hâsılâtından,
4. Darülfünun ve medreselerin emvali menkule ve gayri menkulesi varidatından,
5. Vekâletnamelerden alınan mektebi hukuk ianesinden,
6. Maarif umuruna meşrut varidatına mukabil mazbut evkaftan tefrik edilecek hisse ile vakfiye ve taamüllerinde tedris ve müşabini cihetlere mahsus varidatı olan emanet ve mülhak evkafın hâsılatı sarfiyesinin yüzde muayyen bir miktarından,
7. Teberruat ve emsali varidattan ibarettir.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri)

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Reis Bey! Bu Meclis karar verdi ki bu Meclisin, bilhassa Maarif kanunlarından Arapça, Acemce kaideler tamamıyla kovulmuştur. Halbuki burada tamamıyla uydurma dil ile yazılmıştır. (Handeler) (Gürültüler)

RUŞEN EŞREF BEY (Karahisarısahip) — Sıra mı şimdi Hilmi Bey! Bırakın çıksın.

REİS — Üçüncü maddeyi aynen reyî.âlilerine koyuyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olunmuştur efendim.

Madde 4. — Üçüncü maddenin 2, 3 ve 5 nci fıkralarında gösterilen varidat ait oldukları medreselere mahsustur. Bu kısım varidatın sureti sarfı her medrese meclisi tarafından tahtı karara alınır. Diğer varidatın medarise sureti tevzi ve tahsisi İstanbul Darülfünunu Divanınca kararlaştırılır. Şu kadar ki, teberrüatta müteberrilerin şurut ve kuyuduna riayet olunur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? Dördüncü maddeyi aynen kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu efendim.

Madde muvakkate

Dördüncü madde. — İşbu kanunun neşrinden evvel İstanbul Darülfünunu için vukubulan teberruat ile devletçe tahsis olunan ve mubayaa ve istimlak edilen emvali menkule ve gayri menkule darülfünun ve ait oldukları medreselere devr ve temlik olunur.

REİS — Efendim, madde muvakkate yine dördüncü madde nasıl oldu?

YUSUF AKÇURA BEY (İstanbul) — Yanlış efendim. Beşinci madde olacaktır. Numarası yoktur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim?

ALİ SÜRURİ EFENDİ (Karahisarışarki) — Fıkrai muvakkate demek lâzımdır. Çünkü maddelerin arasındadır. Eğer madde kanuniye demek lâzım ise kanunun en sonuna yazmak lâzımdır.

MAARİF VEKİLİ VASİF BEY (Saruhan) — Kanunun en sonuna.

REİS — Kanunun sonuna olamazki, efendim. İçrasına memurdur dedikten sonra olurdu.

RUŞEN EŞREF BEY (Karahisarısahip) — Fıkrai muvakkate diyelim efendim. Encümen kabul ediyor.

REİS — Efendim, kabul ediyorsunuz, demek..

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Efendim, bu maddedir.

REİS — Fıkrai muvakkate olacaktır.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Maddedir efendim. Tesri Muhakemat Kanununda da madde muvakkate diye kabul ettik. Bundan evvelki kanunlarda da madde muvakkate olarak kabul ettik. Maddedir efendim. Fıkra olur mu?

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Maarif Vekiline soruyorum. Madde muvakkate mi, muvakkat madde mi? (Handeler)

RUŞEN EŞREF BEY (Karahisarısahip) — Heyeti Celile nasıl kabul ederse öyle olur efendim.

REİS — Tunalı Hilmi Beyin teklifi olan muvakkat madde mi, yoksa muvakkat fıkra mı olması lâzımdır? (Madde sesleri)

ALİ SÜRURİ BEY (Karahisarışarki) — Efendim, Encümen fıkra olmasına muvafakat ediyor. (Hayır olmaz sesleri)

REİS — Israr ediyor musunuz efendim?

ALİ SÜRURİ EFENDİ (Karahisarışarki) — Hayır efendim, sarfı nazar ediyorum.

REİS — O halde madde muvakkate, muvakkat madde olacak.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Teşekkür ederim Reis Bey! Riyasetinizin zekâtı olsun. (Handeler)

REİS — Başka söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Muvakkat maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir efendim.

Madde 5. — İşbu kanun tarihi neşrinden mer'idir.

REİS — Söz isteyen var mı?

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Tarihi neşrinden muteberdir.

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ REİSİ FERİT BEY (Çorum) — Efendim, bu kanun tarihi neşrinden mer'idir, dedik. Maksat, şimdiden şahsiyeti maneviyeyi temin etmek içindir. Malumuâliniz darülfünün bütçesi bu sene muvazenei umumiye kanunuyla çıkmıştır. 1340 için yeniden darülfününün bütçe yapmasına lüzum yoktur. Bu nokta hakkında hükümetle de anlaştık. Yalnız şu noktanın zapta geçmesi için arz ediyorum.

REİS — Efendim, başka söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reyinize koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 6. — İşbu kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Lisânımızda Heyeti Vekile yoktur. İcra Vekilleri Heyeti demek lâzımdır.

REİS — Efendim! (Heyeti Vekile) yerine (İcra Vekilleri Heyeti) denilecek (Bir zekât daha sesleri) başka söz isteyen var mı (Hayır sesleri) Maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reyinize koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Kanunun Heyeti Umumiyesini reye vaz ediyorum, kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini rey koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Efendim! Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında akit ve imza edilen muhadenet muahedenamesi hakkında henüz reyini istimal etmeyen rüfeka lütfen reylerini istimal etsin! Rey istihsali muamelesi hitam bulmuştur efendim. On dakika teneffüs etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı Celse Saat : 3,20

İKİNCİ CELSE

Bed'i Müzakerat Saat : 3,50

REİS : Fethi Bey

KÂTİPLER : Avni Bey (Bozok), Ragıp Bey (Zonguldak)

REİS — Celseyi açıyorum. Türkiye ile Avusturya Cumhuriyeti arasında akdedilen muhadenet muahedenamesi hakkındaki neticeî ârâyı arz ediyorum. Reye iştirak eden azanın adedi 165 olduğu için muamele tamamdır. Azadan birinin reyini sonradan verildiği için ihraç edilmiştir. Muahede müttefikan kabul edilmiştir. (Alkışlar)

Efendim, müstacel ruznamemizde bulunan mevaddan bazılarının tercihan müzakeresini Başvekil namına Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri teklif ediyorlar. Bunlardan birisi Darülfünün şahsiyeti hükmiyeyi haiz olması hakkındaki kanundur ki, Heyeti Celileniz biraz evvel kabul etti ondan sonra Maliye Vekâletiyle Osmanlı Bankası Murahhasları arasında akit ve imza edilen mukavelenamenin müzakeresi vardır.

AKÇURAOĞLU YUSUF BEY (İstanbul) — Söz istiyorum efendim.

REİS — Ruzname hakkında mı?

YUSUF AKÇURA BEY (İstanbul) — Bunun müstacelen müzakeresi hakkında istiyorum.

REİS — Sonra efendim, Türkiye limanlarına sey-rüsefer eden ecnebi sefainden tahsil edilmekte bulunan rüsumu sıhhiye hakkındaki kanunun da tercihan müzakeresini teklif ediyorlar. Ruznameye sırasıyla devam edilip edilmemesini reyî âlinize koyacağım.

FAİK BEY (Tekfurdağı) — Sırasıyla devam edelim efendim.

4. — *Maliye Vekâletiyle Osmanlı Bankası Murahhasları arasında tanzim ve imza edilen mukavelename hakkında (1/458) numaralı kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Maliye Vekâletiyle Osmanlı Bankası Murahhasları arasında tanzim ve imza edilen mukavelename hakkında (5/458) numaralı kanun lâiyhası ve muvazenei Maliye Encümeni mazbatası var.

YUSUF AKÇURA BEY (İstanbul) — Şimdi efendim, Türkiye Cumhuriyeti Maliye Vekâleti ile Osmanlı Bankası murahhasları arasında akdedilmiş mukavelename ve ona müteallik kanun geliyor. Ötedenberi böyle bir mukavele akdedilmiş olduğu hakkında mesmuatımız vardır. Fakat bu baptaki esbap ve kanun lâiyhası bugün tevzi edilmiştir. Ben şimdi kutumdan aldım, okumaya bile vakit bulamadım. Göreceksiniz ki, bunun içinde çok mühim esas vardır. Esasına ve teferruatına girmiyorum. Bunun müzakeresinden akdem bir defa arkadaşlar okuyabilsinler. Binaenaleyh hiç olmazsa yarına talik edelim. Yarın müzakere ederiz. Bunu teklif ediyorum. (Muvafık sesleri) (Şimdi sesleri)

REİS — Siz ne diyorsunuz efendim?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Meclise takdim edilmiş. Yarın da olur, bugün de olur.

REİS — Bu mukavelenamenin yarınki ruznameye ithalini teklif ediyorlar.

SARAÇOĞLU ŞÜKRÜ BEY (İzmir) — Hayır efendim, Beyefendiler! Mesele çok mühimdir. Vaktimiz çok dar, bunu tetkik edebilecek vaziyette değiliz. Eğer istiyorsanız bunun hakkında üç beş kelime söyleyelim. Bunu Encümene iade edelim. Tatilden sonra tetkik edebiliriz. Yirmi dört saat içerisinde tetkik edilemez. Devlet Bankası nedir? Bunu tetkik etmek lâzım gelir. Ret veya kabul cihetinden birine gidecek olursak o başka.. Fakat bir çok söyleyeceklerimiz vardır ve vaktimiz de dardır.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Bozok) — Vakit neden dar? Herhalde gideceksiniz mi diyorlar?

REFİK BEY (Konya) — Vaktin darlığını anlıyamadım. Neden?..

ŞÜKRÜ BEY — O halde bugün konuşabiliriz.

REFİK BEY (Konya) — Bugün de konuşuruz, öbürgün de konuşuruz. Daha sonra da konuşabiliriz.

REİS — Efendim, bir kısım arkadaşlar bugün müzakeresini, bir kısım da yarın müzakeresini teklif ediyorlar. Bugün müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; yarın müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Yarın müzakeresi kabul edilmiştir.

Sihiye hakkındaki kanunun müzakeresine geçiyoruz. Buna bir itiraz var mı efendim?

FAİK BEY (Tekfurdağı) — Reis Beyefendi, çok müstacel bir madde kanuniye vardır efendim. Ruznamenin altıncı maddesindedir. Bu kanun mevkii tatbikte olmadığı için bir çok işlere mani oluyor. Bunun da şimdi müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Efendim, hükümet diğer mevaddan bazılarının tercihan müzakeresini teklif etmiştir.

FERİT BEY (Çorum) — Faik Beyefendinin teklif ettikleri şey bir maddelik kanundur. Müstaceldir, Encümen de bugün müzakeresini rica ediyor efendim.

5. — *Çatalca Mebusu Şakir Bey ve arkadaşlarının; 11 Kânunuevvel 1339 tarihli ve 295 numaralı Âşar Kanununun onuncu maddesinin tadili hakkında (2/316) numaralı teklifi kanunîsi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları:*

REİS — O halde ruznamenin 6 ncı maddesini teşkil eden 11 Kânunuevvel - 1339 tarihli ve 295 numaralı Âşar Kanununun onuncu maddesinin tadili hakkında Çatalca Mebusu Şakir Beyin (2/316) numaralı teklifi kanunîsi ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Encümeni mazbatalarının müzakeresine geçiyoruz :

Çatalca Mebusu Şakir Bey ve rüfekaşının teklifi kanunîsi;

Duğarı istilâ olan yerlerde düşman tarafından vuku bulan gasp ve yağma ve ihraklar dolayısıyla birinci Büyük Millet Meclisince neşir buyurulan 295 numaralı kanunun mucibince o gibi mahallerde âşar iltizam etmiş olanlar, âşar nizamnamesinin 55 nci maddesindeki kuyudu bir derece tevsian temin edilen müsaadat ancak 1336 ve 1337 senelerine münhasırdır. Halbuki Trakya havalisi 1338 senesinde Yunanlılardan istirdat edildiği gibi istirdat şekline göre Yunanlılar bu havalide gasp, yağma ve tahribat için daha çok fırsatlara malik olmuşlar ve gayri müslim mültezimler; Yunanlılarla beraber memleketi terk ederken müslim mültezimler, Yunan Hükümetine âşarı bakiyei tekasitini vermeyip Türkiye'ye vermek maksadiyle tahliye günlerinde firar veya ihtifa eylediklerinden Yunanlılar, bu kabil mültezimlere ait âşar zehairini hassaten gasp ve yağma eylemişlerdir. İdareimizin Trakyada teessüsünü müteakip mültezimler hükümete müracaatla gasp ve yağma edilen âşar zâhirelerinin tenzili bedelini talep eylediklerinden kendileri mahakime sevk edilmişlerse de âşar nizamnamesinin 55 nci maddesi kuyuduna nazaran mahakimin bu baptaki davaları istimaâ imkân görememesinden ve 295 numaralı kanunun onuncu maddesi

ahkâmında 1336 ve 1337 seneleri âşarına münhasır olup, 1338 senesinde tahliye ve yağma edilmesine, Trakya havalisinin gayrı şamil bulunmasına mebnî şimdiye kadar ihkakı hakka çare bulamamışlar ve ekserisi pek müşkül vaziyette kalmışlardır.

1336 ve 1337 senesi âşar mültezimleri hakkındaki muavenet ve müsadenin 1338 senesinde tahliye olunan ve aynı yağma ve hasara duçar edilmiş bulunan Trakya havalisine de teşmili muktazayı hak ve adalet olacağından bervechiati teklifi kanununun nazarı dikkate alınarak kabulünü rica eyleriz.

Çatalca

Şakir

Edirne

Faik

Edirne

Hüseyin Rifkı

Tekfurdağı

Gelibolu

Celâl Nuri

Kırkkilise

Doktor Fuat

Madde 1. — 295 numaralı ve 11 Kânunusani 1339 tarihli kanunun onuncu maddesi bervechizir tadil edilmiştir :

Madde 10. — İstilâ gören mahallerde 1336, 1337 ve 1338 seneleri ihale âşarı mültezimlerinin ambarlarına mevzu zahairin kısmen veya tamamen düşman tarafından gasıp ve yağma ve ihrak edildiğine dair vukubulacak davalar Âşar Nizamnamesinin 55 nci maddesi hükmüne tevfikân rüyet ve mahsulâtı öşriyeleri hasara uğrayan mültezimler hakkında dava neticesine kadar icra tehir olunur.

Madde 2. — İşbu kanunun hükmü tarihi neşrin-den muteberdir.

Madde 3. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Maliye Vekili memurdur.

14 Karar

12 Mart 1340

17

Lâyiha Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Çatalca Mebusu Şakir Beyin 11 Kânunusani 1339 tarihli ve 295 numaralı Âşar Kanununun onuncu maddesinin tadili hakkındaki teklifi kanunisi Encümeni-mizce ledettetik teklifi mezkûr müdevvenat ve es-satı kanuniyemize muhalif olmadığı gibi müzakere-sinde istîğnayı iltizam edecek bir sebep dahi mev-

cut olmadığından şayanı müzakere olduğuna müttâ-ken karar verildi.

Lâyiha Encümeni Reisi

Niğde

Kâtip

Denizli

Necip Ali

Aza

Ergâni

Mazbata Muharriri

Bozok

Ahmet Hamdi

Aza

Aza

Karesi

Ahmet Süreyya

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

Kavanini Maliye

Encümeni

Karar : 4

Kavanini Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

İstilâ gören yerlerde 1336 ve 1337 seneleri ihale âşarı mültezimlerinin ambarlarına mevzu zehairin kıs-men veya tamamen düşman tarafından gasıp ve yağ-ma ve ihrak edildiğine dair vukubulacak davaların âşar nizamnamesinin 55 nci maddesi hükmüne tev-fikan rüyeti hakkındaki 11 Kânunusani 1339 tarih-li ve 295 numaralı Kanunun onuncu maddesinin tadiliyle mezkûr senelerde aynı vaziyette bulunduğu halde 1338 senesinde Yunanlılardan istihlâs edilen Trakya havalisine de teşmili hakkında Çatalca Me-busu Şakir Bey ve rüfekasının; Lâyiha Encümenince şayanı müzakere görülerek Heyeti Umumiyyeden ha-valo buyrulan lâyihai kanuniyeleri Encümenimizce de mütalâa ve icabı müzakere olundu.

Lâyihai mezkûrenin esbabı mucibesinde de tas-rih edilmiş olduğu veçhile mezkûr maddei kanuniye ile bahşedilen müsaadat ancak 1336 ve 1337 senele-rinde tahtı işgalde bulunan mahaller mültezimlerine münhasırdır. Trakya havaisi Yunanlılardan 1338 se-nesinde istirdat edildiği gibi gerek esnayı işgalde Yu-nanlılar ve gerek hini tahliyede Yunanlılarla birlikte firar eden Rumlar tarafından her türlü nehip ve ga-rata maruz kalan bu havali halkının müsaadâtı vakı-adan müstefit olamamaları muvafıkı madelet de-ğildir. Binenaleyh teklifi mezkûrun aynen kabulü tak-dirinde dahi 1336 ve 1337 senelerinde düşman istilâ-sında bulunduğu halde 1338 senesinde kâmilan müs-tahlas ve hali tabiide bulunan yerlerin bir sene daha istifadelerinin temadisine yol açılmış olmak gibi bir vaziyet hâdis olacağı ve lâyihai mezkûreden gaye ise

mezkûr seneler de dahil olduğu halde 1338 senesinde düşman elinden ancak istirdat edilebilmiş olan Trakya havalisine hasrı maksadına mebni olup, kanunu mezkûre bir madde kanuniye ilâvesi husulü maksadı kâfil bulunduğu cihetle berveçhiati madde tespit ve Heyeti Celileye takdime karar verilmiştir.

Kavanini Maliye

Encümeni Reisi

Beyazıt

Şefik

Kâtip

Bozok

Ahmet Hamdi

Aza

Tevfik Fikret

Mazbata Muharriri

Bozok

Süleyman

Aza

İsmail

Aza

Trabzon

Madde 1. — 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanuna berveçhiati mevad ilâve edilmiştir :

11 Kânunusani 1339 tarihli Kanunun onuncu maddesi ahkâmı 1338 senesi de dahil olduğu halde Trakya'ya da şâmilidir.

Madde 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

Muvazenei Maliye

Encümeni

Adet :

16 Nisan 1340

44

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

İstilâ gören yerlerde 1336 ve 1337 seneleri ihale aşarı mültezimlerinin ambarlarına mevzu zehairin kısmen veya tamamen düşman tarafından gasıp ve yağma ve ihrak edildiğine dair vukubulacak davaların Âşar Nizamnamesinin elli beşinci maddesi hükmüne tevfikân hakkındaki 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanunun onuncu maddesinin 1338 senesinde Yunanlılardan istihlâs edilen Trakya havalisine de teşmili hakkında Çatalca Mebusu Şakir Bey ve rüfekasının teklifi kanunîsi ile Kavanini Maliye Encümeni mazbatası ve Encümeni müşartinileyhaca tanzim olunan mevaddı kanuniye Encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere edildi.

Salıfüzzikir 11 Kânunusani 1339 tarihli ve 295 numaralı Kanunun onuncu maddesi ile bahşedilen müsaadattan Trakya havalisinin 1338 senesinde Yunan-

lılardan istirdadı dolayısıyla istifade edememesi muvafıkı madelet olamayacağından Kavanini Maliye Encümenince tanzim edilen lâyihai kanuniye, Encümenimizce de tasvip edilmiş olmakla müstacel ruznameye alınarak müzakere ve kabulü heyeti umumiye-ye arz olunur.

Muvazenei Maliye

Encümeni Reisi

Ferit Recai

Kâtip

Trabzon

Şefik

Aza

Diyarbakır

Şeref

Aza

Mersin

Niyazi

Mazbata Muharriri

Konya

Kâzım Hüsnü

Aza

Aza

Musa Kâzım

Aza

İzmir

Mehmet Şükrü

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı efendim?.. (Hayır sesleri.) Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

11 Kânunusani 1339 tarihli Âşar Kanununa

Müzeyyel Kanun

Madde 1. — 11 Kânunusani 1339 tarihli Kanuna berveçhiati mevad ilâve edilmiştir :

11 Kânunusani 1339 tarihli Kanunun onuncu maddesi ahkâmı 1338 senesi de dahil olduğu halde Trakya'ya da şâmilidir.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri.) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

Madde 3. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Kanunun Heyeti umumiyesini reyi âlilerine koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

6. — *Türkiye sahil ve limanlarına icrayı sefer etmekte olan ecnebi sefaininden tahsil edilmekte bulunan rüsumu sıhhiye hakkında (1/482) numaralı kanun lâiyhası ve Sıhhiye ve Muvazenei Maliye Encümenleri mazbataları :*

REİS — Rüsumu Sıhhiye Kanununun müzakeresine başlıyoruz :

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet
Kalemi Mahsus
Müdiriyeti

9 . 4 . 1340

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye sahil ve limanlarına icrayı sefer etmekte olan ecnebi sefaininden tahsil edilmekte bulunan rüsumu sıhhiye hakkında Sıhhiye Vekâleti Celilesince tanzim olunup, İcra Vekilleri Heyetince bittetkik Meclisi Âliye arzı takarrür eden lâiyhai kanuniye ile esbabı mucibe sureti musaddakası leffen takdim kılınmış olmakla muktezasının ifasına müsaadei riyaset penahîlerini arz ve istirham eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Rüsumu Sıhhiye Kanunu Lâiyhası

Madde 1. — Sıhhiye resmi,

Buharlı, motorlu, yelkenli gemilerden berveçhiati üç derece üzerine rüsumu sıhhiye istiyfa olunur.

1. — 250 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına «3» kuruş.

251 - 750 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına «3» kuruş.

751 - Yukarı tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına «4» kuruş.

İşbu resim safi tonilato üzerinden hesap olunur.

Madde 2. — Türk limanları arasında seyrüsefer eden ve mebdai seferleri Türk limanı olan sefain rüsumu sıhhiyeyi ilk hareket ettikleri limanda tediye eder.

Madde 3. — Ecnebi limanlarından gelen gemiler rüsumu sıhhiyeyi ilk uğradıkları Türk limanında tesviye ederler.

Madde 4. — Patente resmi :

Sevahili karibede seyrüsefer eden ve tonilatosu «250» den fazla olmayan motorlu ve yelkenli gemilere senede bir defa bir mücellet patente verilerek esmanı olan yüz kuruş istiyfa olunur.

Madde 5. — Şahadetname resmi :

Memaliki ecnebiyeye ihraç edilecek hayvanat, deri ve mevaddı sairei hayvaniye hakkında mahreç ve-

saiki sıhhiyesine müsteniden verilen şahadetnamelerden hudut ve sevahil sıhhiye merkez ve idarelerince yüz kuruş resim ahz olunur.

Madde 6. — Bulaşık resmi :

A) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tabi tutulacak beher yolcudan birinci gün için tathirat ve müşahade masrafı olarak yirmi beş, müteakip günler için on kuruş ücret alınır.

B) Tahaffuzhanelerde tathiri icabeden sefain derunundaki büyük hayvanatın beherinden yevmiye üç kuruş, koyun ve attan küçük hayvanatın beherinden yevmiye bir kuruş ücret alınır.

C) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tabi tutulan gemilerin tathirat vesaire işlerinde istihdam edilen gardiyan ve amelenin beheri için yevmiye yüz kuruş alınır.

D) Tahaffuzhanelerde tathir edilecek eşyadan berveçhiati rüsum alınır :

1. — Yün, pamuk ve denk yapılmış başka eşyanın yüz kilosundan on kuruş,

2. — Meşin ve derilerin beher yüz adedinden yirmi beş kuruş,

3. — Pavaçra, kâğıt parçaları balyalarının beherinden on kuruş.

E) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tabi tutulan yüz safi tonilatoluk sefain için maktuan «50» kuruş, yüzden yukarı safi tonilato başına bir kuruş.

Madde 7. — Yedi yaşından küçük çocuklarla memurini devlet ve aileleri ve efradı askeriye ve muhtaç oldukları vesaikle sabit olan fukara bulaşık resminden muaftır.

Madde 8. — Harp gemileriyle muhalefeti havadan naşi bizzarur Türk limanlarına giren ve orada ticarete girişmeyen tüccar sefineleri ve balık kayıkları tonilato ve bulaşık resminden muaftır. Yalnız nöbetçi gardiyan yevmiyesi tesviye ederler.

Madde 9. — Nizamâtı sıhhiyeye mugayir harekette bulunan sefain kaptanlarından.

1. — Alelumm yelkenlilerden «15» lira,

2. — Motorlu sefain ile istimbot ve romorkörlerden «25» lira,

3. — Vapurlardan «100» lira cezayı nakdî alınır ve hudut ve sevahil sıhhiye müdiriyetine irat kayd olunur.

Madde 10. — Cezayı müstelzim hâlât berveçhiatidir :

1. — Hareket limanlarından patentesiz veya gayri muntazam patente ile gelmek,

2. — İstintak muamelesini ifa etmek ve muayene tıbbiye tabi tutulmak üzere karantinahane önünde tevakkuf etmemek veya tevakkuftan imtina etmek,

3. — Vebaya bulaşık bir limandan geldiği halde hilafiemir ve memnuiyet rıhtıma yanaşmak,

4. — Vebaya bulaşık bir limandan gelipte rıhtıma yanaşmasına, halatlarına gece ve gündüz ebadı muayyen hacizler vaz'etmek şartıyla ve usulen müsaade edildiği halde bu hacizleri vazetmemek,

5. — Sefineye emtia tahmilinden evvel mevridi itibarıyla tabi bulunduğu itilâfı fare ameliyesi yaptırmak için memurini aidesine vakit ve zamanıyla müracaat etmek,

6. — Karantihanede istintakı sıhhi icra edildiği sırada memurini sıhhiye geldiği mahallerin ve sefine mürettebatının ahval ve şeraiti sıhhiyeleri hakkında hilâfı hakikat beyanat ve ifadatta bulunmak ve sefinede mevcut hastalığı ve hastaları ve bilumum vukuatı maraziyeyi saklamak, yanlış raporu sıhhi vermek.

7. — Boğzlardan bilâihtilât mürur ederken bahri zabıta sıhhiye memurlarının muhalefetine rağmen her ne suretle olursa olsun kara ile ihtilât etmiş olmak,

8. — İstintakı sıhhi muamelesi hitam bularak sefineye temiz pratika vermezden evvel karaya yolcu ve eşya çıkarmak veyahut kara ile herhangi surette ihtilât etmiş olmak,

9. — Tahaffuzhanelerde sefinenin veya yolcularıyla mürettebatının tabi bulundukları bir tedbiri sıhhiyi icra ettirmeden hareket etmek veya bu tedbirin tamamı icrasına karşı ankasdin manialar ve güçlükler ihdas etmek,

10. — Derununda sarî hastalık zuhur eden veyahut çıktığı limanda bu gibi hastalıklar bulunan sefain, pratika muamelesini liman haricinde yaptırmaya mecbur iken ankasdin limana girmek,

Madde 11. — Rûsumu sıhhiyenin sureti tahsili ve tahaffuzhaneler ve hudut ve sevahil sıhhiye merkez ve idareleri hidemat ve muamelâtı fenniye ve dahiliyelerini mübeyyin talimatnameler ayrıca kararname ile tanzim edilecektir.

Madde 12. — İşbu kanun ahkâmına muhalif mevaddı kanuniye ve nizamiye mefsuttur.

Madde 13. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyül icradır.

Madde 14. — İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili memurdur. 9 4 . 1340

Başvekil ve Hariciye

Vekili

İsmet

Müdafaai Milliye

Vekili

Kâzım

Adliye Vekili
Mustafa Necati
Maliye Vekili
Mustafa Abdülhalik
Ticaret Vekili
Bulunmadı

Nafia Vekili

Süleyman Sırrı

Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili

Doktor Refik

Maarif Vekili

Vasif

Dahiliye Vekili

Ferit

Ziraat Vekili

Zekâi

Mübadele, İmar ve

İskân Vekili

Mahmut Celâl

Karar : 3
Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaiye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Başvekâletten mevрут ve Heyeti Umumiyyeden muhavvel Rûsumu Sıhhiye Kanunu, Encümenimizin 13 Nisan 1340 tarihli içtimaiinde tezekkür edildi. Sıhhiye rûsumunun tevhibi esasını istihdaf etmekte olan mezkûr lâiyhai kanuniye esas itibarıyla Encümenimizce kabul olunarak maddelere geçildi.

Lâiyhai Kanuniyenin birinci maddesi gemileri tonilatoları itibarıyla üç dereceye taksim ve rûsumunu ona göre istiyfa etmektedir. Derecatın taaddüdü erbabı mesalihin umurunu tehir edeceği ve muamelelerin teksirini ve binnetice teşevvüşünü mucip olacağı cihetle mezkûr derecat adedi yalnız ikiye tenzil edilerek 1 750 tonilatoya kadar olan gemilerden tonilato başına iki ve tonilatosu daha yukarı olan gemilerden tonilato başına beş kuruş alınması muvafık görülecek birinci madde ol suretle tespit edildi.

Dördüncü maddedeki (250) tonilato birinci maddede tahrir edilen esasa tevfiikan (750) ye ve yedinci maddede mevzuubahis olan çocukların sinni yediden ona iblağ edilmek suretiyle tadilen kabul olunarak Heyeti Umumiyyeye arz ve takdim kılındı.

Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Kırkkilise Çorum
Doktor Fuat Mustafa Lütfi
Kâtip Aza
Denizli Aydın
Kâzım
Aza Aza
Sivas Rize
Aza Ali
İçel Aza
Kayseri
Halit Mazhar

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Muvazenei Maliye Encümeni

Adet :

Ankara

46

16 Nisan 1340

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Sihhiye Vekâletinde tanzim olunup, Başvekâlet-ten Meclisi Âliye takdim ve Sihhiye ve Muaveneti İçtimaiye Encümenince tadilâtı cüz'îye ile kabul edilip, Encümenimize havale buyrulan lâiyhai kanuniye mütalâa ve tetkik edilmiş ve hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunarak Heyeti Umumiye'nin nazarı tasvibine arz edilmiştir.

Muvazenei Maliye Encümeni

Reisi	Mazbata Muharriri
Çorum	Konya
Ferit	Kâzım Hüsnü
Kâtip	Aza
Trabzon	Diyarbakır
Şefik	Şeref
Aza	Aza
Giresun	İzmir
Musa Kâzım	Mehmet Şükrü

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Rüsumu Sihhiye Kanunu

Madde 1. — Sihhiye resmi;

Buharlı, motorlu, yelkenli gemilerden berveçhi ati üç derece üzerine rüsumu sıhhiye istiyfa olunur :

1. — 250 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına (2) kuruş,

251 - 750 tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına (3) kuruş,

751 - yukarı tonilatoluk gemiler için beher tonilato başına (4) kuruş,

İşbu resim safi tonilato üzerinden hesap olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 2. — Türk limanları arasında seyrü sefer eden ve mebdai seferleri Türk limanı olan sefain rüsumu sıhhiyeyi ilk hareket ettikleri limanda tediye ederler.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 3. — Ecnebi limanlarından gelen gemiler, rüsumu sıhhiyeyi ilk uğradıkları Türk limanında tesviye ederler.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 4. — Patenta resmi :

Sevahili karibede seyrü sefer eden ve tonilatosu (250) den fazla olmayan motorlu ve yelkenli gemilere senede bir defa bir mücellet patenta verilerek esmanı olan yüz kuruş istiyfa olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 5. — Şahadetname Resmi :

Memaliki ecnebiyeye ihraç edilecek hayvanat, deri ve mevaddı sairei hayvaniye hakkında mahreç vesaiki sıhhiyesine müsteniden verilen şahadetname-lerden hudut ve sevahili sıhhiye merkez ve idarele-rince yüz kuruş resim ahz olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 6. — Bulaşık Resmi :

A) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tabi tutulacak beher yolcudan birinci gün için tathirat ve müşahede masrafı olarak yirmi beş, müteakip gün-ler için on kuruş ücret alınır.

B) Tahaffuzhanelerde tathiri icabeden sefain derunundaki büyük hayvanatın beherinden yevmiye üç kuruş, koyun ve attan küçük hayvanatın beherin-den yevmiye bir kuruş ücret alınır.

C) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiye tabi tutu-lan gemilerin tathirat ve saire işlerde istihdam edilen gardıyan ve amelenin beheri için yevmiye yüz ku-ruş alınır.

D) Tahaffuzhanelerde tathir edilecek eşyadan berveçhiati rüsum alınır.

1. — Yün, pamuk ve denek yapılmış başka eşya-nın beher yüz kilosundan on kuruş,

2. — Meşin ve derilerin beher yüz adedinden yir-mi beş kuruş,

3. — Paçavra, kâğıt parçaları balyalarının behe-rinden on kuruş,

E) Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tabi tutulan yüz safi tonilatoluk sefain için maktuan (50) kuruş, yüzden yukarı safi tonilato başına bir kuruş.

REİS — Söz isteyen var mı?

SIHHİYE VEKİLİ REFİK BEY (İstanbul) — Koyun ve atlar olacak.

DOKTOR REFİK BEY (Ertuğrul) — «Ondan» demelidir.

REİS — Maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 7. — Yedi yaşından küçük çocuklarla memurini devlet ve aileleri ve efradı askeriye ve muhtaç oldukları vesailerle sabit olan fukara bulaşık resminden muaftır.

REİS — Söz isteyen var mı? Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 8. — Harp gemileriyle muhalefeti havadan naşı bizzat Türk limanlarına giren ve orada ticarete girişmeyen tüccar sefineleri ve balık kayıkları tonilato ve bulaşık rüsumundan muaftır. Yalnız nöbetçi gardiyan yevmiesini tesviye ederler.

REİS — Söz isteyen var mı? Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 9. — Nizamâtı sıhhiyeye mugayir bir harekette bulunan sefaîn kaptanlarından :

1. — Alelümüm yelkenlilerden (15) lira,

2. — Motorlu sefaîn ile istimbot ve römorkörlerden (25) lira,

3. — Vapurlardan (100) lira cezayı nakdî alınır ve Hudut ve Sevahili Sıhhiye Müdiriyetine irat kaydolunur.

REİS — Söz isteyen var mı? Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 10. — Cezayı müstelzim halât berveçhiatidir :

1. — Hareket limanlarından patentasız veya gayri muntazam patenta ile gelmek,

2. — İstintak muamelesini ifa etmek ve muayene-i tıbbiye tabi tutulmak üzere karantinahane önünde tevakkuf etmemek veya tevakkuftan imtina etmek,

3. — Vebaya bulaşık bir limandan geldiği halde hilâfı emir ve memnuiyet rıhtıma yanaşmak,

4. — Vebaya bulaşık bir limandan gelip de rıhtıma yanaşmasına, halâtlarına gece ve gündüz eb'adı muayyen hâcizler vaz etmek şartıyla ve usulen müsaade edildiği halde bu hâcizleri vaz etmemek,

5. — Sefineye emtia tahmilinden evvel müverudu itibariyle tabi olduğu itlâfı fare ameliyesini yaptırmak için memurini aidesine vakit ve zamanıyla müracaat etmemek,

6. — Karantinahanede istintakı sıhhi icra edildiği sırada memurinisıhhiyeye geldiği mahallerin ve sefine mürettebatının ahval ve şeraiti sıhhiyeleri hakkında hilâfı hakikat beyan ve ifadatta bulunmak ve sefinede mevcut hastalığı ve hastaları ve bilumum vukuatı maraziyei saklamak, yanlış raporu sıhhi vermek,

SIHHİYE VEKİLİ REFİK BEY (İstanbul) — Reis Beyefendi «Sıhhi rapor vermek» olacaktır. 6 ncı fıkrada.

7. — Boğazlardan bilâihtilât mürur ederken bahrî zabıta sıhhiye memurlarının muhalefetine rağmen her ne suretle olursa olsun kara ile ihtilât etmiş olmak,

8. — İstintakı sıhhi muamelesi hitam bularak sefineye temiz pratika vermezden evvel karaya yolcu ve eşya çıkarmak veyahut kara ile herhangi bir surette ihtilât etmiş olmak,

9. — Tahaffuzhanelerde sefinenin veya yolcularıyla mürettebatının tabi bulundukları bir tedbiri sıhhiyi icra ettirmeden hareket etmek veya bu tedbirin tamamı icrasına karşı ankasdî manialar ve güçlükler ihdas etmek,

10. — Derununda sâri hastalık zuhur eden veyahut çıktığı limanda bu gibi hastalıklar bulunan sefaîn, pratike muamelesini liman haricinde yaptırmaya mecbur iken ankasdin limana girmek,

REİS — Söz isteyen var mı? Söz isteyen yok. Tashih veçhile kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 11. — Rüsumu sıhhiyenin sureti tahsili ve tahaffuzhaneler ve hudut ve sevahili sıhhiye merkez ve idareleri hidemat ve muamelâtı fenniye ve dahiliyelerini mübeyyin talimatnameler ayrıca kararname ile tanzim edilecektir.

REİS — Söz isteyen var mı?

FİKRET BEY (Ertuğrul) — O yanlış olmuştur. O onuncu olacaktır.

SIHHİYE VEKİLİ REFİK BEY (İstanbul) — Hayır efendim, doğrudur. 11 nci maddedir.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 12. — İşbu kanun ahkâmına muhalif mevaddı kanuniye ve nizamiye mefsuhtur.

REİS — Söz isteyen var mı? Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 13. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

Madde 14. — İşbu kanunun icrasına Sıhhiye ve Muaveneti İçtimaie Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi. Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyinize vaz edeceğim. Kabul edenler beyaz, kabul etmeyenler kırmızı rey varakası verecektir. Yoklama usulüyle yapılacaktır.

TALAT BEY (Kângırı) — Yoklama usulüne hacet yok Reis Bey.

(Artvin Dairei intihâbiyesinden istihsali ârâya başlandı.)

REİS — Henüz reylerini istimal etmeyen zevat varsa lütfen reylerini istimal buyursun. Efendim; İstihsali ârâ hitam bulmuştur.

7. — *Aksaray Mebusu Besim Atalay Bey'in; Halı dokumasına yarayan ip, eriş, argaç gibi şeylerle yünlerin men'i ihracına dair (2/256) numaralı teklifi kanunîsi ve Ticaret Encümeni mazbatası :*

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Reis Bey! Müsaade buyrulur mu?

REİS — Buyurunuz efendim.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Arkadaşlar! Bugün halıcılığa ait olan güzel sanatımız üzerinde rahneler açılmak ihtimali vardır. Bir maddeden ibaret olan bu kanunun müzakeresini rica ediyorum. Müstacel ruznamededir. Ve bir maddedir. Şimdi müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Efendim, bu kanun zaten müstacel ruznamededir. Şimdi müzakeresini teklif ediyorlar. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Şimdi müzakeresi takarrur etti.

Ankara

17 . 4 . 1340

Riyaseti Celileye

Halı dokumasına yarayan yün ipliklerin harice ihracının men'i hakkında Aksaray Mebusu Besim Atalay Bey tarafından teklif, tekrar Encümenimize havale buyrulan lâyihai kanuniye Encümenimizce

ledelmüzakere «Halı dokumasına yarayan eriş, argaç gibi yün ipliklerin iki sene müddetle dışarıya çıkarılması yasaktır» Suretinde tadili kabul edilmiş olmakla Heyeti Umumiye arzına karar verilmiştir.

Ticaret Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

İzmir

Karahisarışarki

Mustafa Rahmi

İsmail

Kâtip

Aza

Aza

Aza

Maraş

Mithat

Aza

Aza

Hakkâri

Konya

Nazmi

Refik

Yün ipliklerin men'i ihracı hakkında Kanun

Madde 1. — Halı dokumasına yarayan eriş, argaç gibi yün ipliklerin iki sene müddetle dışarı çıkarılması yasaktır.

Madde 2. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Ticaret Vekilleri memurdur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Yunanlılara karşı halıcılığımızı himaye için bir teklifi kanunîdir. Arzu buyrulursa...

DOKTOR FİKRET BEY (Ertuğrul) — Efendim, Ziraat Vekili Beyefendi bizi tenvir etsinler, noktai nazarları nedir, bu kanun hakkında? Rica edirim.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Efendim, bu hususa dair bazı mütalaa dermeyan eden arkadaşlarımız vardır. İpliğimize hâlel tari oluyor diyorlar.

Bunu teklif eden bendeniz olduğum için arz edeyim. Bendeniz Encümende izah ettim. Belki Zekâi Beyefendi bundan haberdar olmayabilir. Bendeniz arz edeyim.

FERİDUN FİKRÎ BEY (Dersim) — Reis Beyefendi, dinleyelim. Hükümeti de dinliyeim, zatı âlinizi de dinliyeim,

ZİRAAT VEKİLİ ZEKÂİ BEY (Aydın) — Efendim, maruzatım kısa olacaktır. Bendeniz, Besim Atalay Beyin fikrinde değilim. Yani yün ipliklerinin - Velev muvakkat bir zaman için olsa - ihracatı men etmek, memleketimizde mevaddı iptidaiye çok olmadığından iplik imalâthanelerinin cesaretini kırmak ve onların yapabilmesi imkânını ortadan kaldırmak demektir. Memleketimizde yün mevcuttur ve iplik fabrikaları yapılabilecek her türlü vesail ve vesait de vardır. Binaenaleyh bunu daha ziyade inkişaf ettir-

mek için lâzım olan tedbiri ittihaz edecek yerde iplik ihracatını men edecek olursak bütün fabrikaların memleketimizde teessüs etmesine şimdiden hail çekmiş oluruz. Gerçi iplik ihracatını men etmiş olmakla Beyefendinin buyurmuş oldukları gibi Yunanistan' da teessüs etmek üzere olan halıcılığa - bizden oraya iplik ihraç edildiği için - Buna mani olmak doğrudur. Fakat, bendenizin şahsî fikrim; memleketimizde halıcılığın taammüm etmesi ve mevaddı iptidaiyenin muhafaza edilmesi memleketin inkişafı iktisadisi namına arzu edilecek bir sanat değildir. Halıcılığın Yunanistan'da tarakkisinin devamı temenni edilecek ise bendeniz bunu şahsan temenni ederim. Yunanistan' da halıcılık devam etsin. Malumuâliniz halıcılık amelenin en ucuz bulunduğu yerlerde ancak inkişaf etmiştir. Meselâ Türkistan, İran ve bizde olduğu gibi. Sonra Yunanistan'da halıcılık terakki edeceğinden ve bizim halıcılığımıza rekabet etmesinden endişe etmek de doğru değildir. Halıcılık bir memlekette inkişaf etmektedir demek için o memlekette beş kuruş on kuruş yevmiye ile çalışan amelenin bulunduğunu farzetmek lâzımdır. Halbuki Yunanistan böyle bir mevkiî iktisadide değildir. Anadolu'dan oraya hicret eden, nakledilen ahali hasabiyle bugün için belki öyledir. Yunanistan'ın bize halıcılık noktai nazarından rakip olmasını arzu ederdim. Bu demektir ki, Yunanistan' da başka nev'i mesai ve sanayi; ameleye daha çok para kazandırmıyor demektir. Kendi memleketimiz için de halıcılık sanatından ziyade ameleye bir menfaat temin eden bir vaziyeti iktisadiyeyi temenni etmeliyiz. Yani memleketimizin vaziyeti iktisadiyesi öyle bir hale gelmeli ki, memleketimizde artık halıcılık kalmasın. Memleketimizde halıcılığın devamı amele fiyatlarının ucuz olduğu demektir. Memleketimizde yetişen iplik fabrikalarının teessüsünü teshil etmek lâzımdır ve bu memleketin inkişafı iktisadisi hesabına şayanı temennidir. Binaenaleyh, iplik ihracatını men etmek değil, bilakis ihracatı tezyit etmek için bir takım muavenet yapılsın. Diyelim ki bu mümkün değildir. Fakat ihracatı men etmek memleketimizde şeyanı himaye sanatları doğrudan doğruya şimdiden öldürmek demektir.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Hayır beyefendi öyle değildir. Tetkik edememişsiniz.

Arkadaşlar! Bendeniz ümit ederim ki Vekil Beyefendi mütalâatını bir esasa istinat ettirsinler, Ticaret Encümeni Azaları buradadır.

EMİN BEY (Eskişehir) — Ben muterizim.

BESİM ATALAY BEY (Devamla) — Ehemmiyeti yok, Hasan Beyefendi Ticaret Encümeninde böyle

bir kanuna lüzum olduğunu beyan etmişti. Arkadaşlar, bu, düşmanın yeni başlamış olan halıcılık sanatına bir darbedir. Amma iyi, amma kötü.

RASİH EFENDİ (Antalya) — Esasen ip bizde yoktur. Avrupa'dan geliyor.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Var hocam var.

RASİH EFENDİ — Gayet az.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Vardır. Bu işi erbabına bırakalım, Hasan Bey bu Kanunun faydasından bahsetmişti. Arkadaşlarla Ticaret Encümeninde idiler. Hatta bununla kalmadı, Ticaret Encümeni İzmir'den, Uşak'tan sonralım dedi. İzmir ve Uşak Ticaret Odalarının mütalâasını aldı. Doğru ve iyi bir iş yaptı. Arkadaşlar, Ticaret Odalarının rey ve fikrini almadan umumî bir mütalaa üzerine bu iplik imalini keserler, sözü muvafıkı hakikat değildir. Bu böyle görünebilir. Fakat hakikatte öyle değildir. İzmir Ticaret Odası diyor ki, iplik ihracatı Yunanistan'a devam ederse orada halıcılığı teşvik etmiş olacağız. Uşak Ticaret Odası da böyle diyor. Bunlara rağmen Ticaret Vekâleti Vekili Bey asilinin reyî hilâfına olarak böyle söylüyor. Şahsî içtihadı böyle olabilir. O başka meseledir. Bu iplik imalâtını bilhassa teşvik eder. Arkadaşlar, Uşak tüccarlarına Yunanistandan teklif vaki olmuştur. Onlar, kemali nefretle reddetmişlerdir. Memleketimizdeki iplik fabrikaları bizim halılarımızı imal etmeye kâfi gelmiyor. Ticaret Vekâleti üç muhtelif yerde, İsparta'da, Kırşehir'de, Kayseri'de fabrika açmak istiyor. Tabii bunu işittiniz. Memleketimizde bunlara ihtiyaç vardır. Bunu ancak İzmir'de (Şark Halı Şirketi) namıyla bir İngiliz şirketi çıkarıyor. Parayı bu kazanıyor. Şimdi diyebilirsiniz, ki biz bunu çıkarmadığımızda amele parayı nereden alacak? 3-5 Türk amelesi çalışıyor. Bunlar aç kalmayacak mı? Hayır arkadaşlar, aç kalmayacak. Bunun bilâkis faidei ameliyesi olacaktır. Bakınız nasıl: Şark Halı Şirketinin daha vâsi bir teşkilâtı vardı. Bunun birazını kaldırdı, Yunanistana götürdü. Eğer biz ip ihracatını men edecek olursak bu ipleri dahilde sarfedecek tezgâhlar yapmaya mecbur olacağız arkadaşlar. Rica ederim, arkadaşlar! Biraz memleketin hayatı sinayisine vukuftan sonra söz söylemeli. Sonra Yunanistan bu gibi fabrikalar yapabilir deniliyor. Evet yapabilir; yapamaz değil. Fakat onun yapamaması için bir takım sebepler vardır. Bunların nazarı itibare alınması lâzım gelir. Bir kere yevmiye onlarda bizden daha pahalıdır. Sonra onlarda kömür o kadar mebzul değildir ve sonra bir fabrikayı yapmak kolay

değildir. Herhalde iki sene kadar uğraşmak lâzımdır ve bunlar bir zamana mütevakıftır. Sonra en mühim sebep, Türkiye'nin yünlerini kullanmak mecburiyetindedir. Türkiye'den yün alacak. Çünkü halıcılık için ancak Anadolu yünleri işe yarar. Rumeli yünleri daha ince olduğundan daha ziyade mensucatta kullanılır. Bundan dolayı halı yapamaz ve bize rakebet edemez. Binaenaleyh Anadoludan yün alacak. Buna mecburdur. Tabii buradan yün gönderirken kirli yapğa alacak. Kirli yapğanın en iyisi % 20, kötüsü % 40 fire verir. Buradan da Yunanistan'a gönderecek. Yunanistan'da yıkayacak. Taranırken de fire verecek. Kırılacak, dökülecek. Bu kadar şey üzerine zam edilecek. Binaenaleyh Anadolu yünlerine rekabet etmesi kabil midir? Bu gibi şeyleri nazarı itibare almalıyız. Hastayım, daha fazla söylemeye vaktim yok, arkadaşlar! mamafih arzu buyurduğunuzu tenvire hazırım.

EMİN BEY (Eskişehir) — Efendim, malûm âli-leri Yunanistan'da halıcılık, Türkiye'den mübadele suretiyle Yunanistan'a giden bir takım gayrı müstahsil sınıfın orada boş kalarak kendilerine iş aramaları yüzünden başlamıştır. Zekai Beyefendinin buyurdukları gibi memlekette halıcılığın inkişafı gıpta edilecek bir şey değildir. Halıcılık işsizliği ve sâayı ve amelin azlığını gösteren bir meslektir, bir sanattır.

FERİDUN FIKRİ BEY (Dersim) — Amelemizin fukaralılığını gösterir..

EMİN BEY (Devamla) — Hasan Beyin vekâleti esnasında Hasan Bey bu karara iştirak etmemiştir. Bendeniz Zekâi Beyin mütalâatını orada da serd ve iddia eyledim. Hasan Bey bunu kabul etti. Fakat mühim zararı da olmaz, dedi. Olsa olsa bir aylık için faydası olur dedi.

BESİM ATALAY BEY (Aksaray) — Bir ay demedi!.

EMİN BEY (Devamla) — Zabıtları okuyabilirsiniz. Faydası olmaz dedi. Binaenaleyh arkadaşlar, halıyı mı düşüneceğiz? Memleketin kısmı azamında hayvan vardır. Halk, mevaşi sahibidir. Koyuncuları da düşüneceğiz. Koyuncuları düşünürken bizim yün alıcı membamızı kapamak yünlerimizden iplik çıkarmaya çalışacak yerde bu gibi müesseselerin dolayısıyla kapatılmasına kalkmak muvafıkı insaf değildir.

Arkadaşlar! Halı için hepimiz müttetikten kabul ettik ki Avrupa'dan gelmesi zarurî olan iplikler, burada yetiştirilinceye kadar, Avrupa'dan gelirken onlardan gümrük alınmasın! Bunda hepimiz müttetik idik. Bundan başka böyle herhangi bir yerde beş on tezgâhı koruyacağım diye memleketin ekseriyeti azi-

mesini teşkil eden mevaşi sahiplerinin menfaatını nazarı itibare almamak, onların böyle bir mebanı tıkmak adaletle gayrı kabili telifdir ve menafîi umumiye ile kabili telif değildir ve faidei ameliye de vermez. Onun için bendeniz de Zekâi Beyefendinin fikrine işti-
rak ediyorum.

REİS — Müzakerenin kifâyetine dair tahrir var. Efendim! Kifayeti reyî âlinize koyacağım. Kifâyeti müzakereyi kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Kâfi görüldü efendim. Kanunun reddini teklif ediyorlar. Binaenaleyh maddelere geçilip geçilmemesini reye koyacağım. Maddelere geçilmemesi takarrür ederse tabii kanun reddedilmiş olacaktır. Maddelere geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; maddelere geçilmesini kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Maddelere geçilmesi kabul olunmadı. Binaenaleyh kanun reddolundu efendim.

8. — *İtibarı ziraî Cemiyetleri hakkında (1/430) numaralı kanun lâyihası ve Ziraat Encümeni mazbatası :*

REİS — Efendim, itibarı ziraî cemiyetleri hakkında (1/430) numaralı kanun lâyihası ve Ziraat Encümeni mazbatasının müzakeresine geçiyoruz :

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

Kalerhi Mahsus Müdiriyyeti

Ankara

6/485

10 . 1 . 1340

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Riyaseti Celilesine

İtibarı Ziraî Cemiyetleri hakkında İktisat Vekâleti Celilesince tanzim kılınıp, İcra Vekilleri Heyetinin 9 . 1 . 1340 tarihli içtimasında Meclisi Âliye arzı takarrür eden kanun lâyihası ile esbabı mucibe sureti musaddakası leffen taktim kılınmış olmakla iktisabı kanuniyet eylemesi esbabının istikmaline müsaadei Riyaset Penahilerini istirham eylerim efendim..

Başvekil

İsmet

Türkiye Cumhuriyeti

Ziraat Bankası

Müdiriyyeti Umumiyesi

Mütalâatı Umumiye

Ziraatın terakkisi için itibarı ziraî heyetlerinin lüzumu teşekkülü ziraî memleketlerde yapılan tecarüple tezahür etmiştir. Bu müessesat mevcut olmayınca ne

ziraatın islâh ve tekemmülü ve ne de zürrain muhtekir mutavassıtlar elinden kurtarılacak onların levazımı esasiyesini tedarik ve mahsulâtını mucibi memnuniyet surete sevk etmek kabil olamaz. Bu kanun lâ-yihası Teşkilâtı iktisadiyemizin mevcut nevakısını itmam edecek esasatı muhtevidir. Bir memlekette müesses usul ve kavaidin diğer bir memleketin tabiat ve hususiyetlerine göre nakil ve tatbiki zımnında tanzim edilecek levayihde bazı hataların vukuu zarureti nazarı dikkate alınmalıdır.

Herhangi kanunun alettedrici tatbik ve icrası lâzım gelmekten dolayı bazı arzu edilen cihetlerde duşarı tehhür olmak zaruridir.

Madde: 1 — İktisadî Ziraî Cemiyetlerine fevaidi ya tamamen veya kısmen malûm olmamaktan ve bazı muhtekirlerin menfaatına mugayir bulunmaktan ahalinin teşebbüsüyle teşkil edilemeyeceği derkâr bulduğundan bu yolda mecburiyet vazına lüzum görülmüştür. Yeniden vücuda getirilecek itibarı ziraî cemiyetlerinin hüsnü idaresi ve tevsii muamelâtı ancak azanın mesuliyeti gayrı mahdudeyi yani emvali gayri menkule ve menkulesi ile yekdiğerine kefaleti müteselsileyi taahhüt etmelerine mütevakkıf bulunduğundan bu esas dercedilmiştir.

Madde: 2 — Bu Cemiyetler muamelâtını tedvir için bir heyeti idare lüzumu derkâr bulunduğundan heyetin sureti teşekkülü zikredilmiştir.

Madde: 3 — Cemiyetin azasına gerek cemiyetçe ve gerek Ziraat Bankasıca itibar temini ve sair suretle muavenet ifası, azanın tayin ve tespit itibarına mütevakkıf bulunduğundan bunun sureti tespiti dermayan edilmiştir. Bir de zürradan bazısı şirkete iştirakten ve itibar defterini tahtimden imtina ettiği takdirde keyfiyetin vasıtai hükümetle halli münasip görülmüştür.

Madde: 4 — Sirkât ve dolandırıcılık gibi sâlibi emnü itimat ahvali malum olan eşhasın cemiyete ithali diğerlerinin bihakkin imtinasını intaç edeceğinden ve bu kabil çiftçilerin cemiyete aza kayıt edilmemesi muktazi görülmüştür.

Madde : 5 — İtibarı Zirrai Cemiyetlerinin gerek teşkili, gerek idaresi ve gerek muamelâtının teftiş ve mürakabesi hususatı Ziraat Bankasıca deruhde ve ifa edilmediği takdirde bu cemiyetlerin ne tesis, ne de payidar olması kabil olamayacağından cemiyetlerin memleketin ihtiyacı ile mütenasip mertebeli terakki ve tekemmüle vusulüne kadar muamelâtı anifenin bankaca ifası zaruridir.

Madde: 6 — İtibarı Ziraî Cemiyetlerinin ne gibi hususatla iştiğat edeceği misal tarikiyle zikredilmiştir.

Madde: 7 — Ziraat Bankasının itibarı Ziraî Cemiyetlerine emval ve eşya ve nakit ikrazatında azasının itibarını mübeyyin defteri esas tutması lâzım geleceği gibi cemiyet de o esasa göre tevzii ikrazat eyleyecektir. Cemiyet, başlıca dayini ve her hususta zahiri olan bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmediği takdirde bankanın cemiyet heyeti umumiyesine veya bir kaç azaya hakkı müracaatı kabul edilmek suretiyle banka hukuku tahtı temine alınmıştır.

Madde: 8 — Bir mıntıkadaki itibarı Ziraî Cemiyetleri menafii müşterekelerini temin için lüzum gördükleri takdirde aralarında tesisi münasebet ve itti-hat edebilirler. Bu suretle teşekkül edecek heyeti ittihadîyelerde bu kanuna tevfikân teşekkül ve aynı nizamat dairesinde teessüs edecekleri cihetle cemiyetlerin alelinfirat hukukunu haleldar etmez.

Madde: 9 — Balâda esbabı umumiyesi zikir ve beyan edilmiştir.

Madde: 10 — İtibarı Ziraî Cemiyetleri azaları uhdesindeki matlubatını Ziraat Bankasının matlubatını istiyfa için mevzu ahkâma tevfikân yani mahkemeye müracaata ve istihsali hükme hacet olmaksızın istiyfa etmesi bu cemiyetlerin temini devamı muamelâtı ve bakası için elzemdir.

Madde: 11 — İtibarı Ziraî Cemiyetleri azasının muhtekirler elinden kurtulması ve mevaddı iptidaiyesini ucuz mübayaa ve mahsulâtının kıymeti hakikiyesiyle fûruht edebilmesi velhasıl âlemi ticaret rekabete uğrayarak intifa etmesi bu ve atideki maddelerde gösterilen muafiyata mazhariyetle kabilirdir.

İtibarı Ziraî Cemiyetleri Kanun Lâ-yihası

Madde : 1 — Ziraatın terakkisi ve ahvali iktisadiyelerinin islâhı için bir veya bir kaç nahiye ve kariye çiftçileri aralarında bilumum emvali menkule ve gayrimenkuleleriyle mesul ve zamin olmak şartıyla kefaleti müteselsileyi gayrı mahdudeli bir itibarı Ziraî Cemiyeti teşkiline mecburdurlar.

Madde: 2 — İtibarı Ziraî Cemiyetleri muamelâtı, azasının heyeti umumiyesi tarafından müntahap reis, Veznedar ve kâtipten ve adedi aza ile mütenasip miktarda diğer azadan müteşekkil bir meclisi idare marifetiyle tedvir olunur.

Madde 3. — İtibarı Ziraî Cemiyetinin teşekkülünü müteakip meclisi idare, Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuriyle azadan her birinin malik ve mutasarrıf olduğu emvali menkule ve gayrimenkule

kıymetine nazaran bir itibarı takdir ve bunları hususî bir deftere tespit ve defterin ikmalinde heyeti umumiyeğe arz eder. Heyeti umumiyece aynen veya tebdilen tasdik edildikten sonra defterin ziri aza tarafından ayrı ayrı tahtim veya imza edilir. Zürra, defter zirini tahtimden veya cemiyete iştirakten imtina ederse keyfiyet Ziraat Bankasının bu bapta mutalaası esas ittihaz olunarak meclisi idarei kazaca bittetkik hangi çiftçinin şirkete aza kaydı kararlaştırılırsa ademi muvafakatine bakılmaksızın şirkete ithal ve azayı sairenin hukuk ve vazaifiyle mükellef kılınır.

Madde 4. — Dolandırıcılık ve sirkat gibi emniyeti salıp suiiahval ile müstehir olanlar şirkete ithal edilmez.

Madde 5. — Nereelerde İtibarı Ziraat Cemiyeti teşkili lâzım geleceğini Ziraat Bankasının teklifi üzerine İktisat Vekâleti tayin eder. Bu cemiyetlerin bulundukları mıntika ahval ve şeraitine göre sureti tesis ve teşkili Ziraat Bankasınca yapılacak ve cemiyet için mabihuttatbik olacak nizamnamelerle tespit edilir.

Madde 6. — Bu cemiyetler başlıca itibar takdiri, kredi küşadı, mevaddı iptidaiye ve alât ve edevat veya istihlâk edilecek eşya tedarik ve iştirası, şürekânın sair ihtiyacat ve menafii müşterekesinin teshil ve temini, mahsulât ve mamulâtı ziraiyenin furuhtu hususatiyle iştigal eder.

Madde 7. — Ziraat Bankası İtibarı Ziraat Cemiyetlerine azasının üçüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibarı ziraisi nispetinde aynen veya nakten ikrazatta bulunur. Cemiyet bu ikrazatı ayrı nispette azaya tevzi eder. Cemiyet, bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmediği takdirde banka, cemiyet azasının heyeti umumiyesine yahut bir veya bir kaçına müracaatla istifayı hak ve matlup eder.

Madde 8. — Bu mıntikanın İtibarı Ziraat Cemiyetleri, aralarında rabıta ve münasebet vücuda getirerek makasit ve menafii müştereklerini birlikte istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ahkâmına tevfi kan ittihat edebilirler.

Madde 9. — İtibarı Ziraat Cemiyetlerinin her türlü muamelât, kuyut ve hesabâtı Ziraat Bankasının daima teftiş ve mürakabesi tahtındadır.

Madde 10. — İtibarı Ziraat Cemiyeti, azasındaki her nevi matlubatını Ziraat Bankasının kendi matlubatını tahsil ve istiyfa hususundaki ahkâmına tevfi kan tahsil ve istiyfa eder.

Madde 11. — İtibarı Ziraat Cemiyetlerinin kuyut, vesaik ve muamelâtı Ziraat Bankasının muaf olduğu harç, rüsum ve tekâliften ve icrayı ticaret ettiği takdirde bidayeti teşekkülünden iki sene gayesine kadar temettü vergisinden muaftır.

Madde 12. — Azasının mahsulâtını işlemek veya muhafaza etmek gibi hususat için teferruan cemiyet uhdesine geçecek gayrimenkulât her türlü tekâliften muaftır.

Madde 13. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Dahiliye, Maliye, Adliye ve İktisat Vekâletleri memurdur.

Madde 14. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir. 9 Kânusani 1340

Başvekil	Şeriye Vekili
İsmet	Mustafa Fevzi
Müdafaai Milliye Vekili	Hariciye Vekili
Kâzım	İsmet
Dahiliye Vekili	Adliye Vekili
Ferit	Seyit
Nafia Vekili	Maarif Vekili
Bulunamadığı	İsmail Sefa
	Sihhiye ve
Maliye Vekili	Muaveneti İştimaie Vekili
Mustafa Abdülhalik	Doktor Refik
	Mübadele,
İktisat Vekili	İmar ve İskân Vekili
Hasan Hüsnü	Necati
Erkânı Harbiye Umumiye	
Vekâleti Vekili	
İsmet	

Ziraat Encümeni Mucibe Lâyihası

Encümenimize tevdi olunan İtibarı Ziraat Cemiyetleri Kanunu lâyihası arız ve amik tetkik ve mütalaa olundu.

Memleketimiz istihsalâtının teksir ve tezyidi kıymeti ve menafii ticaret temini gibi ziraat ve iktisadî ziraimizin esbap ve vesaili ıslâhı her halde bu cemiyetlerin teşekkül ve az zamanda teksirine mütevakıf olduğu mertebeyi bedahette bulunduğundan lâyiha esas itibarıyla şayanı kabul görülmüştür. Kanunun ihtiva ettiği maksada göre cemiyetler unvaniyle tevsiminden «birlik» ıtlakı daha münasıptır. Lâyihanın birinci maddesinde mevzubahis birliklerin fevaidi azimesi itibarıyla süratı teşekkülünü teminen teşkilâtın mecburî olması esası kabul edilmiş ise de tatbikatca badi olabileceği müşkülât nazarı dikkate alınarak madde madde şekli muharrerde tadil edilmiştir. Ancak, teşkilâtı mezbureden muntazır fevaidi

din teyakkuniyle bilâ mümanaat ve müşkülât hizi vücuda isali pek uzun zamana mütevekkıf olacağından başka en ziyade lüzum olan yerlerde makasidi husisiye takibeden bazılarının teşvikat ve tertibatıyla akamete uğrayacağından muhaziri mezkûreye mani olmak üzere ittihazi muktazi tedabir ikinci maddeye dercolunmuştur.

Birliklerin gerek teşkilâtında ve gerek murakabe ve idaresinde yegâne amili kanunu cedidiyle tamamen zürrain malı olan ve idaresi kendilerine tevdi edilen Ziraat Bankası olacağından bankanın birliklere ait vazaifine ve bunlara karşı arz edeceği muavenetin mukabil matlubatının temini istiyfasına ve keza lik birliğin azasına karşı vaziyetin tespitine mütedair ahkâm ile birlikte ifa edeceği hususattan bazı misal suretinde dercedilmiştir. Birliklerin bilhassa mebadii teşekküllerinde büyük menfaat temin edemeycekleri cihetle bazı muafiyata mazhariyetleri teşekkül ve tekessür için pek mühim medarı teşvik olacağından lâihânın mevaddı ahiresinde bu istisna tespit olunmuştur.

Kanun lâihâsının ehemmiyeti mahsusasına binâen müstacelen ve Salı günü müzakeresi istirhamıyla Riyaseti Celileye takdim olunur.

İtibarı Ziraî Birliği Kanunu Lâihâsı

Encümenin Teklifi

Madde 1. — Kanunu mahsus mucibince şahsiyeti hükmiyeyi haiz olan bir veya bir kaç köy ve nahiye, şehir ve kasaba çiftçileri ve aynı cins mahsulâtı ziraiye müstahsilleri birleşerek ahvali iktisadiyelerinin islâhı için gayrı mahdud ve kefaleti müteselsileli İtibarı Ziraî Birlikleri teşkil ederler.

Madde 2. — İtibarı Ziraî Birlikleri Ziraat Bankasının göstereceği mahallerde köy, nahiye, şehir, kasaba çiftçi ve müstahsiller ekseriyetinin muvafakati ve Ziraat Vekâletinin tasvibi ile teşkil olunur. Birliklerin sureti tesis ve idaresi Ziraat Bankasınca, hükümetce tasvip olunacak bir nizamname ile tayin edilir.

Madde 3. — İtibarı Ziraî Birliklerinin umur ve muamelâtı nizamnamesi mucibince heyeti umumiyesi tarafından muntahap reis ve veznedar ve kâtip ile lüzumu kadar azadan müteşekkil bir meclisi idare tarafından tedvir olunur.

Madde 4. — İtibarı Ziraî Birliğinin teşekkülünü müteakip meclisi idaresi Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuriyle azadan her birini malik ve mutasarrıf olduğu emvali menkule ve gayrimenkule

kıymetlerine nazaran itibarlarını takdir, bunları hususî bir deftere tespit ve heyeti umumiye arz eder. Heyeti umumiyece aynen veya tadilen kabul olunduktan ve defterin ziri ayrıca yekdiğerine karşı kefaleti müteselsile ile kabul edildiklerini mübeyyin şerh ve aza tarafından ayrı ayrı tahtim veya imza edildikten sonra kâtibi adilce tasdik olunur. İtibarı Ziraî Birliği teşkil eden köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsillerinden birliğe iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunamaz.

Madde 5. — Bu Birlikler, başlıca itibar takdiri, kredi küşadı ve mevaddı iptidaiye ve alât ve edevat veya ziraatta istihlâk edilecek eşya tedarik ve iştirası ve şürekânın sair ihtiyacat ve menafii müsterekesinin teshil ve temini, mahsulât ve mamulâtı ziraiyenin muhafaza ve furuhtu gibi hususatla iştigal eder.

Madde 6. — Ziraat Bankası İtibarı Ziraî Birliklerine azasının dördüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibarı ziraisi nispetinde aynen veya nakden ikrazatta bulunur. Birlikler, bu ikrazatı aynı nispette azasına tevzi eder. Birlikler, evvelâ azası zimmetindeki matlubatını Ziraat Bankası matlubatının tahsili hususundaki ahkâma tevfi kan tahsil ve istiyfa eder. Saniyen, gayrı kabili tahsil zimmeti birlik heyeti umumiyesince azanın itibarı nispetinde tevzi temin edilir. Birlikler, bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmezse banka birlik meclisi idaresine veya azanın heyeti umumiyesine yahut bir kaçına müracaatla istiyfayı matlup eder.

Madde 7. — Bir muntakanın İtibarı Ziraî Birlikleri aralarında rabita ve münasebet vücuda getirerek makasit ve menafii müstereklerini müctemian istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ahkâmına tevfi kan itti hat edebilir.

Madde 8. — İtibarı Ziraî Birliklerinin her türlü muamelâtı ve kuyut ve hesabâtı Ziraat Bankasının daimî teftiş ve murakabesi tahtındadır.

Madde 9. — İtibarı Ziraî Birliklerinin kuyut ve vesaik ve muamelâtı Ziraat Bankasının mafu olduğu harç ve rûsum ve tekâliften ve alım ve satımları dahi temettü vergisinden mafudur.

Madde 10. — Azasının mahsulâtını işlemek veya muhafaza etmek gibi hususat için birliklerin iştirak ve teferrü ve inşa edecekleri emvali gayrı menkule tekâlifi devletten mafudur.

Madde 11. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Maliye ve Dahiliye ve Adliye ve Ziraat Vekâletleri memurdur.

Madde 12. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

Ziraat

Encümeni Reisi Namına	Mazbata Muharriri
İzmir	İzmir
Rahmi	Rahmi
Kâtip	Aza
	Kozan
Necip Ali	Ali Şadi
Aza	Aza
Maraş	Zonguldak
Abdülkadir	Yusuf Ziya

REİS — Matbu olduğu için okumaya lüzum olmadığını söylüyorlar. (Lüzum yok sesleri) O halde efendim, heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini reyî âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyacağım; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu efendim.

İtibarı Ziraî Birliği Kanunu

Madde 1. — Kanunu mahsus mucibince şahsiyeti hükmiyeyi haiz olan bir veya bir kaç köy veya nahiye, şehir ve kasaba çiftçileri ve aynı cins mahsulâtı ziraiye müstahsilleri birleşerek ahvali iktisadiyelerinin ıslahı için gayri mahdud ve kefaleti müteselsilleri İtibarı Ziraî Birlikleri teşkil ederler.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — «Birlikleri» tabiri hakkında Encümen izahat versin! Birlikten maksat, nedir, ortaklık mı, kooperatif mi, neyin tercümesidir?

CEMAL HÜSNÜ BEY (Ziraat Bankası Müdürü Umumî Muavini) — Oradaki (Birlik) kelimesi doğrudan doğruya kooperatif demektir. Fakat bu kooperatif bir çok kooperatiflerden ayrıdır. Diğer kooperatiflerde sermaye esası olabilir. Yalnız burada esas sermaye değil. Burada esas olan eşhasın bir birlerine kefaleti müteselsile ile itibarı ziraatlerini tespit etmeleridir. Binaenaleyh bu itibarı ziraatleri üzerindedir ki bir şirket müessesidir. Buradaki birlik tabirinden maksat budur.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Köyler için yaptığınız kanunu ben anlamıyorum. Arkadaşlar! İstirham ederim, hiç olmazsa Encümen bu kanunu tam köylüce bir dil ile yazsın, tekrar getirsin ve yarın çıkaralım.

TALAT BEY (Ardahan) — Onu herkes anlar canım!

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Onu herkes anlar mı? Siz on bin kişiden ibaret bir herkessiniz. Fakat on milyonluk bir herkes vardır. Asıl ona tebaiyet etmek lâzımdır! Binaenaleyh itibarı ziraatden anlamayan bir mebus varken benim köylüm hiç anlamaz. Binaenaleyh çiftçi birliği dersiniz. Kanunun Encümene iadesiyle yarın buraya getirilmesini teklif ederim.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Efendim, Malumuâliniz Meclisten geçen ve kabul olunmuş olan Ticaret Kanununun 10 uncu maddesine bir zeyl yapılmıştır. Kooperatiflere «ortaklık» dedik. Şimdi, mademki lışanı kanunimizde kooperatife «ortaklık» demek mutad olmuştur ve Ticaret Kanununa o suretle girmiştir, bilâhare mahakimce müşkülâtı dai olmamak için buradaki birlikleri tabirinin de o suretle ortaklığa kalbi, o tabirle ifadesi lâzım gelir. Kanunlarımıza da bu suretle geçmiştir.

TUNALI HİLMİ BEY (Zonguldak) — Asıl Türkün dilimle bir (imece) kelimesi vardır ki bir kaç bin sene evvel icad edilmiştir. Kooperatifin mukabili imecedir.

İSMET BEY (Çorum) — Efendim, Ziraat Bankası evvelce «İtibarı Ziraî Cemiyetleri lâiyhası» diye bir teklif yapmıştır. «İtibarı Ziraî Birlikleri» diye Encümen tashih etmiştir. İtibarı Ziraî Birlikler, itibarı Ziraî ortaklıkları değildir. Kanun lâiyhasının heyeti umumiyesi okunduğu zaman, itibar ortaklığına delâlet eden ve ona ait olan ve Ticareti Berriye Kanuna zeyl edilen kanundan anlaşılan mana yoktur. Çünkü itibarı Ziraî Ortaklığı gayri mahdud mes'uliyetli olacaktır. Binaenaleyh Ticareti Berriye Kanununa ilâve edilen madde ile itibar ortaklığının netayici hukukiyesi henüz tespit edilmemiştir. Bundan dolayı bu lâiyha, Ziraat Bankasının itibarı şahsî tesisi esasına, yani şahsın itibarına ikrazat yapması esasına göre yapılmış ve ayrıca hususiyeti haiz bir kanun lâiyhasıdır. Onun için tam manasiyle «İtibarı Ziraî Ortaklığı» denememiştir. «İtibarı Ziraî Birlikleri» denmiştir.

REİS — BAŞKA söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Maddeyi aynen reynize koyacağım. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reynize koyacağım; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Madde aynen kabul edilmiştir efendim.

Madde 2. — İtibarı Ziraî Birlikleri Ziraat Bankasının göstereceği mahallerde köy, nahiye, şehir, kasaba çiftçi ve müstahsiller ekseriyetinin muvafakatı ve Ziraat Vekâletinin tasvibi ile teşkil olunur. Bir-

liklerin. sureti tesis ve idaresi Ziraat Bankasına tasdik olunacak bir nizamname ile tayin olunur.

REİS — Söz isteyen var mı efendim?

İSMET BEY (Çorum) — Burada noksan var. «Ziraat Bankasına tanzim ve hükümetçe tasdik olunacak» denecektir. Bu bir sehvi tab'dır.

REİS — «Ziraat Bankasına tanzim ve hükümetçe tasdik olunacak» değil mi Efendim? Madde hakkında başka söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddeyi bu suretle reyinize vaz ediyorum; kabul edenler. lütfen. el kaldırsın.. Aksini reye koyacağım; kabul etmeyenler el kaldırsın.. Kabul edilmiştir. efendim.

Madde 3. — İtibarı Ziraî Birliklerinin. umur ve muamelâtı. nizamnamesi. mucibince. heyeti umumiyesi tarafından. müntahap reis ve veznedar ve kâtip ile. lüzumu kadar azadan. müteşekkil bir meclisi idare tarafından. tedvir olunur.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi aynen kabul edenler. lütfen. el kaldırsın.. Kabul etmeyenler el kaldırsın.. Madde aynen kabul olundu efendim.

Madde 4. — İtibarı Ziraî Birliğinin teşekülünü müteakip meclisi idaresi Ziraat Bankası memurlarından birinin huzuriyle azadan ve herbirinin malik ve mutasarrıf olduğu emvali menkule ve gayri menkule kıymetlerine nazaran itibarlarını takdir, bunları hususî bir deftere tespit ve heyeti umumiyeye arz eder. Heyeti umumiyece aynen veya. tadilen kabul olunduktan ve defterin ziri ayrıca yekdiğerine karşı kefaleti müteselsile ile kabul edildiklerini mübeyyin şerh ve aza tarafından ayrı ayrı tahtim veya imza edildikten sonra. Kâtibi adilce tasdik olunur. İtibarı Ziraî Birliği teşkil eden köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsillerinden Birliğe iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunamaz.

REİS — Söz isteyen var mı efendim?

İSMET BEY (Çorum) — Reis Bey! Burada da bir sehvi mürettep var.

DOKTOR MUSTAFA BEY (Çorum) — Efendim, itibarı ziraî için. bu madde ile emvali menkule ve gayrimenkuleyi esas ittihaz ediyoruz. Ben öyle zannediyorum ki, bir Cumhuriyet Meclisinde; bilhassa. insanların emvali menkulesi olduğu gibi iffet değeri ile iş kuvvetleri de nazarı itibare alınsın! Öyle insanlar vardır ki emvali menkulesi vardır, elinden iş gelmez. Öyle insanlar vardır ki, emvali menkulesi ve gayri menkulesi yoktur. Fakat iş kudreti vardır. Bilhassa iffet değeri mevzubahis olmalıdır. (İş kudreti ve iffet değeri) tabirlerinin konulmasını teklif ederim.

MUSTAFA FEYZİ EFENDİ (Konya) — Malî hususatta iffet mevzubahis olamaz.

DOKTOR MUSTAFA BEY (Çorum) — Osmanlı Bankasına gidin, bakın ne yapıyor?

EMİN BEY (Eskişehir) — Efendim, bu madde, maksut olan meseleyi temin edemeyecek, yetki yerine kefalet edecek demek, köyde haraca maruz kalmak demektir. Mustafa Beyin fikirlerine bendeniz de iştirak ederim. Emvali yok. Bu gibi adamlara kimse kefil olamıyor. Ona kefil olamayınca Ziraat Birliğine iştirak edememek lâzım gelir. İştirak edemeyince kendisine Ziraat Bankası yardım etmeyecektir. Ne demek benim sermayemi alıyor? Ben sermayedarıyım onun. Ziraat Birliğine iştirak etmeyeceğim. Bunun için bu maddeyi şimdi çıkarmaktansa biraz düşünerek gelecek devreye bırakmak doğrudur. Bunun kabili tatbik olmadığına kaniim. Bunun, itibarı şahsî de olabilmesi, iki üç sınıfa ayrılması lâzımdır. Bendeniz rica edeceğim. Böyle acele acele çıkaracak olursak bir hercü merciye uğrayacaktır. Bunu tehir edelim.

İSMET BEY (Çorum) — Efendim, maddede bir sehvi mürettep var. Evvelâ onu arz edeceğim. (Kefaleti müteselsile ile kabul edildiklerini mübeyyin şerh) denmiş, (şerh dahi) olacaktır. İkinci notkaya gelince birinci ve ikinci maddelerde itibarı Ziraî Birliklerinin sureti teşkili tasrih edildi. İkinci madde mucibince İtibarı Ziraî Birlikleri teşkili için çiftçilerin ve müstahsillerin ekseriyetinin muvafakatı alınacak, Ziraat Vekâleti de tensip ederse orada birlik teşekkül edecektir. Binaenaleyh böyle ekseriyet talep ettiği halde bir kaç tanesi imtina ederse bittabi ziraat birliğinin o köy halkının heyeti umumiyesine birden temin etmiş olacağı faideyi kendisine de cebren temin etmek için ikrazatta bulunamaz diyor. Bankanın ikraz usulleri teminat üzerine idi. Binaenaleyh itibarla ikrazat yapamazdı. İtibar üzerine ikraz yapmak suretiyle teminatla ikraz muamelesinden mutazarrır olan zürraı kurtarmak, bankayı dahi kurtarmak esasına müstenittir. Banka, emvali menkule üzerine ikrazat yaptığı zaman mutazarrır olmaktadır. Aynı zamanda bundan zürra da mutazarrır olmaktadır. Yani zürraın emvali gayri menkulesi satılıp zürra mutazarrır olmakta, satıldığı zaman satış parası deyine kifayet etmediği takdirde Ziraat Bankası dahi zarar etmektedir. Emvali gayri menkule üzerine yapılan ikrazat muamelesi hem bankayı ve hem de çiftçiyi zarardide eden bir usuldür. Bundan dolayı bu şirkete dahil olmak suretiyle itibar vermek ve verilecek itibar üye-

rine bankanın zararı olmaksızın kendisinin istifadesi, yani bankanın da mutazarrır olmaması esasına müstenittir. Zaten itibar şahsıdır. Her halde itibarı şahsinin de karşılığı olmak lâzım gelir. (Ne için sesleri) Mesai üzerine vukubulacak itibar meselesine ait olan ciheti Ziraat Bankası Müdürü Umumîsi mütehassısıdır, o cihetten sizi tenvir eder. Bendeniz kendi noktai nazarımı arz ediyorum.

Binaenaleyh; İtibar Birliklerine iştirak etmeyen zürraa para ikraz edemez, demenin manası, böyle köy halkının, şehir halkının müstahsilleri tarafından teşkil edilen İtibarı Ziraî Birlikleri teşekkül ettikten sonra imtina edenler demektir. Yoksa teşekkül etmeyen yerlerde zürraa alelinfirat ikraz muamelesine devam edecektir. Mutlaka bunu yapacaksın, ya yapmadığın takdirde sana para vermeyeceğim demek değildir. Köy halkının ekseriyetinin talebi üzerine yapılacak şirkete iştirak etmesi için bir kuvvei müeyyidedir ve kendi menfaatine kuvvei müeyyidedir.

EMİN BEY (Eskişehir) — Sermayesini alıyorsun, ne hak ile ikrazatta bulun muyorsun?

İSMET BEY (Çorum) — Sermayesi yok.

EMİN BEY (Eskişehir) — Nasıl? Sermaye zürraindır, Ziraat Bankasının sermayesi kimindir?

İSMET BEY (Çorum) — O başka, o ciheti arz edeyim. Ziraat Bankası zürrain hissei menafiiini almak suretiyle teessüs eden bir bankadır ve ikrazatını da zürraa yapacaktır ve zürraa yapacağı ikrazatta hem zürrain ve hem de kendisinin zararına olacak şekilde devam edecek midir? Ve her halde zürraa da nafi, kendisine de nafi bir şekil aranacaktır ve aranmış olan şekil de budur.

ZİRAAT VEKİLİ ZEKÂİ BEY (Aydın) — Beyefendiler! Bu İtibarı Ziraî Cemiyetleri, yahut Şirketleri Kanununu. Ziraat Encümeninde müzakere ederken... (İşitmiyoruz sesleri) Bu kanunun evvelce ihzar edilmiş olan projesini müzakere ederken mesele iki şekilde nazarı itibare alındı. Ziraat Bankasının teklif ettiği Ziraat Birlikleri her şehirde, her nahiyede, yahut her köyde veyahut Ziraat Bankasının tensip edeceği yerlerde mecburen teşekkül ettirilmesi halkın mecburen bu şirketlere, Ziraat Birliği Cemiyetlerine dahil edilmesi hakkında idi.

Ziraat Encümeni bunu muvafık görmedi. Herkesi gayrı mahdud kefaleti müteselsile ile birbirine mecburen raptetmek, yani bütün emvali menkule ve gayrı menkuleleriyle ve gayrı mahdud kefaleti müteselsileleri ile birbirlerine reptetmek bunun karşısında ihtimal muvafakat etmeyecekler diyerek kuvvei müey-

yidesi olmak üzere bir ceza tatbik etmeyi muvafık görmedim. Muvafık görmeyince ihtiyare talik edilmek lâzım geldi. İhtiyar ile olunca belki Ziraat Bankasının her köyde az çok tekessürünü arzu ettiği şirketler tesis edemeyecektir. Böyle bir vaziyet temin etmek için şu şekil meydana geldi. Yukarıdan beri gelen maddelerde görülüyor ki birlikler teşekkül eder deniyor. Yani ihtiyarlariyle teşekkül eder. Şimdi teşekkül etmeyen yerlerde yani teşkiline; bir köyün, bir kasabanın, ekseriyeti muvafakat ederse orada teşekkül eder, diyor. Ekseriyeti muvafakat etmezse olmaz. Fakat olmaya teşvik ve ekseriyetin muvafakatını temin için bu şimdi mevzubahis olan maddede deniliyor ki : İtibarı Ziraî Birliği teşekkül eden köy ve nahiyelerde Birliğe iştirak etmek isteyenlere, hariçte kalmak isteyenlere bir ceza makamında Ziraat Bankası bu gibi adamlara ikrazatta bulunmaz. İkrazatta bulunmazlarsa onlar da orada müteşekkil olan Birliğe dahil olmaya mecbur olsunlar. Böyle bir birliği teşkile sahip olsunlar, demek istenilmiş. Gerçi Beyefendiler, Emin Beyefendinin buyurdukları ikraz çok nazarı dikkate alınmaya lâyıktır. Çünkü malumu âlileri ekseriyetle zenginler, fazla mala sahip olanlar, bhusus fakir köylerde bulunan böyle zenginler, itibarı ziraî birliği teşkil ederek kendi malı ile ve gayrı mahdud kefaletiyle fukaranın dahi istikrazatına kefil olmayı belki kabul etmezler ve açıkta kalmayı arzu ederler. Dahil olmayınca kendi malını böyle bir tehlikeye koymak da istemez veya böyle kooperatif şirket yapacak adamların da ikraz edeceği mevad hakkında emvali menkuleye malik bulunmalarını bekler. Böyle muhitinin emvali menkule ve gayrı menkulesi bulunmayan kimselerden terekkep ettiğini gören zenginler, böyle gayrı mahdud kefaleti müteselsile ile itibarı Ziraî Şirketi yapmaktan belki çekinirler. Çünkü yarın onların ikraz ettikleri parayı Ziraat Bankaları verememelerinden dolayı terettüp edecek olan mesuliyet kendisine ait olacaktır. İşte o gibilere Ziraat Bankası buraya girmezseniz biz de size ikrazatta bulunmayız derse Ziraat Bankası kime ikrazat yapacaktır? Binaenaleyh çok zenginleri hariçte bırakmak gibi ve onlara ikrazat yapmamak gibi bir neticei tabiiyeyi istihdaf etmek ihtimali vardır.

EMİN BEY (Eskişehir) — Yani çok çalışanla, az çalışan.

ZEKÂİ BEY (Devamla) — Efendim, bendeniz zatı âlinize hak veriyorum. Sözümü bitirmedim. Zatı âlinizin bu şekil hatırıma geldiği üzere bir takım zengin adamların bu şirkete girmemelerinden dolayı Ziraat Bankası ikrazat yapmayınca kime ikrazat ya-

pacaktır? Şu halde Ziraat Bankası sermayesinin daha emin bulunacağı kat'i teminat ile emvali menkule ve gayri menkule mukabilinde bir çok zengin kuvvetli insanlara para ikraz edemeyeceği gibi bir netice çıkıyor. Ziraat Bankası kendi kendine maksadını balatalıyor gibi bunun içinden bir netice çıkıyor. Halbuki böyle değildir. Çünkü bu madde kalmakla beraber yukarıdaki ikinci madde ile telif olununca netice böyle çıkmaz. Çünkü böyle olan mahalde Ziraat Bankası İtibarı Ziraat Şirketlerinin teşkilini talep etmez. Eğer meselâ, Ziraat Bankası herhangi bir köyde böyle İtibarı Ziraat Şirketinin teşekkülüne mümanaat eden ve hariçte kalan zenginleri görürse orada ikrazat yapamayacağını hissederse, İtibarı Ziraat Cemiyetinin teşkiline muvafakat etmez.

Hangi köylerde teessüs edecektir. İtibarı Ziraat şirketleri, evvelâ Ziraat Bankasının muvafakati lâzımdır. Bendenizin köyümde ben dışarıda kaldım ise ve eğer bana da Ziraat Bankası kendi menfaati noksan nazarından ve saireden dolayı ikrazatta bulunmayı faydalı addediyorsa benim köyümde İtibarı Ziraat Şirketinin teşkil edilmesini musırın talep etmez. Değilmi ki, İtibarı Ziraat şirketlerinin hangi köylerde teşkil olunacağına bidayeten Ziraat Bankasının muvafakati lâzımdır ve buyurduğunuz mahzur varit değildir.

EMİN BEY (Eskişehir) — Ziraat Birliğine her çiftçi girebilecek değil mi efendim?

ZİRAAT VEKİLİ ZEKÂİ BEY — Evet girecek.

EMİN BEY (Devamla) — Köyde öyle adamlar vardır ki, hem barbardır, babasından, dedesinden kalma nüfuz ile işini gördürür, hem de hiç çalışmamıştır. Bu adam barbarlığı sayesinde o Ziraat Birliğine girecektir. Orada hepimizin çalıştığını ve yetiştirdiğini istediğimiz o mesai kollarını beyhude yere zarara sokacaktır. Mademki, bir zarar kabul edilecek, ama doğrudan doğruya kefilin kesesine dokunacak yerde zararı ortaya koyup taksim etmelidir.

İSMET BEY (Çorum) — Aşağıda öyle bir madde vardır.

ZİRAAT VEKİLİ ZEKÂİ BEY (Ayam) — Evet efendim, aşağıda öyle bir madde vardır ki arzünüzü tatmin edecek bir maddedir. (Müzakere kâfi sesleri).

MUSTAFA FEYZİ EFENDİ (Konya) — Eğer Meclisi Âlinizden şu lâyiha da kanun olarak çıkacak olursa çok şayanı teessüftür. Buna kanun denemez beyefendiler!.. Rica ederim, ahali, köylü, bugün şirket ne demektir bilir mi acaba?! Bahusus

kooperatif kısmını (Handeler) bilir mi? Ben mebus olduğum halde yine bu kooperatifin ne demek olduğunu bilmekte müşkülât çekiyorum. Bunların hesabını yapacak, defter tutacak köylü nerede? Bu ne demek? Ziraat Bankasında eğleşen gözü açıklardan iki kimseyi köylünün üzerine musallat edip, köylünün kazancını soydurmak demektir... Bahusus beyefendiler! Böyle birlikler teşekkül etmeyen mahallerde bu şirketlere girmeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunmayacak. İzmir'de, Adana'da Konya'da böyle birlik şirketi açılacak, köylerde açılmayacak. Binaenaleyh Ziraat Bankasının mevcudu bunlara tezvi edilecek. Bu itibarla kanun şayanı kabul değildir. Umumiyetle reddi lâzım gelir. Hele bu maddenin son fıkrasının tayyî icabeder. Bendeniz bu fıkranın tayyîni teklif ediyorum. «Ziraat Bankası Birliğine iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunamaz» fıkrasının tayyî lâzımdır.

YUSUF AKÇURA BEY (İstanbul) — Efendiler! Dün kabul ettiğimiz kanunu Esasının, yahut Teşkilâtı Esasiye Kanununun bir maddesi vardır.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — İşitiyoruz.

YUSUF AKÇURA BEY (Devamla) Bana tevcihi hitap etmeyiniz! Reis Beyefendiye söyleyiniz.

REİS — Ben de gürlütedenlere... (Handeler).

YUSUF AKÇURA BEY (Devamla) — Efendim, dün müttefikan gibi kabul ettiğimiz Teşkilâtı Esasiye Kanununun bir maddesi vardır. Orada diyor ki «Türkler yekdiğerine uhuvvetle merbuttur, bunların tesanüdünün mecburî kısmı kanunla muayyendir».

CELÂL NURİ BEY (Gelibolu) — O madde kabul edilmedi, reddedildi.

YUSUF AKÇURA BEY (Devamla) — Bu esas zannediyorum ki, Teşkilâtı Esasiye Kanununda muharrer değilse bile bütün hakikî Türkler birbirine tesanüdle ve kalben merbuttur. Zannetmemki, bu da reddedilebilir, sonra belki kanunla muayyen olan kısmı tehhür edebilir. Fakat kanunu manevi ile muayyen olan aksamı vardır, bunun herhangi bir kanun şekliyle çıkmasına ihtiyaç yoktur, zannediyorum ki; bugün mevzubahis olan kanunda bu manevi olarak kabul ettiğimiz esas, maddenin bir tatbiki huzurunda bulunuyor. Filvaki Emin Bey veyahut emsali zevat pek memnuniyetle kabul etmiyebilir. Çünkü şimdiye kadar Ziraat Bankasında tutulan usule göre alekser muavenet, erbabı servete yapılır, pek erbabı servetten olmayanlar biraz üvey evlât gibi telâkki

edilirdi. Fakat, şimdi hükümetimiz Cumhuriyet esas olmak üzere halk hükümetidir. Yani demoklattır. Bu bir laf değildir efendiler! Madem bunu kabul ettik, kabul etmekle zenginleri düşürmemek üzere fukarayı da yükseltmek bizim umdelerimizdendir. Bu madde az, çok bunu temin edecek bir şeydir. Ziraat Bankası, yalnız zenginler ile muamele yapacak olursa fukara, ona karşılık gösterecek bir şey bulamayacak ve fukara açıkta kalacaktır. Vakıa mecburiyeti katiye konmamıştır. İnşallah yakın vakitte o da konur. Şimdilik bu esası, her ne kadar şeklen kabul etmedinizse bile kalben itiraf buyurduğunuz umde itibariyle kabul lâzımdır.

ZİRAAT BANKASI MÜDİRİ UMUMÎ MUA-VİNİ CEMAL HÜSNÜ BEY — Efendim, iş kudretleriyle iffet değerleri nispetlerine göre de Banka, kredi açsın denildi. Doğrudan doğruya hiçbir banka; mefhumu zaten daima mütehavvil olan manevî kudretler üzerinde muamele maliyeye girişemez, fakat burada teşkil edilen İtibarî Ziraî Cemiyetleri, bilhas-sa iş kuvvetini istihdaf etmektedir. Madde okunulursa görülecektirki, bu İtibarî Ziraî Birliklerine yalnız emvali menkule ve gayri menkuleye sahip olanlar girecek değillerdir. Diğer kısım dahi girebilir. Yalnız azanın emvali menkule ve gayri menkulesi tespit edilecektir. Bütün diğer memleketlerde iş kuvvetleri üzerine avans yapan bankalar «Bank proleter» dir. Halk bankalarıdır ve bununla ziraat bankaları - ki ana bankalardır - bu vazifeyi üzerine doğrudan doğruya kendi uhdesine alamaz. O noktai nazardandır ki, itibari Ziraî Cemiyetlerinin teşekkülüne lüzum görülmüştür. İtibarî Ziraî Cemiyetleri kendi azalarını muhitî ve mahallî olduğu için daha çok iyi tanır ve onların iffet değerlikleri nispetinde kendilerine kredi açar. Binaenaleyh bunu Ziraat Bankası değil, İtibarî Ziraî Cemiyetleri yapar. İtibarî Ziraî Cemiyetleri nizamnamesinde bu cihetler tespit edilecektir. Binaenaleyh kanun yalnız İtibarî Ziraî Cemiyetlerini emvali menkule ve gayri menkule sahiplerine hasretmemiştir. Diğerleri de girebilir. Diğer arkadaşlarının kefaletleriyle bankadan alacakları parayı kendi aralarında taksim ederler ve zaten en mühim nokta da burasıdır. Bu maddede teklif edilen mevad İtibarî Ziraî Cemiyetlerinin doğrudan doğruya ruhudur. Bunun en son fıkrası kuvvei te'yidiyesidir. Bu mesele hukukî noktai nazardan mütalâa edilmek istenilirse Ziraat Bankasının esasını teşkil eden sermayenin de hukukî vaziyeti aranmak lâzım gelir, Ziraat Bankası sermayesi dahi ihtiyarî değildir. Tamamen tasarrufu mecbu-

ri usulü tatbik edilen bir mahalde menbaı doğrudan doğruya bir kanundan alıyor. Yine o kanundan teşaaup eden bütün muamelâtı tahdit etmek hakkını tamamen haiz olabilir. Haiz olabilmesi için hakikaten esbabı mucibe var mıdır? Bugün Heyeti Âliyelerine takdim edilen kanun lâyihası siyaseti ziraiyenin en mühim bir umdesine dokunmaktadır. Acaba memlekette bundan sonra yalnız büyük ziraat ve büyük zürra siyaseti mi takip edilecek? Yoksa küçük ziraat ashabı - ki küçük zürra asıl unsuru teşkil eder - Bunlara mı tevzi edecektir? Bütün dünyanın her tarafında koloni sahibi olan memleketler itibarı ziraiyi yalnız kolonilerine tahsis etmişlerdir. Tunus'da, Cezayir'de, Fas'da takip edilen usuller hükümetin resmî kuvvetleriyle resmî sermaye yardımcılarıyla teessüs eden müessesat vasıtasıyla kendi kolonilerine itibar temin eder ve o itibar sayesinde ki, yerli halkı gün geçtikçe sahilinden daima yukarı çıkarırlar ve kendi arazilerini onların elinden alırlar. Ziraat Bankası tamamen bu tarzda teşkil edilemezse de bunlarla çok mühim mukarrerat elde edilebilir. Şu noktai nazardandır ki, bizim memleketimizde pamuk, tütün, incir, üzüm, fındık gibi mahsulât istisna edilirse hububatın masarifi istihsalıyesine üzerine binen âşar meselesinden dolayı zürraı kurtaramıyor. Yani biz burada eğer bir şekil bulur da hakikaten küçük çiftçilere itibarı ziraî meselesini pek az faizle temin edemezsek itibarı ziraî meselesi, memlekette halledilemeyecektir. Diğer kısım halk, yani büyük çiftçiler bunu hallederlerse, o vakit küçük arazi sahipleri, ameleliği sulûk ederek amele yevmiyelerini doğrudan doğruya kendi memlekelerine tercih edeceklerdir. Mülklerini satacak ve amele olacaklardır. Çünkü amele ücreti, kendilerine topraklarından istihsal etmiş olduğu menfaatten daha ziyade menfaat temin eder. Bundan başka bir yol ile Ziraat Bankası ufak zürraa yardım edebilir mi?

Efendiler: Bugüne kadar Ziraat Bankasının bir muamelâtında görülen müşkülât, zanne iliyor ki, bankanın müşkülât ihdas etmeyi istemesinden ibarettir. Fakat tamamen öyle değildir. Bu müşkülât, memleketin mevzuatı kanuniyesinde mevcuttur. Eğer bugün memlekette bir kadastro mevcut olsaydı, eğer bugün tapu kuyudu hakkı tasarrufu mücerreden göstermiş olsaydı, eğer bugün birçok arazi münazaaları olmasaydı ve yine eğer bugün zürraın doğrudan doğruya kendi arazisi üzerindeki hakkı intikali ve bir takım harçlardan masraflardan dolayı ta cedden evlâda kadar tamamen intikal etmiş olsaydı, itibarı zirai meselesi bizde de kollektif bir halde halledilmiş

olacaktı. Fakat birçok memleketlerde bütün bu tes-hilât mevcudolduğu halde yine köylüye, bu İtibarı Ziraî Cemiyetleri vasıtasıyla yardım edilmeğe koşul-muştur. Binaenaleyh bu kanunun ruhu, İtibarı Ziraî teşkil edilemeyen yerlerdeki köylüye ikazat yapıla-maz demek değildir.

Konya Mebusu Muhteremi Mustafa Efendinin; buyurdıkları gibi İzmir'in bir köyünde yapılır, diğer köyünde yapılmazsa, bir köye verilmeyecek demek değildir. Fakat bir köyde zürraın ekseriyeti bunu tale-p eder. Fakat orada bir - iki müteneffiz buna ma-ni olmak için buraya iştirak etmek istemezlerse o vakit yine Ziraat Bankası sermayesinin esasını teşkil eden kanundan kuvvet alarak buradaki bu madde Ziraat Bankasına bu salâhiyeti bahşedebilir. Bina-enaleyh kanun meselesi de bu kanun çıktığı gün he-men halledilir. Eğer bu kanun çıkmamış olsaydı Zi-raat Bankası yapacağı ikrazatı doğrudan doğruya bir ilâmla halka bildirecek ve «ben yapacağım ikra-zatı yalnız İtibarı Ziraî Cemiyetlerine hasrettim» di-yecekti. Fakat kanunî vaziyet, bütün zürraa karşı aynı muameleyi emretmiş bulunduğu için Ziraat Ban-kası bugün böyle bir kanun alarak zavallı küçük zür-raın muavenetine şitap etmek emelindedir. Bu mad-denin aynen kabulünü Heyeti Celilerinden rica ede-rim.

EMİN BEY (Eskişehir) — Zürraa Hükümet yar-dım edemez buyurdunuz. Küçük zürraa, müstahsil bir hale geçtiğinde onun menfaati bütün millettir. Âşar verecek, vergi verecek, onun için diğer bir zür-raı, onun hesabına, o küçük zürraı yetiştirmek he-sabına, onun zararına Hükümet kendisini müstahsil bir hale getiriyor da ne için diğerlerinin zararını müeddi oluyor? Binaenaleyh, aynı zürra sınıfı yekdi-ğerine yardım ediyor. Halbuki o küçük zürraın ye-tiştirdiği mevaddan bütün memleket istifade ediyor. Şu halde küçük zürraa yardım etmek lâzım gelirse doğrudan doğruya Hükümetin yardım etmesi lâzım-dır. Tehlikeyi göze almak lâzımdır. Zür-raı, memlekette miktarı pek az olan ça-lışkan sınıfı böyle körletmek için kanun yapılmaz Beyefendi! Bu memlekette senin dediğin gibi zengin yoktur. 18 saat çalışan adamlardır; senin zengin de-diğin adamlar. Böyle memlekette servet, sarfı mesa-iye mütevakkıf iken, bu mesaiyi durdurmamak için çare aramalıdır. Bu, memleketin zürraı namına bir felâkettir. Küçük zürraa başka türlü muavenet im-kânı var mıdır, yok mudur? Zatı âlinizden bunu so-ruyorum.

Birliğe iştirak etmemiş olan hem büyük zürraa, hem küçük zürraa yardım olunuyor. Büyük zürra içinden çıkacak.

İSMET BEY (Çorum) — Büyük zürraın aleyhi-ne bir şey bu!...

ZİRAAT BANKASI MÜDİRİ UMUMÎ MUA-VİNİ CEMAL HÜSNÜ BEY — Muhterem Beyefen-di Hazretlerinin mütalâatı iki noktai nazardan doğru değildir. Birisi kanun; büyük ziraat erbabına yardım etmekten istinkâf etmeyi istihdaf etmiyor. Bina-enaleyh Ziraat Bankası bunlara yardım edecektir. Zi-raat Bankası Kanununun bir maddesi diyor ki İtiba-rı Ziraî Cemiyetine dahil olanlara, kendilerinin tak-dir edilen itibarı ziraâleri nisbetinde yardım editecek-tir.

Ziraat Bankasından krediye ihtiyacı olan bir bü-yük zürra, o İtibarı Ziraî Cemiyetine gelir. Kendisi-ne tespit edilen itibarı nisbetinde Ziraat Bankası, o İtibarı Ziraî Cemiyetine kredi verecektir. O büyük zürra da o cemiyetten alacaktır. Binaenaleyh oraya girmek istememesi doğrudan doğruya onların teşek-külüne yardım etmek istememesidir. Yoksa eğer itibarı ziraî temin etmek isterse kendisi de oraya girer ve tamamen hamil olduğu itibarı ziraî nisbe-tinde oradan menfaat temin eder. Diğer ufak ziraat ashabına da bunlardan başka suretle kredi temin edi-lemeyeceğini deminki izahatımda arz ettim zannede-rim. (Müzakere kâfi sesleri.)

REİS — Müzakerenin kifayetinde dair taktir var.

EYÜP SABRÎ EFENDİ (Konya) — Kifayet aley-hinde söyleyeceğim. Arkadaşlar! Şimdiye kadar cere-yan eden müzakere esnasında bu kanunun herhangi bir mülâhazaya binaen tertip ve tanzim edildiği hak-kında hiçbir şey söylenmemiştir. Acaba bu kanun bizim millî ihtiyacımız nazarı itibare alınarak mı tan-zim edilmiştir, yoksa ecnebi kanunlarından tercüme edilerek mi tanzim edilmiştir? Bu cihetler katiyen mevzubahis olmadı, bir. İkincisi kefaleti müteselsile nedir, bunun ahkâmı nedir, bu kabili tatbik midir? Kabili tatbik olup olmaması nazarı dikkate alınmak-sızın tatbik edildiği takdirde ne gibi mahzurlar tev-lit edecektir? Bu cihetler hakkında hiçbir suretle şakki şefe edilmedi. Binaenaleyh nasıl muzakere kâ-fi görülebilir? Kefaleti müteselsile, meselâ dayın olan Ziraat Bankası medyun olan yüz kişiden yalnız bir kişiden alacak, hangisi zengin ise parayı ondan ala-cak.

İSMET BEY (Çorum) — Hangi maddede bu?

EYÜP SABRİ EFENDİ (Konya) — Aşağıdaki maddede kefaleti müteselsile ahkâmında, kefaleti müteselsile o demektir, başka bir şey demek değildir, fakat o bir kişi bütün hakkını istiyfa edebilmek için 99 kişiye ferden ferda müracaat etmek mecburiyetindedir.

Bu gibi zimeme tahammül etmesi ihtimali olan erbabı yesar katiyen buna iştirak etmiyecek, lâfzî-bimana hükmünde kalacak. Sonra kimse arzu etmiyecek, aynı zamanda arzu etse bile, ekseriyet etmiyecek ve bir günde yüz kişi varsa; bunun yirmisi erbabı servet ve yesardan ise bunlar iştirak etmiyecek, geride kalan diğer seksen kişi ekseriyetle bir birlik teşkil edecekler, bunlar istikraz edecekler, fakat diğer yirmi kişi ki memleketin asıl en kuvvetli zürradır ve sermayesi himayeye muhtaçtır. Zeki, çalışkan, faal, gayyur belki mütefennin zürradır. Şimdi bunlar Ziraat Bankasının yardımından mahrum kalacak. Rica ederim, bilhassa bu maddenin son fıkrası memlekette zürrai teşvik değil, ziraatımızı imha ediyor. Bunun tayyını teklif ederim ve müzakerede kâfi değildir.

REİS — Efendim, müzakerenin kifayetini reyî âlinize vaz'edeceğim. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye vaz'ediyorum, müzakereyi kâfi görmeyenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür. Takrirler okunacak

Riyaseti Celileye

Dördüncü maddenin son fıkrasına (Ziraat Bankası) kelimesinden sonra (itibar üzerine) kaydının ilâvesini teklif ve kabulünü rica ederim.

Mersin

Besim

Riyaseti Celileye

Dördüncü satırında emvali menkule ve gayri menkule kıymetlerine tabirinden sonra «iş kudretleri ve iffet değerleri» tabirinin ilâvesini teklif eylerim.

Çorum

Mustafa

Riyaseti Celileye

4 üncü maddenin tayyını teklif ederim.

Konya Mebusu

Mustafa Feyzi

Riyaseti Celileye

Dördüncü maddenin son fıkrasının tayyını teklif ederim.

Konya

Eyüp Sabri

BESİM BEY (Mersin) — Reis Beyefendi, takririmi iki kelime ile arz edeyim. Kanunun son fıkrasında, «İtibarı Ziraî Birliği teşkil eden köy, nahiye, şehir ve kasaba çiftçi ve müstahsillerinden Birliğe iştirak etmeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunamaz.» Bendeniz buraya şöyle bir fıkra ilâvesini teklif ediyorum. «Ziraat Bankası, itibar üzerine ikrazatta bulunamaz» diyelim.

RAHMÎ BEY (İzmir) — Encümen de iştirak eder.

BESİM BEY (Mersin) — Çünkü böyle olursa bundan anlaşılır ki emvali menkule ve gayri menkule üzerine de ikrazatta bulunamaz. Bihakkın endişeye sevkeder. Onun için o kısım kabul olunursa Ziraat Bankası itibar üzerine ikrazatta bulunamaz. Yani itibar üzerine kelimeleri konulacak olursa mani zail olur. Çünkü dahil olmak istemeyen, arzu ederse emvali gayrimenkulesini terhin ederek para alır.

RAHMÎ BEY (İzmir) — Encümen de iştirak eder.

ZİRAAT BANKASI MÜDİRİ UMUMÎ MUA-VİNİ CEMAL BEY — Banka da iştirak eder.

REİS — Efendim, Konya Mebusu Mustafa Feyzi Efendi, dördüncü maddenin tayyını teklif ediyor. Dördüncü maddenin tayyını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye vaz ediyorum; tayyını kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın. Kabul olunmadı efendim.

Konya Mebusu Eyüp Sabri Efendi, Dördüncü maddenin son fıkrasının tayyını teklif ediyor.

EYÜP SABRİ EFENDİ (Konya) — Teklifi âhir kabul edilmiş olmasına göre bendeniz takririmi geri alıyorum.

REİS — Mersin Mebusu Besim Beyin; takririni evvelâ reye koyacağım. Dördüncü maddenin son fıkrasında «birliğe iştirak etmek istemeyenlere Ziraat Bankası ikrazatta bulunamaz» yerine «Ziraat Bankası itibar üzerine ikrazatta bulunamaz» suretinde tadilini teklif ediyor. Bu teklifi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın. Kabul olundu efendim.

Çorum Mebusu Mustafa Beyin; teklifi var efendim.

(Çorum Mebusu Mustafa Beyin takriri tekrar okundu.)

REİS — Bu teklifi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın. Efendim, rica ederim reylerinizi istimal ediniz, anlaşılmıyor. Efendim!

Çorum Mebusu Mustafa Bey, dördüncü satırda «emvali menkule ve gayri menkule» kısımlarına tabirinden sonra «iş kudretleri ve iffet değerlerine» tabirinin ilâvesini teklif ediyorlar. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın.. Aksini reye vaz ediyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul olunmadı. Yalnız Besim Beyin tadil teklifi kabul olundu efendim. Bu tadil ile Maddeyi reynize koyuyorum; kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın.. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın.. Kabul olundu efendim..

Madde 5 — Bu Birlikler başlıca itibar takdiri, kredi küşadı ve mevaddı iptidaiye ve alât ve edevat veya ziratta istihlâk edilecek eşya tedarik ve iştirası ve şürekânın sair ihtiyacat ve menafii müştereklerinin tesil ve temini mahsulât ve mamulâtı ziraiyenin muhafaza ve furuhtu gibi hususatla işgal eder.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul olundu efendim.

Madde 6. — Ziraat Bankası İtibarı Ziraî Birliklerine azasının dördüncü maddede mezkûr defterde muayyen itibarı ziraîsi nisbetinde aynen veya nakden ikrazatta bulunur. Birlikler bu ikrazatı aynı nisbette azasına tevdi eder. Birlikler evvelâ azası zimmetindeki matlubatını Ziraat Bankası matlubatının tahsili hususundaki ahkâma tevfiikan tahsil ve istiyfa eder. Saniyen gayri kabili tahsil zirîmeti Birlik heyeti umumiyesince azanın itibarı nisbetinde tevzian temin edilir. Birlikler bankaya karşı taahhüdâtını ifa etmezse Banka, Birlik Meclisi İdaresine veya azanın heyeti umumiyesine yahut bir kaçına müracaatla istiyfayı matlup eder.

EMİN BEY (Eskişehir) — Mademki maksat küçük zürraa yardımdır, bu da Devletin menafii umumiyesine şamildir. Bütün iflastan mütevellit zararların nisfını da bankanın kabul etmesi, menafii umumiyeye namına yardımdır. Onun müstahsil bir hale gelmesinden bütün bir millet istifade edecektir. Niçin o adam tamamen zarar etsin? Bunun bütün devlet namına kabul edilmesi lâzımdır, hiç olmazsa yarısı!..

MAZHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Ticarete sen öyle mi yaparsın?.

MUSA KÂZİM EFENDİ (Konya) — Efendim, menafii âmmenin devamı için bankaya zarar tahmini imkân yoktur. Banka dayındır, her hangi bir dayın vuku bulan zarara iştirak etmez ve edemez, sonra mahvolur banka...

AHMET REMZİ BEY (Gaziantep) — Efendim, son fıkrada «yahut bir kaçına müracaatla» tabiri vardır bundan maksat nedir, Banka evvelâ Birliklerin Heyet idaresine, sonra azanın heyeti umumiyesine ve en nihayet bir kaçına müracaatla mı olacak? İzah buyursunlar!

REİS — İzah edilecek bir şey yok efendim, madde sariftir.

Başka söz isteyen var mı efendim (Hayır sesleri) Maddeyi aynen reyi âlinize vaz ediyorum. Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Madde kabul olundu efendim.

Madde 7. — Bir mıntıkanın İtibarı Ziraî Birlikleri arasında rabıta ve münasebet vücuda getirerek makasit ve menafii müştereklerini müstemian istihsal ve temin etmek üzere bu kanun ihkâmına tevfiikan ittihaz edebilir.

REİS — Söz isteyen var mı efendim? (Hayır sesleri) Maddeyi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Aksini reye koyuyorum. Kabul etmeyenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olundu efendim.

Efendim! Sekizinci madde olarak İzmir Mebusu Rahmi Bey, bir madde teklif ediyorlar.

DOKTOR MUSTAFA BEY (Çorum) — Efendim, burada bir yanlışlık var. Birlikleri olacak!...

REİS — Birlikleri olacak, o suretle tashih edilerek okundu.

Riyaseti Celileye

Madde 8. — Öşrü, piyasa mahallerinde veya gümrüklerde istiyfa edilmekte olan üzüm, incir, fındık gibi mahsulât müstahsillerinin birinci ve yedinci maddeler mucibince teşkil edecekleri İtibar Birlikleri İttihatlarına Ziraat Bankasıncı ayrıca kredi küşat edilecektir. İşbu krediye mahsulâtı mezkûrenin öşrüne ait masarifi nakliye karşılık tutularak her sene hazinece bittevkif ashabı namına Ziraat Bankasına teslim olunacak ve bankaca işbu teslimatı seneviyenin otuz misli nisbetinde kredi açılacaktır.

Bu şekilde bir maddenin ilâvesini teklif eylerim.

İzmir

Rahmi

ZİRAAT VEKİLİ ZEKÂİ BEY (Aydın) — Efendim, müsaade buyurur musunuz? Bunlar hakkında biraz izahat vereyim. Üzüm gibi, incir gibi, fındık gibi birtakım mahsulâtımız vardır ki bunların öşürleri piyasa mahallerinde istiyfa edilir. Şimdi fındık üzerinde ne türlü muamele cereyan ettiğini bendeniz tafsilâtıyla bilmiyorum. Üzüm ve incirde bilmiyo-

rum. Her halde onların da gümrüklere bedelnakil öşürü istiyfa olunmaktadır. Binaenaleyh malın esası ile öşür hissesi dahi piyasaya nakledilir ve masarifi nakliyesi onun tarafından verilir. Meselâ farzedelim ki, Aydın'dan veya İzmir kasabalarından üzüm ve incir müstahsilleri; bu mahsullerini idrak ettikten sonra deve vesaire ile veya şumendiferle İzmir'e naklederek komisyoncuya getiriyorlar. Bunun öşür kısmı da ayrıca öşür defterine kaydediliyor, öşrü ayrı sayılır veyahut beraber satılır. Müstahsiller, İzmir'e kadar kendileri para vererek nakletmiş olduğu için masarifi nakliyesini kendisine iade etmek lâzım gelmiyor mu ya? İşte bu paralar iade edilir. Fakat müstahsillerin eline geçmiyor. Komisyoncuların ve sairenin elinde kalıyor, yani her halde hazineden çıkıyor.

Her hangi bir miktarı masarifi nakliye ad ve itibar edilerek bittenzil o masarifi nakliye âşar dairelerinin Düyunu Umumiye idaresinden müstahsiller namına komisyonculara verilir. Masarifi nakliye hazineden çıkıyor. Müstahsilin hakkı olduğu için bu parayı almaya hazinenin salâhiyeti yoktur. Binaenaleyh bir taraftan hazineden çıkıyor. Fakat müstehak olan müstahsilin eline geçmiyor. Bir kısmı cüz'isi avdet ediyorsa da asıl kısmı mühimmi avdet etmemektedir. İncir için de böyle kabul edersek şimdi senede 100 - 150 bin lira hazineden çıkıyor ve müstahsillerin eline avdet etmiyor. Fındık için de mahsulün heyeti umumiyesi üzüm, incir miktarında belki de daha fazla olduğuna nazaran bu miktar masarifi nakliyede fındık için olabilir. Şu halde senede 300 bin liralık bir ücret hebaen mansura gitmektedir. Ortada 300 bin lira temin eden bir şey var demektir. Şimdi Ziraat Bankası hazineden bunları alırsa ve müstahsiller namına her hangi bir miktarı faraza on beş senelik bir miktarı buna karşılık göstererek o müstahsiller namına ayrıca bir itibarı ziraî açılmasını, yani karşılığı mevcut olmaktan dolayı fazlaca itibarı ziraî açmayı mümkün kılmaktadır. Meselâ geçen defa İzmir'de bağcılar kongresi inikat etti. Üzümlerinin piyasaya sevkinde ve sevkinden evvel istihsal esnasında muhtaç oldukları krediyi temin için böyle itibar şirketleri tesisi ve hasılatlarının yüzde birini bu şirket için sermaye olarak tefrika muvafakat etmişler ve Ziraat Vekâletiyle diğer vekâletlere de bu suretle müracaat etmişlerdi. Yani kredi ihtiyacının çok olduğunu söylemek istiyorum. Bunun için de ayrıca yüzde vermeye razı oluyorlar, verecekler veya vermeyecekler, kimler verecek, kimler vermeyecek, o başka meseledir. Fakat ortada bir masarifi nakliye vardır ki hebaen mensura gitmektedir. Bunu karşılık

göstererek bu nev'i mahsulât ashâbı için bir itibar temin etmek mümkündür. Yalnız âşar kaç sene devam edecektir ki, Ziraat Bankası 20 - 30 seneliğini karşılık göstererek ve nev'i istihsalât için bir itibar açabilsin. Bu varidi hatırdır. Rahmi Beyin tetkikinde en ziyade muhtacı münakaşa olan cihet budur. Fakat her sene için 150 bin lira gibi sahiplerinin kesesine girmeyen bu masarifi nakliye karşılık göstererek Ziraat Bankasınca bu mahsullerin müstahsilleri için itibar temin etmek mümkündür ve bunu Ziraat Bankası yapmalıdır.

EMİN BEY (Eskişehir) — Efendim, bankamızın sermayesi azdır, emvali menkule, gayrimenkule, itibarı şahsî ve sair teminat ile alacağımız para kâfi değildir. Binaenaleyh Rahmi Beyefendinin teklifi her hangi güzel bir vesile ile İzmir'e fazla para vermek şeklindedir. Vekil Beyefendinin buyurdukları gibi bundan zürra da kaybetmiyor. Bendeniz İzmir'e de vakıfım, büyük tüccarlar bu muameleyi ya kendileri yapıyorlar, yahut fatura usulü caridir, fatura isteyeceklerdir. Bunu zürra hesabına tahsil etmek için vekalet bankaya bir fasıl kabul etsin. Fakat bunu da vâsi bir sahada açarsak diğer mahallere yardım için sermayesi kalmaz, korktuğumuz budur. (Anlamadık sesleri.)

DOKTOR MAZHAR BEY (Aydın) — Efendim, müsade buyurursanız benim aklımın erdiği ve anladığım kadarını anlatmaya gayret edeceğim efendim! Bazı mahsuller vardır, biliyorsunuz, piyasa mahallinde satılırlar ve öşürleri orada alınır. Aydın'da incirin okkası on kuruşadır. İzmir'de getiriliyor 25 kuruşa satılıyor. Bunun beher kantarında yalnız tren ücreti 110 kuruş veriliyor. Bahçeden istasyona kadar da ayrıca nakliye, araba, hammaliye veriliyor, nihayet İzmir'e, iner, beher çuval başına mağazaya kadar birer mecdiye verir. Mağazaya gelir, mağazada da bu kadar nakliye ücreti zammeder, orada satıldığı zaman hükümet öşürünü alır.

REFİK BEY (Konya) — Masarifi nakliye de dahil!

DOKTOR MAZHAR BEY (Devamla) — Nakliye de dahil olmak üzere hükümet öşürünü almaktadır. Mahallinde on kuruştur, İzmir'de yirmibeş kuruşa satılabilmektedir.

8 - 10 kuruş vasıtai nakliye masarifidir. Bu 8 - 10 kuruştan da hükümet öşür almaktadır. Sonra bir zamanlar vakı olan müracaatlar üzerine, Düyunu Umumiye idaresi bazı mahsulât için öşür masarifi nakliyesini o da tren gibi, malum olan miktarlar, tenzil

edilerek İzmir'de bu satış vasıtalığı yapmakta olan komisyonculara iade etmeye başlamıştır. Fakat arada dediğim gibi hammaliye araba kirası hesap edilmez. Yalnız tren naklieleri malumdur. Bunlar hesap edilir. Okka başına on kuruş nakliye ücreti vermişse, öşürün hissesine düşen bir kuruş veyahut elli parayı komisyonculara iade ederler. Çünkü üzüm ve incir mahallinden nakliye alıp da İzmir'e sevk edilebilmek için İzmir'de Düyunu Umumiye tarafından tanınmış ve bir kefaletle imzası alınmış filan tüccar veyahut filan şahıs namına olması lâzımdır. Her şahıs doğrudan doğruya kendi bağından üzüm sevkedemez. Onun için muamele İzmir'de filan komisyoncu namına cereyan eder. Komisyoncular bu parayı alırlar ceplerine korlar. Demin Emin Beyefendinin buyurdıkları gibi alış ve satış meselesinde bunu tüccar alırken hesap eder, rençber de verirken hesap eder, şeklinde değildir. Böyle bir şey yoktur. Bunlar komisyonculardır. İncir, tamamen komisyoncular vasıtasıyla satılır ve en yüksek komisyoncu ücreti veren bir mahsuldür. Binaenaleyh komisyoncu mahsulü satarken filan ihracat tüccarına bu yüzde biri, alıp vereceğine göre satmaz. Doğrudan doğruya mutavassıt olduğu için değer fiyatına satar. Bilâhare toptan Düyunu Umumiye hesabını ruyet etmeye gittiği zaman bin lira toplanmışsa dercep eder, oturur. Binaenaleyh müstahsil bundan hiç bir surette müstefit ve müntefi olmaz. Mutavassıtların cebinde kahr. Binaenaleyh teklif şudur; diyor ki, teklifi anlaşılmayan ve Emin Beye, anlayamadınız dediğim nokta şudur. Teklif, Ziraat Bankasına mevcut sermayesinden yeni bir külfet tahmil etmiyor. Ziraat Bankasına mevcut sermayesinden ayrıca şu nam ile bir şey daha ifraz ediniz diye bir şey teklif etmiyor. Diyor ki bu suretle vaki olan mahsulât - faraza pamuk da öyle - ihracat zamanında öşürleri alınır. Benim bildiğim katı olarak üzüm ve incirdir. Bir milyon kantar üzüm, altı yüzbin kantar incir bu suretle hesap edilirse senevi iade edilen miktar (100 - 120) bin lira tahmin olunur. Yalnız bu iki mahsul üzerinden senevi alınan bu (120) bin lira, müstahsiller yedinde kalan bu para, otuz sene için her hangi bir bankaya karşılık olarak gösterilirse bunun mukabilinde Ziraat Bankası (3 milyon) lira istikraz edebilir. Otuz sene zarfında ödeyeceğim ve senevi sana (120) bin lira) vereceğim dersek üç milyon lira alır. Bu üç milyon lirayı üzüm ve incir müstahsillerine tevzi etmeğe delâlet edecek Ziraat Bankasının ortada hiç bir zararı yoktur. Ziraat Bankasının diğer zürraa tevzii iktiza eden sermayesine dokunan hiç bir külfeti yoktur. Şu veya bu mutavassıtın

cebine giren parayı zürraa verecek. Ne zürraa zayı edecek, ne de tüccar zarar edecek, ne Devlet zarar edecek. Teklif bundan ibarettir.

EMİN BEY (Eskişehir) — Bu Ziraat Bankasının vazifesidir. Kanuna lüzum yok.

DOKTOR MAZHAR BEY (Devamla) — Ziraat Bankasının vazifei asliyesi, böyle fertlere ait olarak her ferdin gidip ferden ferde istida ederek hakkını alması mukabilinde toplu olarak Ziraat Bankası bu yüz bin müstahsil namına bu işi ifa edecek ve yüzbin kişinin alacağını bir yerde toplayarak onlara üç milyon lira sermaye vücuda getirecek.

FERİDUN FIKRİ BEY (Dersim) — Düyunu Umumiye onlara bu parayı verecek mi?

DOKTOR MAZHAR BEY (Devamla) — Evet efendim! Zaten Dünyunu Umumiye ferden ferda bu parayı iade etmektedir. Ahmet Efendiye, Mehmet Efendiye iade edeceğine Ziraat Bankasına iade edecek. Mesele bundan ibarettir.

FERİDUN FIKRİ BEY (Dersim) — Efendim banka bizi tenvir etsin.

ZİRAAT BANKASI MÜDÜR MUAVİNİ CEMAL HÜSNÜ BEY — Efendim, tespit edilen bu paranın bankaya verilmesi çok muvafık olur. Fakat banka yalnız buraya kadar olan kısmına iştirak eder. Karşılık göstererek yapılacak istikrazın bu itibarı Ziraat Cemiyetleri kredisine verilmesini kabul edemez. Çünkü evvelâ şu nokta nazardan ki, âşar müddeti Heyeti Celilerince otuz sene müddetle kabul edilmiş değildir. Binaenaleyh bu kabul edilirse âşarın zımnen otuz sene devam edeceği kabul edilir. Sonra istikraz yaparak karşılığında kendilerine bir şey yapmak Ziraat Bankasını çok fena bir şeye taahhüt ettirmek olacaktır. Düyunu Umumiye idaresi 150 bin lirayı Ziraat Bankasına versin ve Ziraat Bankası da teslim ettiği miktarda zürraa kredi küşat etsin.

İSMET BEY (Çorum) — Şu halde kanuna lüzum Yok.

HÜSEYİN BAKİ BEY (Burdur) — İtibarı Ziraat Birliklerine ait olanların emvali menkule ve gayri menkulesine kıymet takdir edecekler, oraya karşılık olarak gösterecekler, bunlar âşar iltizam edebilir mi? Bu âşarla alâkardır. Birliğe dahil olanların emvali gayri menkulesini itibar olarak gösterdik, birliğe dahil oldu. Emvali gayri menkulesini itibar olarak gösterdi. Ne olacak, âşar alamıyacak mı? Bu bapta hükümet ne düşünüyor, Maliye Vekili ne diyor?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kangırı) — Âşar için mukabili vardır. Ne ka-

dar teslim ederse o kadar âşar alacaktır. Bugün kefaleti müteselsile ile aynı usulde köylülere biz de âşar veriyoruz. Aynı ayrı almak isteyenlere âşar nizamnamesi mucibince veriyoruz. O kanun elimizde iken başka türlü muamele yapamayız.

REİS — Efendim, suale cevap olmadı. Sualleri zannedirim şudur; İtibarı Ziraî Şirketleri teşkil olduğu zaman emvali menkule ve gayri menkule mukabilinde Birliklere dahil olduğu takdirde, bu Birliklere dahil olan aza İtibarı Ziraî Birliğinde dahil olan emvali menkule ve gayri menkulesini karşılık göstererek âşar iltizam edebilirler mi diyor?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Kefaleti müteselsile halinde zaten her vakit yapar. Aynı ayrı şahıs hakkında kanunda sarahat vardır. Bize terhin ederek alır. Başka suretle alamaz. Elimizde bir kanun vardır. Âşar almak için ne suretle hareket edeceğine dair sarih maddeler vardır. Onun haricine çıkmak imkânı yoktur. Gelip malını tespit edecek, terhin edecek ondan sonra âşar alacak.. (Suâl anlaşılmadı sesleri)

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) İtibarı Ziraî Cemiyetine dahil olan bir köylü gelipte kendi malını, arazisini âşar almak için terhin eder mi sual bu mudur? (Evet sesleri) Alelusül terhin ederse veririz.

REİS — Alelusül ne demektir? Bu mal Ziraat Birliğinde dahildir. Bu mal mukabilinde âşar alır mı almaz mı?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Hükümete terhin edildiği zaman alır. Edilmezse alamaz.

ALİ ŞUURİ BEY (Karasi) — Müsaade buyurun! Yüz dönüm arazim var. Birliğe dahil oldum. Mesele basittir. Bu araziye tekrar göstererek âşar alabilir miyim, alamaz mıyım?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Efendim, İtibarı Ziraî Cemiyetine dahil olanlar mallarına mutasarrıf mı değil midir? Satabilir mi, satamaz mı? Satarsa âşar alır, satamazsa alamaz. (Satamaz, merhundur sesleri).

İSMET BEY (Çorum) — Rica ederim arkadaşlar, daîi istibah olan noktayı bendeniz tenvir edeyim. İtibarı Ziraî Birliklerinin vazifesini bu madde tayin etti. O vazife haricinde hiç bir şey yapamaz. Yani Birlikler âşar alamaz. Aza emvali gayrimenkulesinde tasarrufu kâmileye sahip midir, değil midir? Yalnız emvali gayrimenkule itibar takdirine vasıttır. Emvali gayrimenkule tasarrufu üzerinde haciz ve saire vaz etme-

mektedir. Emvali gayrimenkulesini fertler istediği gibi tasarruf edebileceklerdir. Bugün emvali gayrimenkulesine takdir edilen kıymet onu elinden çıkarır satarsa kıymeti tenakus edecektir. Çünkü Ziraat Bankası yapacağı nizamname mucibince bunların murakabesini deruhde etmiştir. Maddeler aşağıdadır. Daîi istibah bir şey yoktur.

RAHMİ BEY (İzmir) — Reis Bey, Müsaade buyurun bendeniz takririmi tadil etmek üzere geriye alıyorum.

REİS — Sekizinci maddeye geçiyoruz.

Madde 8. — İtibarı Ziraî Birliklerinin her türlü muamelâtı ve kuyut ve hesabâtı Ziraat Bankasının daimî teftiş ve murakabesi tahtındadır.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

Madde 9. — İtibarı Ziraî Birliklerinin kuyut ve vesaik ve muamelâtı Ziraat Bankasının mafu olduğu harç ve rüsum ve tekâliften ve alım ve satımları dahi temettü vergisinden mafudur.

REİS — Söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edilmiştir.

Efendim! Onuncu madde olmak üzere Rahmi Beyin bir takriri vardır.

Riyaseti Celileye

Madde 10. — Öşrü piyasa mahallerinde veya gümrüklerde istiyfa edilmekte olan üzüm, incir, fındık gibi mahsulât müstahsillerinin birinci ve yedinci maddeler mucibince teşkil edecekleri İtibarı Ziraî Birlikleri İttihatlarına Ziraat Bankasınca ayrıca kredi kışat edilecektir. İşbu krediye mahsulâtı mezkûrenin öşrüne ait masarifi nakliye karşılık tutularak her sene hazinece bittevkif «ashabı namına» Ziraat Bankasına teslim olunacaktır.

Bu şekilde bir maddenin ilâvesini teklif eylerim.

İzmir

Rahmi

REİS — Bu teklifi reye koyacağım, kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi efendim.

Onuncu madde bu oldu. On birinci maddeye geçiyoruz ki eski onuncu maddedir.

Madde 11. — Azasının mahsulâtını işlemek veya muhafaza etmek gibi hususat için Birliklerin iştirâ ve teferrü ve inşa edecekleri emvali gayri menkule tekâlifi devletten mafudur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul edildi efendim.

Madde 12. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Maliye ve Dahiliye ve Adliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın.. Kabul olundu.

Madde 13. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

REİS — Kanunun heyeti umumiyesini reyi âlinize koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın.. Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi efendim.

9. — Ziraat Bankasının hazinedeki matlubatının tesviyesi için Muvazenei Umumiye Kanununa onbeş ve onaltıncı olarak iki madde ilâvesine dair Muvazenei Maliye Encümeninin teklifi ve mazbatası. (2/308)

REİS — Efendim, Ziraat Bankasının hazinedeki matlubatının tesviyesi için Muvazenei Umumiye Kanununa 15, 16 ncı olarak iki madde ilâvesine dair Muvazenei Maliye Encümeninin teklif ve mazbatasını okuyoruz.

İSMET BEY (Çorum) — Efendim, Ziraat Bankasının matlubatı atıkasına ait bir kanun vardır. İki maddeliktir. Teşkilâtı Esasiye Kanununu müteakip müzakere edecektik. Şimdi onun müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Heyeti Celileniz 1340 bütçesinde kabul etmediği için 1341 senesi bütçesinden itibaren Ziraat Bankasına Maliyenin borcu olan miktarın taksitle tediye edileceğine dair bir kanun vardır. Muvafık görürseniz şimdi müzakere edelim.

Riyaseti Celileye

Ziraat Bankası matlubatı atıkasının sureti tediyesine dair olan ve Muvazenei Maliye Encümenince, Muvazenei Umumiye Kanununa ilâve edildiği halde Heyeti Umumiyece ayrı bir kanun olarak müzakeresi takarrür eden mevaddı âtiye kanuniyenin Muvazenei Maliye Encümeninin teklifi ve bu baptaki mazbatası ve hile Teşkilâtı Esasiye Kanununu müteakip müzakere ve intacını rica eyleriz.

İzmir

Rahmi

Çorum

İsmet

Ziraat Bankası Matlubatı atıkasının sureti tediyesine dair kanun

Madde 1. — Ziraat Bankasının (4 447 062) liradan ibaret matlubatı atıkası Hazinece berveçhizir sekiz seneye taksimen Düyunu Umumiye bütçesinde açılacak faslı mahsustan tediye olunacaktır.

Sene	Lira	Yekûn
1341	555 882	555 888
1342 - 1348	555 882	3 891 174
		4 447 062

REİS — Birinci madde hakkında söz isteyen var mı?

AVNİ BEY (Cebelibereket) — Sene müddeti çoktur. Dört seneye indirelim.

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Sekiz seneden aşağı imkânı yoktur.

REİS — Efendim, Maliye Vekili sekiz seneden aşağı imkânı olmadığını söylüyorlar. Maddeyi aynen kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi efendim...

Madde 2. — 1325 senesinden itibaren Muvazenei Umumiyeden zürraa tavizen verilmiş olan nukut ile hububat ve alât ve edevatı ziraiye senedatının takip ve tahsili Ziraat Bankasına devredilmiştir. İşbu tavizattan vuku bulacak tahsilât bankanın maddei sabıkada muayyen matlubatına mahsup olunur. Tahsilâtın taksidi seneviyi ifaya kâfi gelmeyen miktarı hazinece nakden ve ikmalen bankaya tediye olunur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Madde 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye koyuyorum. (Tayini esamiye hacet var mıdır sesleri) tayini esamiye hacet var mıdır efendim? (Yok-

tur sesleri) Kanunun heyeti umumiyesini reye koyuyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Aksini reye koyuyorum; kabul etmeyenler lütfen el kaldırsın... Kabul olundu efendim.

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — İstanbul için ithal edilecek buğday ve unların tarifei asliyede muharrer resmin on iki misli gümrük resmine tabi tutulmasına dair bir maddelik kanunumuz vardır. (Mühimdir, bir madde-dir sesleri)

REİS — Bir maddelik olsun. Belki bir saat devam eder.

MÜDAFAAİ MİLLİYE VEKİLİ KÂZİM PAŞA (Karesi) — Efendim, müstacel ruzname bitti gibi, ruznamenin müstacel olmayan mevaddı içerisinde bazıları hükümetce daha ehemmiyetli görülerek Meclisi Âlinizce bunların bugün müzakeresine devamını rica ediyoruz. Bunlar da ruznamenin 30 ncu maddesinde İstanbul'a ithal edilecek buğdayın on iki misli resme iblâğına dair. Biri de 34 ncü maddede Türkiye'de mevcut bilumum ormanların fennî usulü idare ve işletilmeleri hakkındaki teklif, bir de 37 nci maddede Keller - Gaziyıntap yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair, bir de 39 ncu maddesinde Jandarma mülâzimlerinin zatî hayvanlarının yem bedeli hakkında bir kanun vardır. 43 ncü madde olarak orman nizamnamesinin babısanisinin ikinci faslına bir madde ilâvesine dair bir teklifi kanunî vardır. 49 ncu madde olarak Kâtibiadil Kanunun bazı mevaddının tadili hakkında bir teklifi kanunîdir.

Bugün kanunların müzakeresine devam buyurulmasını rica ederim. Bu sıra üzerine konularak bu tarzda müzakeresine devam buyurulursa Hükümetçe mühim ve müstacel görülenler diğerlerinden evvel görülmüş olur.

MAZHAR MÜFİT BEY (Denizli) — Paşam Bahriye Gediklilerinin maaşları hakkında kanun vardır.

YUSUF AKÇORA BEY (İstanbul) — Efendim, İstanbul'a ithal edilecek buğday ve unlar hakkındaki kanun lâyihası, yalnız Muvazenei Maliyeden geçti, yarın müzakere edilmek üzere Ticaret Encümenine de verilmesini teklif eylerim. Mühim bir meseledir, İktisadî bir meseledir. İstanbul üzerine yüklenecek bir yük daha teşkil ediyor.

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Efendim, bu sene ziraat için bu kadar masraf ihtiyar edildi. Biliyorsunuz ki Konya'da, Trakya'da, Kocaeli'de, Karasi'de, bu kadar para

döktünüz, nereye satacaksınız bu buğdayı rica ederim?

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Ektiniz mi, ektiniz mi?

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Evet ekilmiştir.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Nerede ektiniz, açlığa karşı ne yapacaksınız?

AKÇORAOĞLU YUSUF BEY (İstanbul) — Efendim, Ticaret Encümenine gitsin, tetkik edilsin.

MALİYE VEKİLİ MUSTAFA ABDÜLHALİK BEY (Kângırı) — Ticaretle alâkası yoktur, doğrudan doğruya rüsumat idaresine aittir.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Teşrinievvelde müzakere edelim. İstanbul'u aklıktan öldürecek misiniz?

EMİN BEY (Eskişehir) — Efendim, arkadaşların telâş etmemesi lâzım gelir. Anadolu'da ne için biz farkı fiyat ile alıyoruz da İstanbul bizim yaptığımız usulde gitmesin? Binaenaleyh Ziraat Vekili Beyefendi, pekâla bilirler ki lehülhamd bu sene zeriyyatımız değil İstanbul'a memleketin haricine bile ihracat yapabilecek bir raddeye gelmiştir.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Müspet değildir. Aklıktan ölenlerin hesabını kime vereceksin?

EMİN BEY (Eskişehir) — Yoktur.

FERİDUN FİKRİ BEY (Dersim) — Vardır efendim, aklıktan ölenler vardır. (Gürültüler.)

AKÇORAOĞLU YUSUF BEY (İstanbul) — Belki vardır, vakidir.

EMİN BEY (Eskişehir) — Vâki değildir, varit değildir.

REİS — Ruzname hakkında müzakere cereyan ediyor efendim.

MÜDAFAAİ MİLLİYE VEKİLİ KÂZİM PAŞA (Karesi) — Efendim, daha bu kanunun müzakeresine geçmedik, daha sıra üzerindeyiz.

REİS — Efendim, bu saatte bu kanunların müzakeresine imkânı maddî yoktur.. Bundan evvel kabul ettiğimiz evkaf bütçesinin müzakeresi ve banka ile olan ihtilâfın müzakeresi..

TEVFİK FİKRET BEY (Konya) — Yarın olmazsa öbür gün olsun.

REİS — Yarın müzakere etmekten başka çare yoktur.

Yarın saat bir buçukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Hitamı Müzakerat Saat : 6,50

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında münakit 28 Kanunusani 1924 (1340) tarihli muhadenet, ikâmet, ticaret muahede ve mukavelenameleri hakkında 3 kanunun neticeî ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi : 287
Reye iştirak edenler : 165
Kabul edenler : 165
Reddedenler : 0
Müstenkifler : 0

Kabul edenler)

AKSARAY

Besim Atalay B.
Mustafa Vehbi B.
Neşet B.

AMASYA

Ali Rıza B.

ANKARA

İhsan B.

ANTALYA

Ahmet Sâki B.

Hasan Sıtkı B.

ARDAHAN

Halit Paşa

Talât B.

ARTVİN

Hilmi B.

AYDIN

Dr. Mâzhar B.

Zekâi B.

BEYAZIT

Süleyman Sudi B.

Şefik B.

BİGA

Mehmet B.

Şükrü B.

BOLU

Cevat Abbas B.

Dr. Emin Cemal B.

Şükrü B.

BOZOK

Ahmet Hamdi B.

Avni B.

Salih B.

Süleyman Sırrı B.

BURDUR

Hüseyin Bâki B.

BURSA

Mustafa Fehmi B.

Refet B.

CANIK

Cavit Paşa

Talât Avni B.

CEBELİBEREKET

İhsan B.

ÇORUM

Dr. Mustafa B.

Ferit B.

İsmail Kemal B.

İsmet B.

Münir B.

DENİZLİ

Mazhar Müfit B.

DERSİM

Ahmet Şükrü B.

Feridun Fikri B.

DIYARBEKİR

Şeref B.

EDİRNE

Hüseyin Rıfki B.

ELÂZİZ

Hüseyin B.

Mumiddin B.

Mustafa B.

Naci B.

ERGANİ

İhsan B.

ERTUĞRUL

Dr. Fikret B.

Halil B.

ERZİNCAN

Sabit B.

ERZURUM

Câzım Ef.

Münir Hüsrev B.

Raif Ef.

Rüştü Paşa

Ziyaeddin B.

ESKİŞEHİR

Arif B.

GAZİANTEP

Ahmet Remzi B.

GELİBOLU

Celâl Nuri B.

GENÇ

Muhiddin B.

GİRESUN

Hacim Muhiddin B.

Hakkı Tarık B.

Kâzım B.

Şevket Ef.

GÜMÜŞHANE

Veysel Rıza B.

HAKKÂRİ

Asâf B.

Nazmi B.

İSPARTA

Hüseyin Hüsnü Ef.

İbrahim Ef.

Mükerrem B.

İÇEL

Dr. Tevfik B.

Hafız Emin Ef.

İSTANBUL

Abdurrahman Şeref B.

Ali Fethi B.

Ali Rıza B.

Dr. Refik B.

Süleyman Sırrı B.

Yusuf Akçura B.

İZMİR

Mahmut Celâl B.

Mustafa Necati B.

Mustafa Rahmi B.

Saraçoğlu Şükrü B.

İZMİT

Ahmet Şükrü B.

İbrahim B.

İbrahim Süreyya B.

Mustafa B.

Saffet B.

KÂNGIRI

Mustafa Abdülhalik B.

Rifat B.

Talat B.

Ziya B.

KARAHİSARİ SAHİP

İzzet Ulvi B.

Kâmil Ef.

Ruşen Eşref B.

Sadık B.

KARAHİSARİŞARKİ

Ali Süruri Ef.

KAREŞİ

Ahmet Süreyya B.

Ali Şuuri B.

Hulûsi B.

Kâzım Paşa

Osman Niyazi B.

KASTAMONU

Ahmet Mahir Ef.
Ali Rıza B.
Halit B.
Hasan Fehmi Ef.
Mehmet Fuat B.
Velet Çelebi Ef.

KAYSERİ

Ahmet Hilmi B.
Dr. Halit B.

KIRKKİLİSE

Dr. Fuat B.

KIRŞEHİR

Yahya Galip B.

KONYA

Eyüp Sabri Ef.
Fuat B.
Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım Ef.
Mustafa Fevzi Ef.
Naim Hâzım Ef.
Refik B.
Tevfik Fikret B.

KOZAN

Ali Şadi B.

KÜTAHYA

Cevdet B.
Nuri B.
Rağıp B.
Recep B.

MALATYA

Hacı Bedir Ağa
Dr. Hilmi B.
Reşid Ağa

MARAŞ

Abdülkadir B.

MARDİN

Abdülkani B.
Abdürrezak B.
Derviş B.
Necip B.
Yakup Kadri B.

MERSİN

Besim B.
Niyazi B.

MUŞ

İlyas Sami B.
Osman Kadri B.
NİĞDE
Atâ B.

ORDU

Faik B.
Hamdi B.
İsmail B.
Recai B.

RİZE

Ali B.
Esat B.

SARUHAN

Hacı Ethem B.
Kemal B.
Mehmet Sabri B.

SIIRT

Halil Hulki Ef.
Mahmut B.

SİVAS

Muammer B.
Rahmi B.
Rasim B.

Ziya B.

SİVEREK

Kadri Ahmet B.
Mahmut B.

TEKFURDAĞ

Cemil B.
Faik B.

TOKAT

Emin B.

TRABZON

Abdullah B.
Ahmet Muhtar B.
Süleyman Sırrı Ef.

URFA

Ali B.
Yahya Kemal B.

VAN

İbrahim B.
Münib B.

ZONGULDAK

Halil B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B.
Yusuf Ziya B.